Живко Фирфов

Мелограмска колекција

Песни 5

Живко Фирфов

Мелограмска колекција
Песни 5

Скопје, 2024 година

Живко Фирфов

Мелограмска колекција
Песни 5

Скопје, 2024 година

Живко ФИРФОВ
МЕЛОГРАМСКА КОЛЕКЦИЈА ПЕСНИ 5

Прво издание, Скопје, 2024.

Издавач
Buzarovski Archive

За издавачот
проф. д-р Димитрије БУЖАРОВСКИ

Уредници
проф. д-р Димитрије БУЖАРОВСКИ
проф. д-р Трена ЈОРДАНОСКА

Илустрации
Дафина ЈОРДАНОСКА

© Buzarovski, 2024

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“, Скопје

784.4.089.6(497.7)Фирфов,Ж.

ФИРФОВ, Живко
Мелограмска колекција [Електронски извор] : песни 5 / Живко Фирфов ; [уредници Димитрије Бужаровски, Трена Јорданоска ; илустратор Дафина Јорданоска]. - Скопје : Д. Бужаровски, 2024

Начин на пристапување (URL):
http://buzar.mk/. - Текст во ПДФ формат, XXI, 104 стр., илустр. - Наслов преземен од екранот. - Опис на изворот на ден 30.7.2024. - Регистар

ISBN 978-608-67089-4-8

а) Фирфов, Живко, 1906-1984 -- Мелограми б) Македонски народни песни -- Мелограми

COBISS.MK-ID 64207365

Предговор кон првата книга

Мелоѓрамската колекција Фирфов во ИРАМ/БузАр ја донесе синот на Живко Фирфов – Милан Фирфов во 2003 година. По дигитализацијата на касетната *Колекција Фирфов* со која започна дејноста на трансферот на аналогните звучни носачи со фолклорни материјали во дигитален формат во ИРАМ/БузАр во 2002 година, Милан Фирфов предложи да ги дигитализираме необјавените мелограми од Живко Фирфов, главно работени во 1970-тите години. Со Милан Фирфов уште во 1990-тите се обидовме во повеќе наврати да ги добиеме мелограмите од Живко Фирфов останати во Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ кои Институтот не ги објавил. И тогаш, главната цел беше најнапред да ги препишеме со дигитален нотен процесор и на тој начин да ги подготвиме за објавување. За жал, во Институтот не наидовме на разбирање и по десетина години Милан Фирфов го донесе она што беше останато во нивниот дом.

Задачата да ги скенира и пренесе во нотен процесор ѝ беше доделена на Ирена Митевска (подоцна Ирена Митевска-Милевска) во тоа време студент на постдипломски студии на ФМУ и соработник во ИРАМ.

Митевска најнапред го скенираше оригиналниот материјал, а потоа мелограмите ги испиша во нотниот процесор Сибелиус. Воедно беше формирана и база со метаподатоците, во која беа евидентирани вкупно 383 единици. Целиот процес, вклучувајќи ги и проблемите во дигитализацијата, беше опишан во магистерскиот труд кој Ирена Митевска го изработи и одбрани во 2005 година.

Митевска вложи огромен труд во скенирањето и испишувањето на мелограмите, бидејќи нивното префрлање не беше техничка работа, туку на секој мелограм требаше да му се пристапи со големо внимание и разбирање и на музичките фрази и текстот и посебно на ракописот на Живко Фирфов. Така, Митевска ја направи првата редакција на овие мелограми при што договорено беше интервенциите да се прават исклучиво кај очигледни случајни грешки, односно мелограмите во Sibelius да се пренесат онака како што ги испишувал Живко Фирфов.

Во пролетта 2023 година одлучивме мелограмската колекција да се издаде во електронско издание, нешто за кое веќе имавме повеќегодишно искуство. На тој начин го задржавме и принципот да не бараме никакви финансиски средства, односно како и сите активности на БузАр и оваа да ја спроведеме на ентузијастичка, односно волонтерска основа. Задачата да ја направи оваа последна редакција и технички да го уреди изданието ја презеде Трена Јорданоска, која повеќе од една деценија ги подготвуваше изданијата на БузАр.

Исто така одлучивме дека изданието ќе го содржи мелограмот во дигиталниот формат (Сибелиус) и скенираните оригинални верзии од Живко Фирфов.

Со оглед на големиот број мелограми (383) одлучивме колекцијата да ја објавиме во повеќе изданија, кои би содржеле до 50 примери.

Најголемиот проблем што ја следеше дигитализацијата на овие мелограми беше што тие првично се работени како подготвителен материјал за натамошни изведби со оркестрите на Македонското радио и телевизија (МРТ). Затоа тие го немаат финалниот формат за печатење, односно објавување во книга. Сигурни сме дека ако Фирфов ги подготвувал за да ги предаде за уредување за печат, би пристапил на поинаков начин и како што се случува во другите изданија со негови мелограми, би ги категоризирал според одредени параметри.

Дилемите на Митевска каде и колку да се интервенира, се пренесоа и на вториот уредник Јорданоска, која дополнително внесе корекции за кои бевме сигурни дека се ненамерни грешки. На тој начин во целост е задржано основното ткиво на оваа мелограмска колекција изградено од нејзиниот автор Живко Фирфов.

Оригиналната верзија на мелограмите делумно содржеше и нумерација која уште при првиот дигитален трансфер не беше доследно следена. Како што кажавме, Фирфов не правел нумерација со групирање според категории, туку броевите на песните ги внесувал онака како што ги работел. И во оваа втора редакција си дозволивме корекции во редоследот на песните.

Постоеше опција кон песните да се додадат анализи за амбитусот и тонската низа (онака како што Фирфов го прави во повеќето од претходните печатени изданија со негови мелограми). Исто така, песните можеше да се организираат и според параметри, како на пример, метарот, или изедначат преку финската метода. Но, фактот што тие веќе се поставени во дигитален формат отвора можност дополнително, без потешкотии, да се прават анализи, посебно кога ќе се има предвид дека веќе живееме во времето на вештачката интелигенција.

Посебна благодарност искажуваме кон Дафина Јорданоска која со своите вињети придонесе ова издание да ја добие топлината и живоста на фолклорната музичка материја и на тој начин да се избегне сувопарноста и монотоноста на мелограмскиот запис.

Паралелно со подготовката на ова издание во БузАр започнавме со уште еден многу важен проект – *Мултимедијалниот корпус на македонски народни песни* (MCMFS). *Мелограмската колекција Фирфов* ја даде основата за првите песни кои влегоа во овој корпус, односно ги добија своите нумерички кодови. Со тоа дигитализацијата на оваа колекција уште повеќе доби во значење.

Охрид, 8 август 2023 година — Димитрије Бужаровски

Предговор кон втората книга

Во втората книга од *Мелоґрамската колекција Фирфов* беа применети моделите на претставување и уредување на песните што беа утврдени со првата книга од овој циклус. Веројатно, како што ќе напредува циклусот, ќе забележиме уште некои детали кои благодарејќи на електронското издание ќе можат дополнително да се коригираат и во веќе издадените книги. Исто така, со деталната обработка во подготовката на секоја нова книга ќе се потврдуваат и некои од констатациите од предговорот за првата книга.

Така, на пример, и во оваа книга се потврдува дека мелограмите се работени за снимање и изведување на песните. Затоа Фирфов во некои од нив додава и двоглас и триглас, кои се негова интервенција, односно не се дел од изворната варијанта на песната. Пример за ова е песната бр. 56 „Мариче на стол седеше“, која во аудио снимката од *Колекцијата Фирфов* има само еден глас, а во мелограмот три. Уште покарактеристичен пример е песната бр. 93 „Моме стое на бунарот“ во која се јавува полифонија која наликува на канон. Овој пример е датиран од 1955 година со што делумно е фрлена светлина за причините на ваквите интервенции. Како што знаеме, Фирфов во крајот на 1940-тите интензивно работел на формирање пеачки групи низ цела Македонија, (кои се разликуваат од хоровите), кои изведувале народни песни во изворната форма или во вакви обработки. Ова било во согласност со тогашните пролеткултовски тенденции и масовното негување на фолклорот, еден вид аматеризам, за што не биле потребни професионални диригенти.

Инаку, покрај овој пример, и во првата книга, а и во оваа среќаваме песни кои прв пат се запишани уште во 1930-тите (според назнаките на Фирфов), наспроти доминантниот број на песни мелографирани во 1970-тите. Во радио емисиите со искажувања на Живко Фирфов, кои исто така се дигитализирани во архивот ИРАМ/БузАр, се споменува дека Фирфов оставил 6,500 мелограми во Институтот за фолклор, за што говоревме и во предговорот кон првата книга. Секако, многу би било интересно да се направи споредба меѓу нив и оваа колекција за да се утврдат принципите според кои Фирфов ги мелографирал песните.

Во оваа смисла, веќе со уредувањето на оваа група песни утврдивме дека Живко Фирфов осмините ноти ги испишува со бајрачиња кога на секоја осмина припаѓа еден слог, а кога слогот продолжува и на следната нота, односно ноти, ги поврзува. Ова доследно го применува во сите мелограми.

И во првата и во втората книга забележавме варијанти на една песна. Примери има повеќе. Во песните бр. 60 „Излего да се прошетам“ и бр. 62 „Излегов да се прошетам“ од втората книга се поклопуваат насловите и почетните делови на текстот. Првата песна е од с. Гари, Лазарополе, а втората од Кичевско. Во мелодиските линии се јавуваат сличности, но метро-ритмичката структура е сосема различна. Почетната интонација исто така се разликува. Друг пример е песната бр. 67 „Ој Алт’но моме“, односно бр. 19 „Ej Алт’но моме“ (од првата книга), двете од с. Ѓоноица, Гостиварско. Кај нив почетната интонација (С), метро-ритмичката структура и стиховите се поклопуваат, меѓутоа втората фраза и орнаментиката е тоа што ги разликува. Во првата книга се појавува и песна со три варијанти: бр. 3 „Ја излези Стојне“, бр. 32 „Стојне, Стојне“ и бр. 34 „Ој мори Стојне“.

Како што напишавме во предговорот кон првата книга, нашата нумерација нема да се совпадне со онаа која потекнува од Живко Фирфов. Затоа и овде може да се забележат разлики во броевите кои се јавуваат во скенираните песни, со нашите броеви.

Во скенираните верзии од песните се јавуваа и додатоци, за кои констатиравме дека според ракописот, не потекнуваат од Живко Фирфов. Одлучивме тие да се јавуваат во останатите податоци за мелограмот во загради. Исто така, одлучивме да поставуваме прашалник во заграда, онаму каде што не се читливи забелешките од Фирфов. Таков е примерот со песната бр. 52 „Мита мете рамни двори“ во која се јавува текстот *Од гр̄упа иг̑раорки на Гореш (?)*, во кој не е јасен последниот збор *Гореш*.

Кога се појавуваа големи разлики помеѓу стиховите потпишани под нотниот текст и текстот „во кутија“ (каде што се испишани сите строфи на песната), употребувавме варијанти А и Б, како на пример во бр. 55 „Ти моме, ти лудо“. Доколку разликите беа мали (на пример, бр. 44 „Горе на Пирина“) ги запишувавме во загради. Во овој пример се запишани и два различни наслови во нотниот и поетскиот текст. Примерот се јавува во аудиоколекцијата и одговара на поетскиот текст. Слична ситуација е со бр. 52 „Мита мети рамни двори“, која исто така се јавува во аудиоколекцијата, и која во запишаниот нотен текст има внатрешно проширување од еден такт, (7. такт – *дл̄го ме̄те*), кое го нема во поетскиот текст и снимената верзија.

Како што беше кажано и во предговорот кон првата книга, интервениравме само онаму каде очигледно нешто беше испуштено, како на пример, во песната бр. 68 „А бре попе“, каде во вториот такт недостасува предзнак пред тонот F, или во бр. 56 „Мариче на стол седеше“, каде имаше испуштени знаци за репетиции.

Во бр. 75 „Оj детенце“, одлучивме вториот глас кој Фирфов го додал и кој полифоно се спротивставува на основниот глас на песната, да го издвоиме на посебно петолиние.

Во песната бр. 52 „Мита мете рамни двори“ не беше јасен почетокот на четвртиот такт кој ние го усогласивме според почетокот од 11. такт. Во снимката од оваа песна на тоа место се јавува извик.

Во песната бр. 53 „Ќе дом Тинке вечер да те крадам“ во текстот исчукан на машина Фирфов внел корекции на две места: наместо *ми си*, името *Мице*. По внимателно преслушување на снимката од аудиоколекцијата Фирфов исполнета од Тина Ташева (бр. 979), одлучивме секаде да го замениме *ми си* со *Мице* (онака како што назначил самиот Фирфов), бидејќи очигледно е дека кај крајното *е* настапува редукција во *и*, карактеристична за егејските говори. Во снимката се јавува и бурдон кој Фирфов не го испишал. Фирфов исто така ја запишал од третиот стих натаму, така што го реконструиравме и почетокот на песната.

Скопје, 19 септември 2023 година

Димитрије Бужаровски
Трена Јорданоска

Предговор кон третата книга

Изработката на третата книга со мелограми од Живко Фирфов ги потврди заклучоците кои ги изнесовме во предговорите на претходните две книги. Во оваа смисла, и натаму се потврдува сознанието дека создавањето на оваа колекција било со практична намена, посебно за изведбите со чалгискиот ансамбл или со пејачки групи.

Песните од оваа колекција ги добивме организирани во три папки од самиот Фирфов. Така, со оваа книга завршуваат песните од првата папка и започнуваат од втората. Во претходните предговори веќе укажавме на отстапувањата помеѓу оригиналната нумерација на Фирфов и нашето издание на колекцијата. Овие разлики во нумерациите ќе бидат уште поистакнати натаму, како ќе се движиме низ колекцијата, бидејќи, на пример, во првата папка по песната „Бесилка се готви“ (кај нас бр. 102, изворно број 100) се појавуваат мелограми во кои нема конзистентна нумерација.

На почетокот на втората папка најпрво се вклучени списоци напишани од Фирфов со наслови на песни организирани според азбучен ред (дел од овие песни се вклучени во оваа збирка, но не можеме да откриеме за што бил наменет овој список). По нив следи издание за глас и пијано на композицијата *Biliana* (Based on a Theme Of A Macedonian Folk Song), Words and Music by Evan Georgeoff and Jivko Firfov, Concert Music Publishing Co., 1650 Broadway, New York 18, N. Y), како и листови со насловите и стиховите на песните „Вино пијам ем ракија“, „Јас те пратив на лозје Калино“, „Сношти минав покрај вази“, „Саноќ седам Трено“, „Ставај Донке“ и „Димна јуда“ испишани на машина.

Нашите сознанија поврзани и со аудиоколекцијата Фирфов, која исто така ја дигитализиравме во архивот ИРАМ/БузАр, говорат дека Фирфов и во снимањето и во мелографирањето ставал акцент на помалку познати песни, односно песни кои со време ќе се изгубат од репертоарот на народните пејачи. Се разбира, тоа не исклучува дека дел од нив останале популарни до денес, како на пример: бр. 114 „Пиле Трено“, бр. 115 „Черешна се од корен корнеше“, бр. 121 „Се посврши сербез Донка“, бр. 128 „Кажи Епсо“, бр. 130 „Болен ми лежи Миле Поп Јорданов“ (овде е мелографирана во 7/8, наместо 3/4 како што најчесто се изведува), бр. 143 „Ајде дали знаеш, паметуваш Милице“ и бр. 144 „Со маки сум се родила“, запишани во овој дел од мелограмската колекција.

Поголеми разлики во однос на содржината од претходните две книги, е појавата на песни од Македонија од други собирачи и мелографи, дел од нив издадени во други земји. Така, од бр. 106 до бр. 115 се јавуваат мелограми од Добри Христов (1875–1941, објавени како *66 народни п̄есни на Македонскит̄е Бълг̄ари*, Софија 1931; воедно хармонизирани за глас и пијано) и Лудвиг Куба (1863–1956, *Slovanstvo ve svých zpěvech, Písně makedonské*, Прага 1928). Затоа во забелешките кај овие песни ги вклучивме и списоците со броеви на песните нумерирани според изданијата на Христов и Куба. Исто така, видно е дека овие мелограми се напишани со поинаков ракопис од ракописот на Фирфов. Фирфов планирал да ја вклучи и песната „Сошила ми мајка елече“ (бр. 11 во изданието на Куба), бидејќи на задната страна на мелограмот бр. 107 ги запишал со фломастер стиховите на оваа песна. Во списоците на почетокот од втората папка Фирфов ги навел и песните „Темна магла низ полето“ (бр. 10 кај Христов) и „Димчета низам писале“ (бр. 12 кај Куба).

За песната бр. 119 „В царски палат“ Фирфов навел дека е изведена од информатор кој престојувал/бил од Софија, а е запишана од Иван Качулев во август 1958 година, но ракописот на мелограмот е на Фирфов. Песната бр. 121 „Се посврши сербез Донка“ е преземена од картотеката и нототеката на Радио Скопје, и во картичката за неа е наведено дека е запишана од М. Автовски во 1980 година. Таа е дел од од песните за кои Фирфов во аглите на мелограмите запишувал дека станува збор за одреден број на касета или лента, како и број на страница (на пр., бр. 143 „Ајде дали знаеш, паметуваш Милице“ и бр. 145 „Штом имаш мерак за мене“).

Секако, оваа книга ја издвојува и последната песна бр. 150 „Марш на македонските партизани“ (Фирфов навел во мелограмот дека ја работел во Горно Врановци, значаен политички и културен центар во кој во есента 1944 година се наоѓал Президиумот на АСНОМ, Централниот комитет на Комунистичката партија на Македонија и Главниот штаб на НОБ), и која, како и други партизански песни од овој период, се заснова на мелодија на советски авторски песни (во овој случај „Марш авиаторов“ од 1923 година). Таа е дел и од другите песни во оваа книга со тематика од НОБ, како на пр. бр. 116 „Стани, стани другар“ и бр. 143 „Буките развиваат браќа“.

И во оваа трета книга се јавуваат слични песни, на пр. бр. 103 „Садило моме“ и бр. 107 „Садило моме крај море лозје“ (изворно во изданието на Куба), кои се во различен тоналитет. Песната „Извор вода“ исто така се јавува во две варијанти, бр. 101 и бр. 127. Најголеми сличности се јавуваат кај песните бр. 117 „Блазе на Вичо Планина“ и бр. 118 „Блазе на Грамос Планина“, како и помеѓу песните бр. 63 „Ој Стојане сине“ (од втората збирка) и бр. 132 „Ој Стојане“. Песната бр. 131 „Ај детенце“ е варијанта на бр. 75 „Ој детенце“ од втората збирка, каде што се јавува во двогласна форма.

И во оваа збирка се појавуваат мелограми кои не се читливо запишани во нотниот текст. Таква е на пр., песната бр. 122 „Ај море седнала си Јана“ кај која постои двоумење за забележувањето во последните три такта. Во истата песна заради дијалектот и архаичниот изговор неразбирливи се зборовите од последната строфа. Неразбирливи зборови се јавуваат на повеќе места, на пр., бр. 124 „Кога мома умираше“. Во бр. 127 „Извор вода“ нејасно е името на информаторката Роска или Ратка. Во бр. 129 „Изникнало рајското цвеќе“ во насловот Фирфов го навел зборот *рајсконо*, кое го променивме во *рајскоѿо*, соодветно на текстот. Како и во претходните збирки, кај нејасните зборови поставувавме прашалник, на пр., бр. 136 „Не мети Милке дворови“ и бр. 141 „Огин го гори“.

Во збирката се јавуваат и песни во кои по завршувањето на пејачкиот нотен текст, Фирфов започнал да запишува друг нотен текст кој наликува на припев, хармонизација или дел кој треба да биде отсвирен инструментално. Посебно интересен пример е хармонизацијата преку басовата линија во песната бр. 135 „Митре Влаот“. Во мелограмите на песните бр. 124 „Кога мома умираше“ и бр. 127 „Извор вода“ се направени дополнителни интервенции во однос на прима и секунда волта, додавани се долни терци во мелодиската линија, а на крајот се јавува и нотен текст без стихови. Во песната бр. 127 се јавуваат грешки и во однос на метриката: Фирфов на почетокот забележал 7/8 такт, а песната е во 7/16 такт. Во песната бр. 147 „Таму долу крај Солуна“ 4/4 се заменети со 2/2 за да се добие конзистентност во метриката. Наша интервенција беше направена и во 7. такт на песната бр. 130 „Болен ми лежи Миле Поп Јорданов“, каде беше испуштена осмината која треба да кореспондира со слого-

вите на зборот *неѓоваша*. Во мелограмот на песната бр. 149 „Даскале, море, даскале“ забележавме грешка со внесување на предзнакот за тонот **as**, која ја коригиравме, бидејќи е јасно дека песната е во **B-dur**, посебно поради финалниот тон.

Еден од оние примери кај кои се појавуваат поголеми недоследности во обликувањето на мелограмот е песната бр. 145 „Штом имаш мерак за мене“ каде се јавуваат нелогични повторувања на фразите, скокови во потпишаните стихови и појава на цртички меѓу стиховите за кои не е јасно дали нешто треба да се повтори. Во овој случај, решивме оваа песна да ја оставиме како што ја затекнавме во мелограмот, без да правиме интервенции.

Проблематичен е и мелограмот на песната бр. 146 „Ајде пукна пушка“. Фирфов овде воопшто не ги запишал стиховите, можеби поради тоа што навел дека е снимена. Варијанта на оваа песна се јавува во изданието на Бранко Каракаш (*Анѳологија на македонски народни ѳесни*, Скопје 1995), но кај Фирфов е мелографирана за терца пониско. Во мелограмот се јавува и припев.

Интересна е да се спомене и песната бр. 126 „Ајде море млад беќар“ во која Фирфов назначил дека се пее како дијалог од женски и машки глас.

Воопшто, песните собирани од Фирфов имаат многу елаборирани текстови. Таков е примерот со песната бр. 133 „Каравиљо, кара ли те нана“, снимена во Кратово во 1954 година, и заведена со запис на Фирфов (претпоставуваме во 1973 година) во картотеката на Радио Скопје.

Скопје, 1 февруари 2024 година

Димитрије Бужаровски
Трена Јорданоска

Предговор кон четвртата книга

Четвртата книга од мелограмската колекција на Живко Фирфов ги зацврстува констатациите што беа искажани во предговорите за претходните три книги и ги проширува со нови информации и сознанија. Она што беше за нас посебно значајно е дека од застапените мелограми половината ги лоциравме во аудиоколекцијата, при тоа дел од песните најмалку со по две снимени изведби. Оваа комплементарност меѓу двете колекции овозможува подлабок увид и во карактеристиките на песните, но и во пристапот кон мелографирањето на Живко Фирфов. Имајќи предвид дека во една поширока смисла мелограмите се условна варијанта на песната, (бидејќи никогаш не е возможно мелограмот да биде дословна копија на изведбата, која, од друга страна, и кај ист изведувач може да варира од изведба до изведба), се доаѓа до суштината на музичкиот фолклор – тој егзистира во варијантите. Фиксирањето преку аудиозаписите ни оддалеку не значи дека тие се финалната верзија. Секое фиксирање на музичкото дело е само еден модус од неговата егзистенција. Уметничката суштина на музиката е во нејзината бескрајна креација. Со отворањето на *Мултимедијалниот корпус на македонски народни песни* (MCMFS), една од целните задачи беше да се добијат јадрата околу кои се градат варијантите на песните. Во некоја иднина кога ќе се постават што поголем број на песни, ќе може да се филтрираат и сознанија за основните модели околу кои се гради музичкиот фолклор, но и пошироко целата музика која на крајот потекнува од фолклорот. И во оваа колекција варијантите се градеа околу неколку елементи: во музичкиот дел – мелодиско-интервалските, метро-ритмичко, тонално-хармонските и артикулациските, и во текстуалниот – содржинските и изразните средства.

И во оваа збирка се јавија низа на песни од еден информатор (поголемиот дел се снимени и во аудиоколекцијата), на пример: од бр. 157 до 159 од Васка Пласкиева; од бр. 181 до 184 од Стеван Коцевски (во мелограмите е запишан со три различни имиња Стеван, Стојан и Славо); бр. 187 и 188 од Раде Здравковски; бр. 168 до 171 и бр. 174 од Павле Еринчев; и бр. 175 и 176 од Лазо Лазаров. Пет песни се од информаторот Миле Тодоровски бр. 195 и од бр. 197 до 200, а песни од него ќе се појават и на почетокот на следната збирка.

Дел мелограми се запишани на картички од Радио Скопје, како на пример, бр. 179 „Еднаш кога минав Ленче“, а во неколку мелограми забележани на нотна хартија Фирфов запишал снимена.

Пристапот на Фирфов кај запишаните припеви (кои вообичаено не се поставуваат во објавените збирки со народни песни, односно се оставени на придружните ансамбли и нивните водачи), е повеќе тие да бидат некој ориентир. Затоа се јавуваат испуштени предзнаци (бр. 157 „Планино Пирин планино“, бр. 169 „Мори моме Магде“, бр.175 „Таму долу под селото“, бр. 176 „А што беше мајка“ и бр. 198 „Се собрале комитите“ во кој е направена транспозиција), нечитливи тонови кои лежат и на линијата и во празнината на петтолинието, како и пропусти во бележењето на метро-ритмичките елементи (бр. 158 „Стефанке млада невесто“) и украсите (на пример, во бр. 176 „А што беше мајка“ во вториот такт забележаната група шеснаесеттини веројатно се изведува како украс). Затоа секаде при нивното финално бележење во Сибелиус е направена интервенција/корекција. Се јави и проблем со

бележење на квартолите и квинтолите, кои Фирфов некаде ги испишува со помалите нотни вредности, но ние одлучивме да не интервенираме за да се сочува неговиот пристап.

Кај песната бр. 158 „Стефанке млада невесто“ во првите шест такта не е внесен метарот и може да се претпостави дека кога би се средила соодветно ќе се јави комбинацијата 11/8 + 7/8. Следниот дел од песната во текстот е означен како брз (честа појава во македонскиот музички фолклор со прв бавен и втор брз дел), по што секако во исто брзо темпо би следел и припевот.

Песната бр. 167 „Заплакало е Мариово“ не е испишана до крај и се јавуваат и метричко/ритмички разлики од популарната верзија на оваа песна (во 8/8 метар). Веројатно Фирфов сметајќи дека е доволно позната повеќе внимание обрнал на текстот.

Кај песната бр. 156 „Пискот се слуша“ во воведниот дел, односно припевот, беа направени енхармонски замени на оние тонови кои во пеениот дел се забележани правилно.

Во оваа збирка се јавија четири песни со дополнителен мелограм покрај основниот со текстот. Така, во песната бр. 200 „Костадин душа збираше“ постои транспонирана верзија за голема терца надолу која Фирфов ја прешкртал, но ние одлучивме да ја препишеме, посебно што беше потпишан и текстот. Кај песната бр. 172 „Стегни го Јано, мори, орото“ ја вклучивме и втората варијанта со тоа што го потпишавме и текстот. Втората верзија од песната бр. 183 „Кога и да дојдам Наде“ не ја испишавме бидејќи недостасуваат предзнаци за да кореспондира со основната верзија. Во бр. 180 „Димчета војник го пратија“ исто така се појавува додатен запис кој не го префрливме во Сибелиус. Со оглед на структурата може да се претпостави дека Фирфов го замислил како припев.

Интервениравме и во текстовите, посебно онаму каде што Фирфов не го испишувал целиот текст, текстот не е соодветно поделен или заборавил да означи дека одреден стих или рефрен се повторуваат (такви примери се бр. 180 „Димчета војник го пратија“, бр. 164 „Сака цуцул да се жени“ и бр. 194 „Девојче бело“). Во бр. 183 „Кога и да дојдам Наде“, која е замислена како дијалог, направивме корекција на зборот *Наде* во *лудо* во шестата строфа поради обраќањето на женскиот лик кон машкиот.

Во бр. 151 „Засвири Стојан посвири“ и бр. 160 „Никнало цвеќе шарено“ во оригиналниот мелограм се потпишани по две строфи под нотите. Следејќи го нашиот принцип мелограмот во Сибелиус да ја содржи само првата строфа под нотниот запис, вторите строфи ги вклучивме во целокупниот текст на песната.

Во случај со песната бр. 154 „Стојна говеда тераше“, Фирфов не го запишал насловот, така што според традицијата на бележење на песните каде што недостасува наслов, го ставивме првиот стих. Покрај ова, направивме споредба и со варијантата на оваа песна во збирката *Македонски музички фолклор Песни 2* (Фирфов, Симоновски и Проданов 1959) бр. 306/43, каде исто така е забележано дека информаторот е од Куманово.

Во бр. 175 „Таму долу под селото“ вклучен е и текст на турски јазик. Стиховите на турски јазик ги оставивме онака како што ги забележал Фирфов со кирилично писмо.

На задната страна на листовите на кои се запишани песните бр. 196 „Стани моме стани“ и бр. 197 „Испрати ме малој моме“ се запишани стихови и од други песни („Што девојче видов“ и „Ај Бог да бие Мицко комита“) за кои не најдовме нотен запис и затоа не се вклучени во оваа колекција.

За нас беше интересна и песната бр. 164 „Сака цуцул да се жени“, бидејќи Живко Фирфов е препознатлив преку авторската хумористичната хорска композиција „Цуцул стои на грутка“. Не знаеме дали хумористичниот лик на птицата цуцул од бр. 164 го инспирирала за неговото хорско дело кое сепак има различна содржина.

Со оваа четврта книга се потврди и значењето на нашиот зафат и проект за дигитализација на мелограмите, и тоа не само преку скенирање, туку и запишување во дигитален нотен процесор. Минуциозната работа врз секој мелограм разоткри цели слоеви кои можеа да бидат незабележани при прегледот на скенираниот материјал, отвори нови прашања и дилеми и, секако, теориски теми за богатството на народното музичко творештво.

Скопје, 9 мај 2024 година

Димитрије Бужаровски
Трена Јорданоска

Предговор кон петтата книга

Со песните од петтата книга продолжи да се збогатува разнородниот репертоар што Живко Фирфов го мелографирал во оваа мелограмска колекција. Всушност, импресионира што дури и во една група од неколку стотини мелограми се среќаваат толку разнородни музички модели, што е уште повеќе одраз на исклучителното богатство на македонскиот музички фолклор, сето на една релативно мала географска локација. Вообичаено, дури и во територијално многу поголеми музички култури се среќаваат многу помал број на модели од кои најдоминантните се стандардизираат како идентификација, музичко-културен идиом за препознавање. Кога би се обиделе дури и врз основа на само оваа колекција од мелограми да го издвоиме доминантниот културен идиом, ќе се сретнеме со невозможна задача. Ќе се појават толку модели што ќе се постави прашањето: а кој е тој доминантен модел?

И со овие 50 песни ќе се потврдат констатациите што веќе ги изнесовме во претходните предговори. Она што беше за нас значајно е дека се појавија уште 27 песни за кои лоциравме снимки во аудио *Колекцијата Фирфов*. Тоа ни овозможи проверки на некои нејасни делови и корекции онаму каде што сметавме дека се работи за ненамерни грешки. Така, на пример, во бр. 208 „Заплакала стара мајка“ го избришавме украсот на крајот на првата фраза, имајќи ја предвид мелодиската линија и начинот на кој Пара Поп Трпева на снимката ги изведува украсите. Освен тоа, и кога би останал украсот тој сигурно би бил со разрешено **e**, а не со **es**, како што е внесено во мелограмот. Се разбира, секоја ваква интервенција може да биде спорна, бидејќи во оригиналниот мелограм на Фирфов нема директна референца според која снимка е направен мелограмот (назнаката за пејачот не значи дека од тој пејач не се снимени повеќе изведби). По преслушувањето на аудиата интервениравме и во песната бр. 220 „Ја те пратив Павло“, во т. 3 од вториот ред, каде ги заменивме осмините со шеснаесеттини.

Како и претходно, наоѓавме недоследности во метричките ознаки (на пример, отсуство на ознака за промена на метарот), што и натаму ја потврдува констатацијата дека оваа колекција била во функција на изведби, а не печатење, што би барало финално прочистување (она што всушност ние го правиме, и секако би го направил и Фирфов кога колекцијата би ја подготвувал за печат). Така, на пример, по преслушувањето на песната бр. 204 „А мори моме црноока“, која во аудиоколекцијата ја изведува Тина Ташева, забележавме дека таа го следи 3/4 метар како основа, и во него прави отстапувања. Затоа, при оформувањето на овој мелограм ги оставивме само оние метрички ознаки на Фирфов кои соодветствуваа на нотните вредности забележани во тактот.

Сличен е и метричкиот проблем со песната бр. 210 „Бог да го бие море“ во која се јавуваат метрички недоследности во 6., 7.и 11. такт. Песната е со јасно 7/8 пулсирање и, се разбира, не можеме да утврдиме зошто Фирфов не го задржал метарот и во овие тактови, бидејќи немаме снимка од неа. Ние направивме верзија со корекцијата на овие тактови која ја претставуваме овде, но не се осмеливме да ја внесеме во дигитализираниот мелограм.

Коригирана верзија на 6., 7. такт и 11. такт во бр. 210 „Бог да го бие море“

Се разбира, останува отворено дали 6. и 11. такт можат да се испишат и како 8/8 (без триола), но поаѓајќи од пулсирањето на ритамот сепак одлучивме да не го менуваме 7/8 такт.

Покрај Пара Поп Трпева и Тина Ташева, во ова издание се јавуваат повеќе песни испеани од Костадинка Палазова, од кои дел исто така може да се лоцираат и во аудиоколекцијата. (Интересно е што бр. 233 „Ајде браќа на бојното поле“ е песна на Палазова од местото од каде што потекнува – с. Сеово, Гуменџе).

За нас беше посебно интересно дека популарната песна „Вечерајте мила мамо“, која се појави во оваа петта книга, во аудиоколекцијата е застапена дури со пет варијанти. Верзијата во мелограмот бр. 211 Фирфов ја направил согласно снимката на Костурчанки.

Во аудиоколекцијата ги лоцираме и песните од Мице Димитров, кои заедно со песните испеани од Браќата Стојанови, (кои, за жал, ги нема во аудиоколекцијата) ја чинат доминантната група на машки пејачи застапени во овие 50 песни.

Иако е ризично да се дополнуваат текстови коишто отсуствуваат во оригиналните мелограми, (бидејќи досегашното искуство го потврди постоењето на значајно различни текстуални варијанти), сепак одлучивме да ја искористиме аудиоколекцијата и со курзивно писмо да ги внесеме дополнетите текстови (оваа постапка веќе ја применивме и во *Мултимедијалниот корпус на македонски народни песни*, MCMFS). Овие дополнувања ги направивме во песните: бр. 206 „Абер ми дојде“, бр. 209 „Ај седнала ми Јана“ и бр. 231 „Пошла ми Дуда на воду“.

Поголема тешкотија имавме при реконструкција на испуштените зборови во песната бр. 223 „Аман лудо младо“ која ја пее Мице Димитров, каде во заграда и курзив се поставени зборови со најблиско значење кои можевме да ги разбереме со преслушување на снимената варијанта во аудиоколекцијата.

За жал, кај песната со бр. 219 „Ајде Стојанка је ле“ текстот како да останува недовршен – а не можевме никако да лоцираме снимена варијанта за проверка. Инаку блиска варијанта на песната се јавува и во *Македонски музички фолклор Песни 2* (Фирфов, Симоновски и Проданов 1959), каде дејствието исто така завршува со кажувањето на помалата сестра.

Продолживме и со интервенции кај испуштените или погрешните предзнаци. Така, во бр. 238 „Се свалила Митра“ беше коригиран очигледно испуштениот **cis** во последниот такт. За песните бр. 239 „Темен се“ и бр. 244 „Овчарче младо чубанче“ (и двете се изведуваат рубато, а првата има и бурдон) беше поставено **b** на почетокот за да се одбегне повторување на истата алтерација. Во песната бр. 244 се јавува зголемена кварта, што никако не одговара на тонската низа вообичаена за овој модел песни, и се разбира на вокалната практика (да се потсетиме само на средниот век кога била нарекувана *diabolus in musica*). Ние ја сниживме во чиста кварта, иако и во овој случај останува за споредба оригиналниот мелограм на Фирфов.

Очекувано, продолживме да ги евидентираме и варијантите на песните кои веќе се појавиле во претходните четири книги. Веќе првата песна од оваа книга, бр. 201 „Ние си бевме деветмина браќа“, претходно се јави како бр. 195 „Ајде ние бевме деветмина браќа“ од четвртата книга (во двата случаи пејачот е Миле Тодоровски). Многу блиски варијанти, во оваа смисла, се и броевите 232 и 71 (втора книга), „Сељам да му чиниш Боје“.

И во самата книга песните со број 222 и 238 „Се свалила Митра“ се варијанти, со разлики во тоналните основи, метарот и мелодиската линија, а бр. 222 која ја исполнува Мице Димитров, содржи и припев. Во аудиоколекцијата за оваа песна се јавуваат две снимени изведби, едната од Мице Димитров, што треба да кореспондира со бр. 222, а втората од Бапчорки. Во бр. 238 запишана е само првата строфа, но не го допишавме целосно текстот затоа што не можеме да бидеме сигурни дека мелограмот е правен според изведба на Димитров. (Ова се однесува и на бр. 201, во кој исто така се запишани само првите стихови.)

Бројот 249 „Ајде седнала си Јана“ (од Скопско) може да го врземе со бр. 122 „Ај море седнала си Јана“ (од Тетово) заради сличностите во мелодиската линија, текстот и метроритмиката.

Броевите 213 „Ајде пушка пукна бре, џанам“ и 214 „Ајде пушка пукна“ се варијанти со разлики во метарот и некаде во мелодиската линија. Интересно е дека Фирфов направил различни припеви за секоја од нив и ги наменил за различни пејачки состави – првата за мешана група, втората за женска група. Првата содржи и поразработен текст.

Останува за дискусија до каде ќе ги третираме песните како варијанти во мелодиска, текстуална и мелодиско-текстуална смисла. Така, на песната, бр. 229 „Мори лично/Анче милојчиња“ се разликува од песната бр. 137 „Мори Анче“ од третата книга само во запишување на насловот и одредени зборови (на пр. *милојчина*).

Истото се однесува и на уште една позната песна од тетовскиот крај, бр. 212 „Голем мерак имаме“ и бр. 247 „Голем мерак“, на пр. со дијалектните варијанти на зборови, *имаме – имамо*, *ѣари – ѣаре*, но и со други сосема различни зборови, на пр. *ѣенџери куцајлија* (212) наспроти *ѣенџер ќошејлија* (247). Кај оваа песна, во бр. 212, во вториот дел од песната е испуштена ознаката за разрешилица на **f**, онака како што е позната песната. Покрај ова овде се јавуваат и мали мелодиски разлики во т. 3 и т. 8., а текстот во првата варијанта е подолг за уште една строфа. Во бр. 212, во податоците со мелограмот, пишува женска пеачка група, а во бр. 247 пишува дека е за браќата Стојанови, за фестивалот во Долнени.

И во други случаи проценивме дека е најдобро текстот запишан од Фирфов да биде оставен како што е најден, на пр. во бр. 246 „Чичо сака да се жени“, каде се менуваат варијантите *чиче* и *чичо*, или зборовите *Дуда*, *Дуде* и *лудо* во бр. 231 „Пошла ми Дуда на воду, Дуда на воду“.

За бр. 205 „Јунак ми шета“ се јавуваат два записа, со иста тонална основа, со еден такт повеќе (т. 4) во првата варијанта, и со припев во втората. Одлучивме да не ја испишуваме втората варијанта, туку само припевот да го вградиме во првата варијанта.

Кај песната бр. 206 „Абер ми дојде“ повторно се јавија два записа. Одлучивме покрај скенираните мелограми на крајот да го додадеме и вториот запис во современ нотен процесор, посебно што тие се разликуваат и според тоналната основа. Во

втората варијанта, која беше без текст, го испишавме и текстот под нотите. Знаците за повторување кои се јавија во мелограмот ги изоставивме, бидејќи не е јасно на кој дел се однесуваат.

Интересно е дека за овој бр. 206 лоциравме две изведби во аудиоколекцијата (за првата, бр. 83, е запишано Мегленки, а за втората, бр. 1192 се води како изведба на Тина Ташева и Савка Мишева). И тие се разликуваат интонациски за еден степен – но овде е обратно првата е повисоката. Сепак, овие изведби не кореспондираат во целост со мелограмите, (на пр. во првиот мелограм би се јавува тонот **fis**, а не **f**). Уште поинтересни се разликите во метричката структура. Така, за разлика од мелограмите каде воопшто нема метрички ознаки, снимените изведби се во конзистентни метри: првата е во 7/8 со внатрешна поделба 3,2,2, со тоа што последниот такт од фразата пејачките го продолжуваат (корона). Во втората снимка метарот е 8/8 со поделба 3,2,3. Оваа диференцијација меѓу 7/8 и 8/8 е многу битно прашање за метриката во македонскиот музички фолклор, бидејќи често се среќаваме со гранични примери, односно не е јасно дали се работи за 7/8 или 8/8.

Од „сличните" текстуални примери (варијанти) би ги навеле бр. 210 „Бог да го бие море" и бр. 79 „Ајде ми излегол" (втора книга), но со целосно други музички карактеристики.

Во неколку примери се јавија недовршени припеви и одлучивме нив да не ги внесуваме (бр. 207 и бр. 222).

Онаму каде што недостасуваа ознаки кај тактовите линии за повторување, а беше јасно дека фразата се повторува, си дозволивме да ги внесеме (бр. 202 и 231).

И во оваа книга ги испишувавме повторувањата на стиховите (на пр. бр. 203).

И во оваа книга се појавија повеќе песни со патриотска и борбена содржина (бр. 225 „Развивај горо зелена", бр. 230 „Силен бој ми се заврза", бр. 233 „Ајде браќа на бојното поле"), како и песни за Гоце Делчев (бр. 239 „Темен се", бр. 243 „Разви се гора зелена", бр. 244 „Овчарче младо чубанче"). Меѓу нив се јавија и два марша бр. 236 „Македонијо" и бр. 237 „Не одред, а војска". Примерот бр. 237 одговара на оригиналниот Марш на Првата македонско-косовска ударна бригада (согласно документацијата на архивот на Институтот за национална историја).

Од достапните податоци кои се однесуваат на местото од каде потекнуваат песните, со повеќе примери се јавуваат песни од градовите Велес, Тетово и Благоевград. Во примерите од оваа збирка се јавуваат песни снимени во 1955 година – бр. 225 „Развивај горо зелена" и бр. 250 „Земај ме земај". Двете се запишани на картички од датотеката на Радио Скопје. Кај броевите 248 и 249, кои исто така се запишани на картички од Радио Скопје, се јавува името Мате Грујовски, при што во бр. 249 е запишано дека Мате Грујовски направил текстуална и мелодиска корекција и прилагодување за програмата на Радио Скопје.

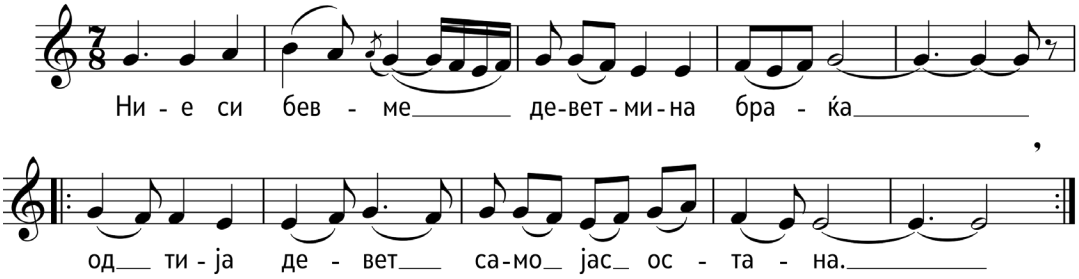
Компатибилноста на мелограмската колекција со аудиоколекцијата ни помогна да идентифицираме варијанта на песната бр. 250 „Земај ме земај", за која е наведено дека ја отпеала Ристовка Дичевска, снимена на 8 август 1955 година, во с. Велмеј, Охридско, со песната „Триста мајстори" заведена под бр. 659 во аудиоколекцијата на Фирфов. Со дополнително истражување утврдивме дека неа ја исполнуваат Живко Аврамовски, роден во село Непроштено во 1918 година, и Драго Трпчевски, роден во село Ратае во 1937 година. Според назнаките на Живко Фирфов, снимањето е

направено во 1977 година, а пејачите се придружувани со гајда на која свири Пеце Атанасовски (според кажувањето на синот на Трпчевски, Тони). Импресионирани од изведбата, посебно од карактеристичната тонска низа (микроинтервал меѓу малата и големата терца) и разиграниот бурдон (повторно со карактеристични микроинтервалски поместувања), одлучивме изведбата на Живко и Драго да ја користиме како тонска подлога за промоцијата на петтата книга. Таа на најсоодветен начин вовведува во прекрасниот музички свет во кој снимал и мелографирал Живко Фирфов.

Скопје/Охрид, 27 јули 2024 година

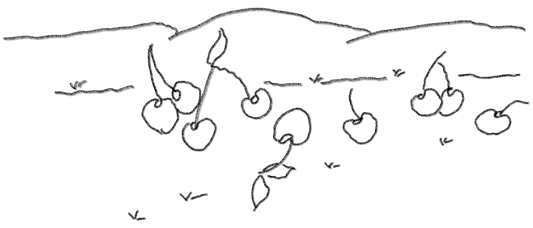
Димитрије Бужаровски
Трена Јорданоска

201
Ние си бевме деветмина браќа

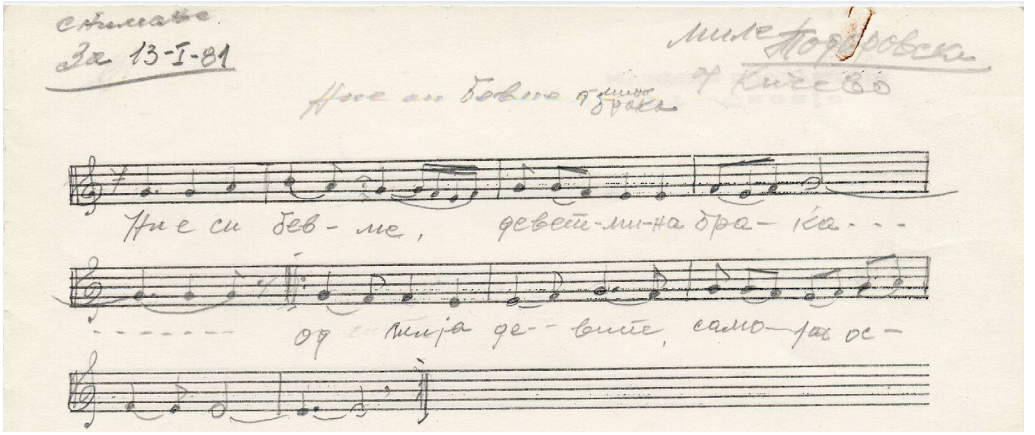

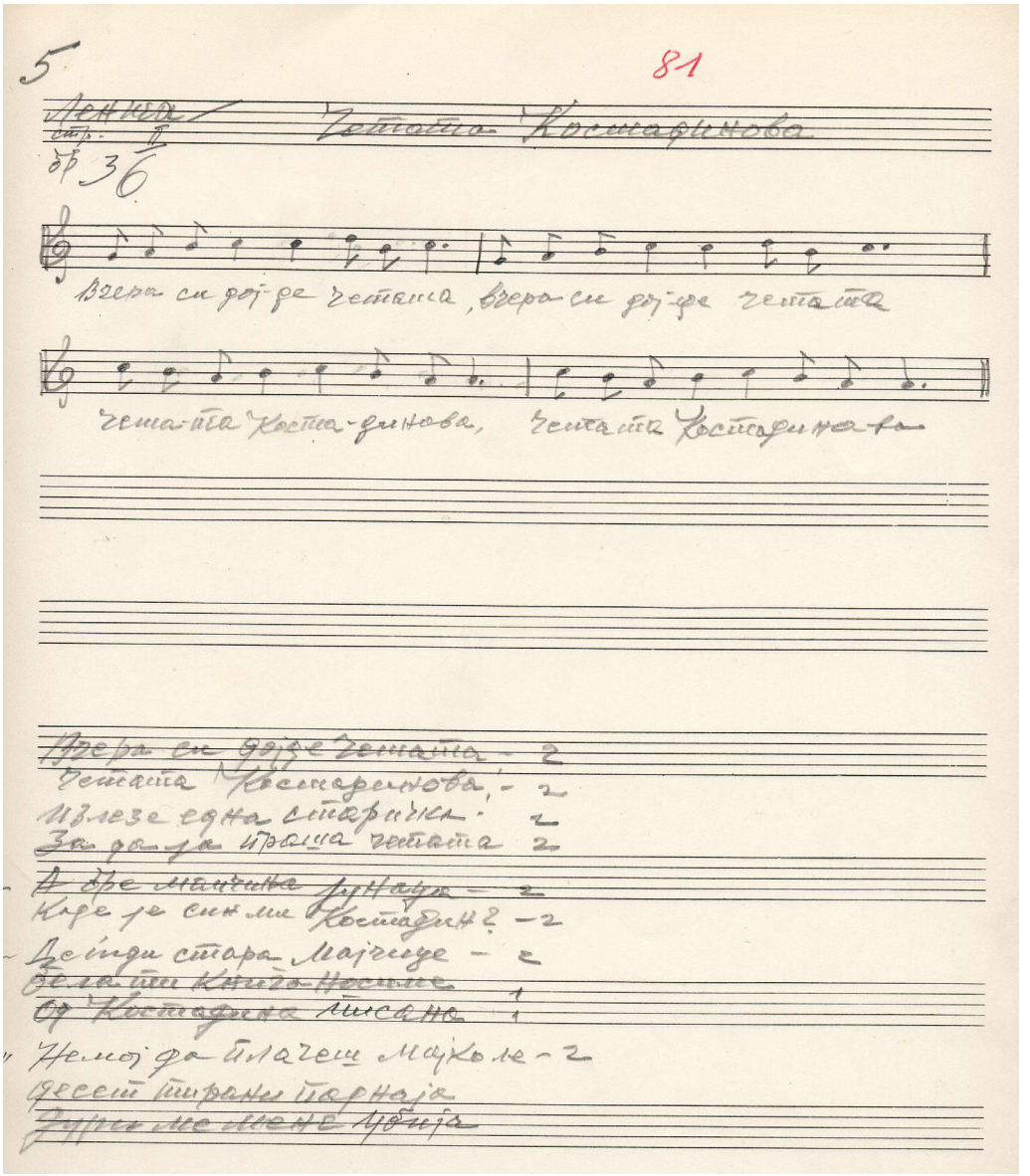
Ние си бевме деветмина браќа,
од тија девет само јас остана.

Останати податоци на мелограмот: Миле Тодоровски, снимање за 13.1.1981, Кичево

снимање
3а 13-I-81
Не си бев - ме, девет - ми - на бра - ја - - -
- - - - - - - - од ми - ја де - вите, само - јас ос -

5
81
Јелена стр. бр 36
Гетата Костадинова
Вчера си ојде гетана, вчера си ојде гетана
гета-та Коста-динова, гетата Костадинката
Вчера си ојде гетана - 2
гетата Костадинова, - 2
Излезе една старицка - 2
За да ја праша гетата 2
А бре мајчина душа - 2
Каде је сина ми Костадин? - 2
Дојди стара Мајчице - 2
Бела ти Книга носиме 1
Од Костадина писане 1
Немој да плачеш Мајке - 2
Дресен тиранин Турнаја
Турци ме мене убија

202
Четата Костадинова

Вчера си дојде четата,
вчера си дојде четата,
четата Костадинова,
четата Костадинова.

Излезе една старичка,
излезе една старичка,
за да ја праша четата,
за да ја праша четата.

– А бре момчиња јунаци,
а бре момчиња јунаци,
каде је син ми Костадин,
каде је син ми Костадин?

– Деѓиди стара мајчице,
деѓиди стара мајчице,
бела ти книга носиме,
од Костадина писана.

„Немој да плачеш мајко ле,
немој да плачеш мајко ле,
десет тирани паднаја,
дури ме мене убија.“

Останати податоци на мелограмот: Лента /, стр. II, бр. 36

203
На Великден, мила, ле, мајко

На Великден, мила, ле, мамо, ме заробија,
ме заробија, ле, мамо, Германците,
ме заробија, ле, мамо, Германците.

Ај не однесоја, мила, ле, мамо, во Германија,
ај да би ја, мамо, огин изгорела,
ај да би ја, мамо, огин изгорела.

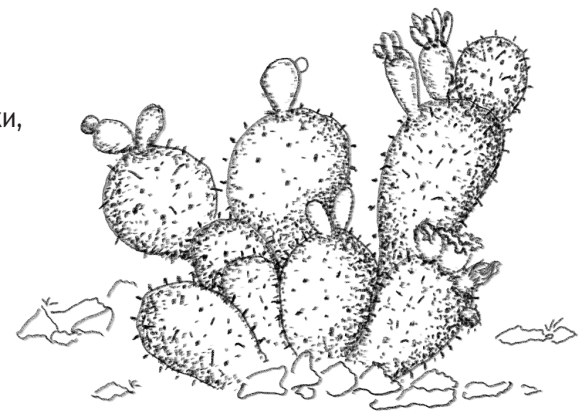
Седум дена, мила, ле, мамо, патувавме,
ај на осми ден, ле, мамо, пристигнавме,
ај на осми ден, ле, мамо, пристигнавме.

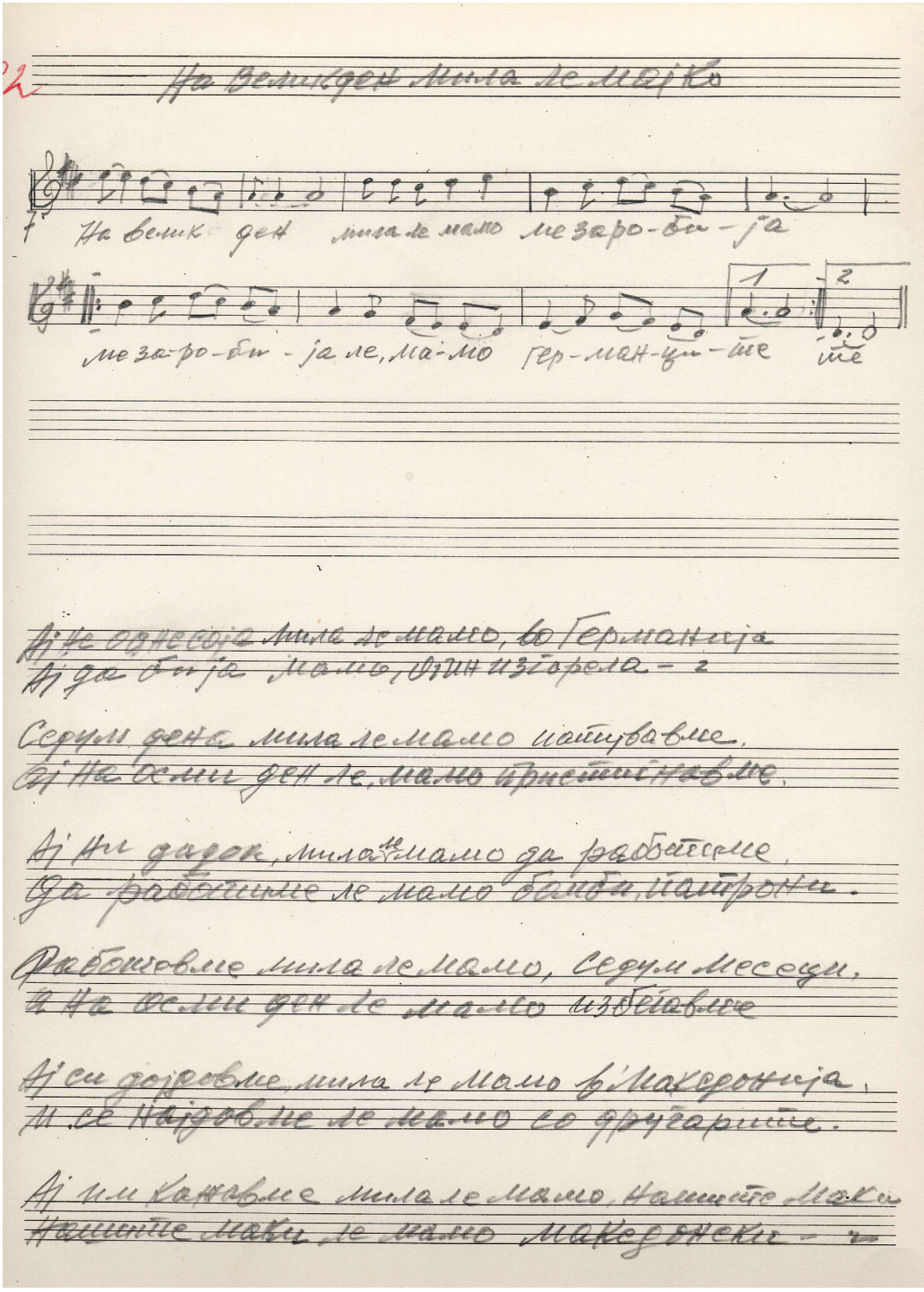
Ај ни дадоа, мила, ле, мамо, да работиме,
да работиме, ле, мамо, бомби, патрони,
да работиме, ле, мамо, бомби, патрони.

Работевме, мила, ле, мамо, седум месеци,
а на осми ден, ле, мамо, избегавме,
а на осми ден, ле, мамо, избегавме.

Ај си дојдовме, мила, ле, мамо, в Македонија,
и се најдовме, ле, мамо, со другарите,
и се најдовме, ле, мамо, со другарите.

Ај им кажавме, мила, ле, мамо, нашите маки,
нашите маки, ле, мамо, македонски,
нашите маки, ле, мамо, македонски.

На Велигден мила ле мајко
На велик ден мила ле мамо ле заро-би-ја
ле заро-би-ја ле, ма-мо гер-ман-ци-те
1
2
ите
Ај не однесоа мила ле мамо, во Германија
Ај да биј ја мамо, ѓин изгорела - а
Секуш дена мила ле мамо пештивање,
Ај на осми ден ле мамо пристигнавме.
Ај ни дадоа, мила ле мамо да работиме,
Да работиме ле мамо бива, пајрони.
Работивме мила ле мамо, седум месеци,
А на осми ден ле мамо излегавме
Ај си дојдовме мила ле мамо в Македонија,
И се најдовме ле мамо со другарите.
Ај ни кажавме мила ле мамо, нашите маки
Нашите маки ле мамо македонски - а

204

А мори моме црноока

А мори моме, ти црноока,
ај, гледај мене, нагледај се,
ај, гледај мене, нагледај се.

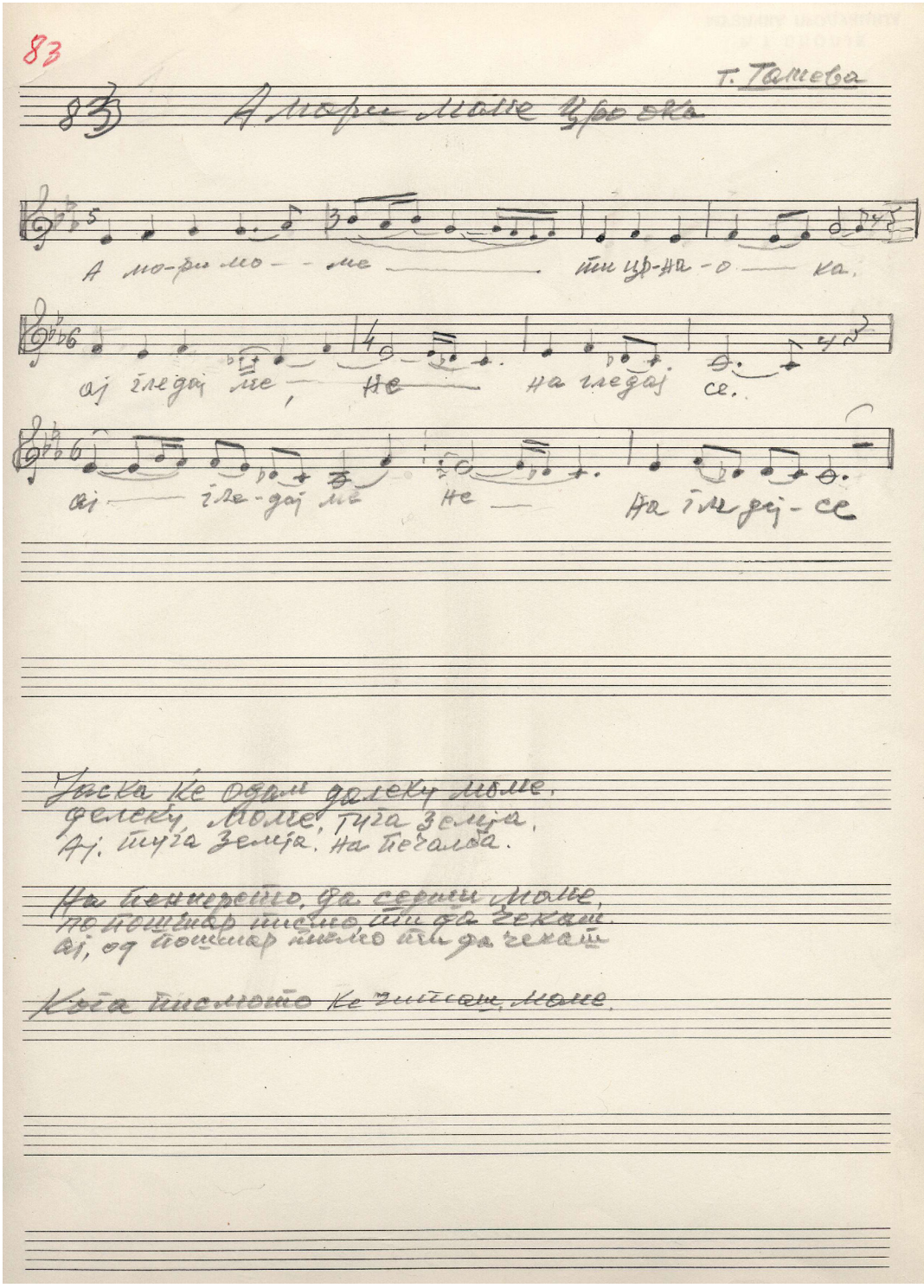
Јаска ќе одам далеку моме,
далеку моме, туѓа земја,
ај, туѓа земја на печалба.

На пенџерчето да седиш моме,
по поштар писмо ти да чекаш,
ај, од поштар писмо ти да чекаш.

Кога писмото ќе читаш, моме...

Останати податоци на мелограмот: Тина Ташева

83
Т. Тапева
83 А мори моме чудна
А мо-ри мо- - ме ти чу-на-о ка.
ај гледај ме, не на гледај се.
ај ~ гле-дај ме не ~ на гледај-се
Јаска ќе одам далеку моме.
далеку, моме, туѓа земја.
Ај, туѓа земја, на пеќала.
На пеќиното, да сеќиш моме,
по пошкир тиќно, ти да гекаш.
ај, од пошкир ниќо ќи да гекаш
Која тиќното ќе ~~питаш моме~~

205
Јунак ми шета

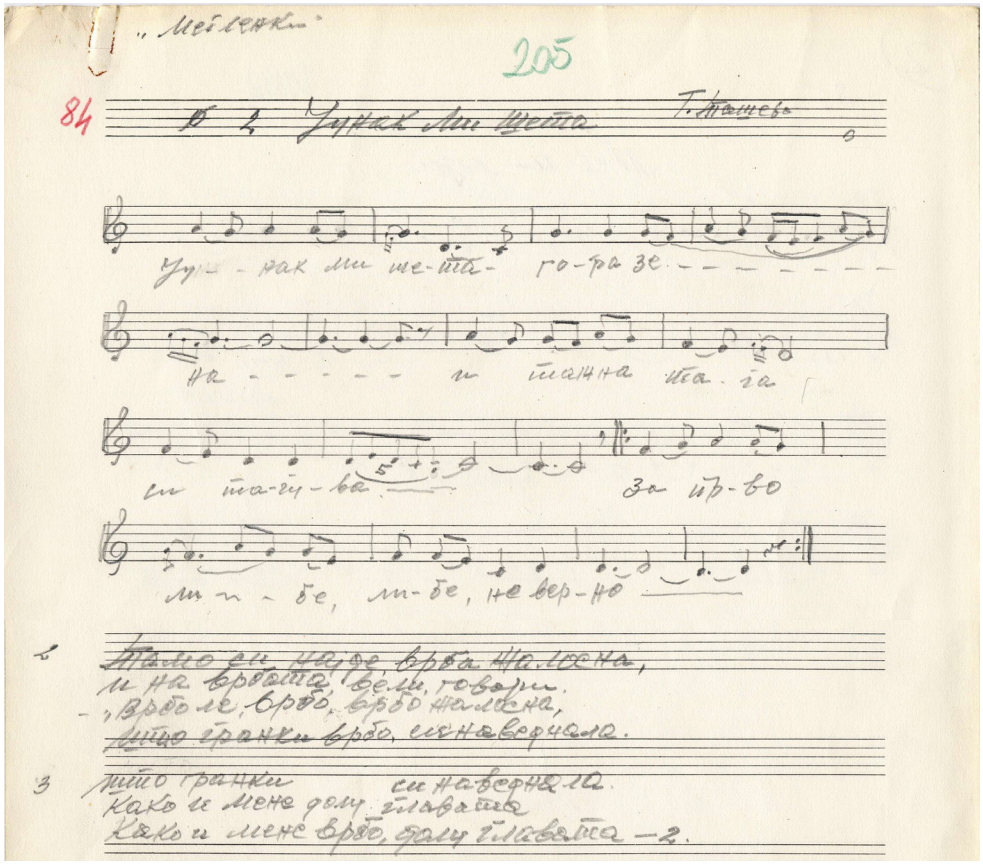
Јунак ми шета гора зелена,
и тажна тага си тагува,
за прво либе, либе неверно,
за прво либе, либе неверно.

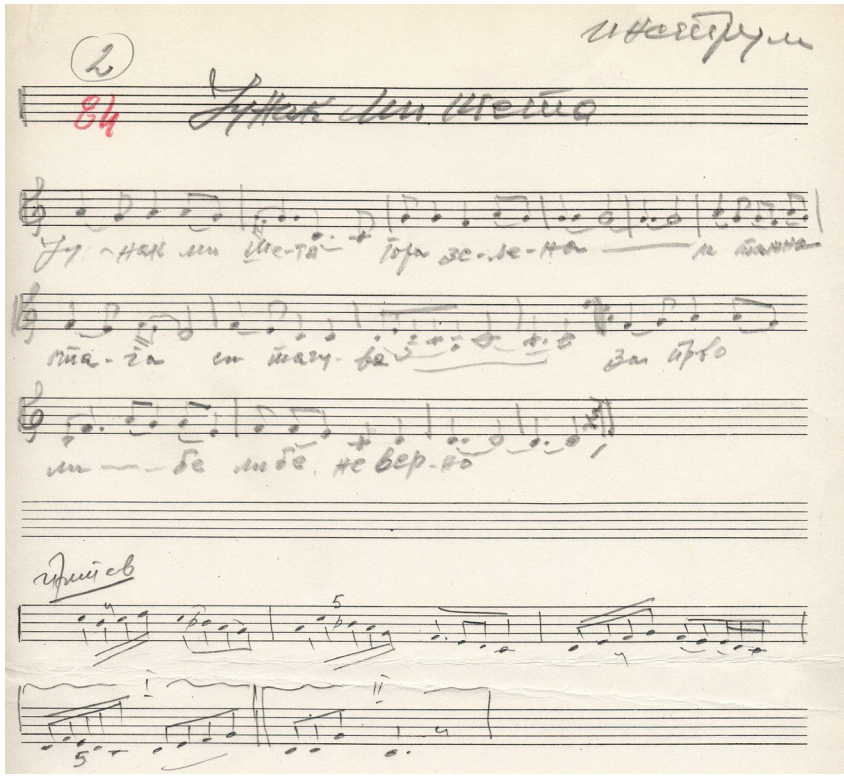
Тамо си најде врба жалосна,
и на врбата вели, говори,
– Врбо, ле, врбо, врбо жалосна,
што гранки врбо, си наведнала.

Што гранки си наведнала,
како и мене долу главата,
како и мене врбо, долу главата,
како и мене врбо, долу главата.

Останати податоци на мелограмот: Тина Ташева, Мегленки

„Мобилна"
205
84
Т. Ташев
Ух - як ли ше-та- го-ра зе- - - - - - - - -
на - - - - - - и тиха ка - га
от та-ч - ва
за пр-во
ли - бе, ли-бе, не вер-но
Тамо ли ниде врба не расла,
и на врата, вели, говори,
„Врбо ле, врбо, врбо наљена,
што гранки врбо, сина верчала.
што гранки сина верчала.
Како ће мене дому главата
Како ће мене врбо, грану главата — 2.

(2)
84
Ух - як ли ше-та
Ух - як ли ше-та- гора зе-ле-на и тиха
ка - га от та-ч - ва за пр-во
ли - бе ли-бе, не вер-но
Ташев

206
Абер ми дојде

Абер ми дојде, џанам,
за тој млади Ѓуро,
аскер да оди Ѓуро,
на турска граница,
на турска граница, џанам,
до девет години.

Ѓуровица млада, џанам,
позади врата седи,
и китка си китѝ, џанам,
ран ми бел босилок,
и китка врзува, џанам,
со црвена коприна.

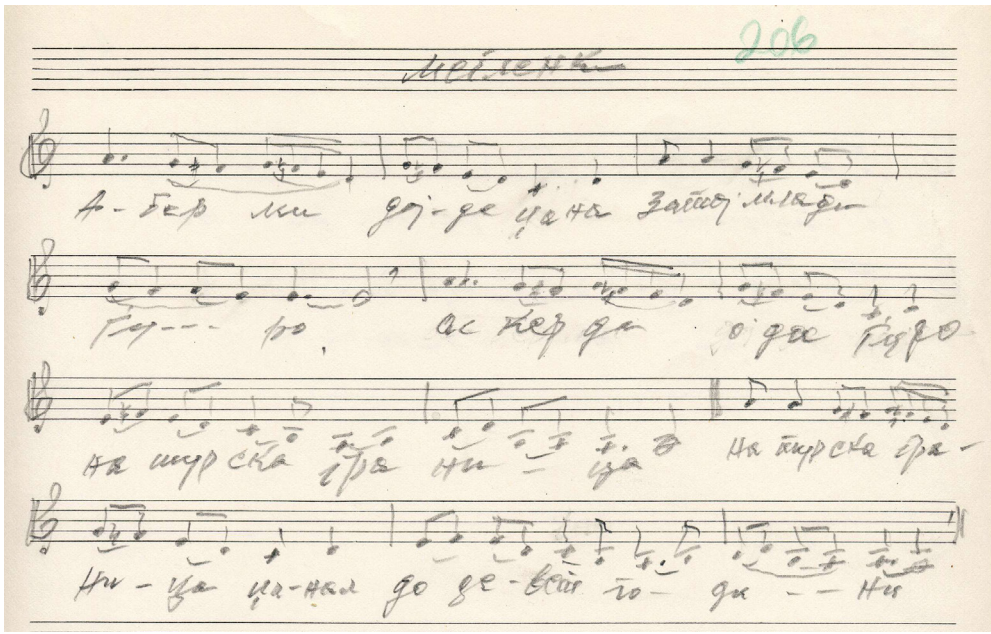
Еве ти Ѓуро, џанам,
китка ти да носиш,
во левата страна, Ѓуро,
близу до срцето,
во левата страна, Ѓуро,
близу до срцето.

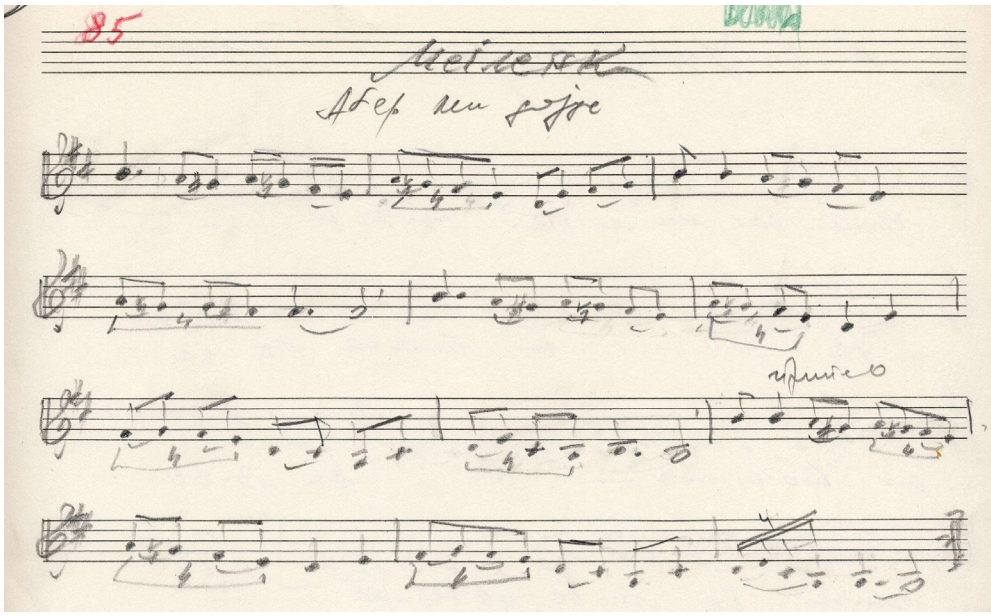
Дури је китка, Ѓуро,
росна и млада,
дотогај знај, Ѓуро,
оти те чекам,
дотогај знај, Ѓуро,
оти јас те чекам.

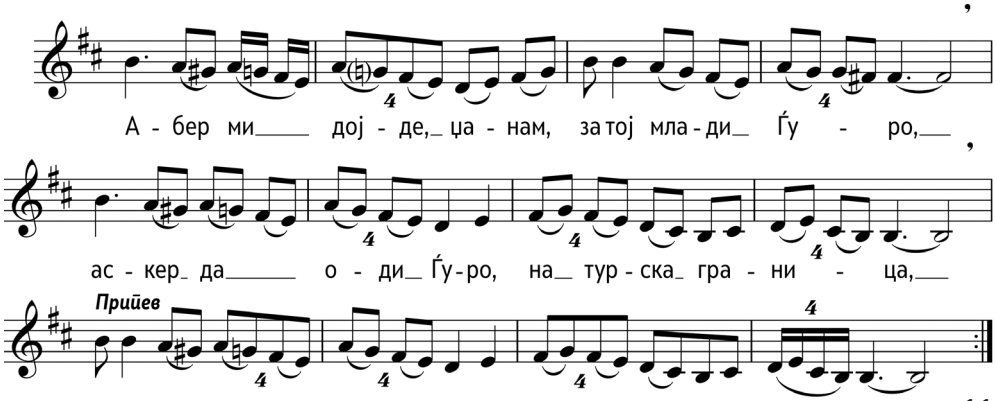
Кога ќе китка, Ѓуро,
китка ќе овени,
дотогај знај, Ѓуро,
оти сум мажена,
оти сум мажена, Ѓуро,
за другo момче.

Останати податоци на мелограмот: Мегленки

206
Мајленк
А - бер ли дој - де ца на за тој мла ди
ас кер да о ди Ѓу ро
на тур ска гра ни ца
На тур ска гра -
ни - ца ца - нам до де - вет го - ди - ни

85
Мајленк
Абер ли дој де
прилеч

А - бер ми дој - де, ца - нам, за тој мла - ди Ѓу - ро,
ас - кер да о - ди Ѓу - ро, на тур - ска гра - ни - ца,
Прийев

207

Три пати поминав

(А)

Три пати поминав, три пати поминав,
три пати поминав, мила мамо,
крај вашето порте,
тебе не те видов, мило моме,
на порте да стоиш.

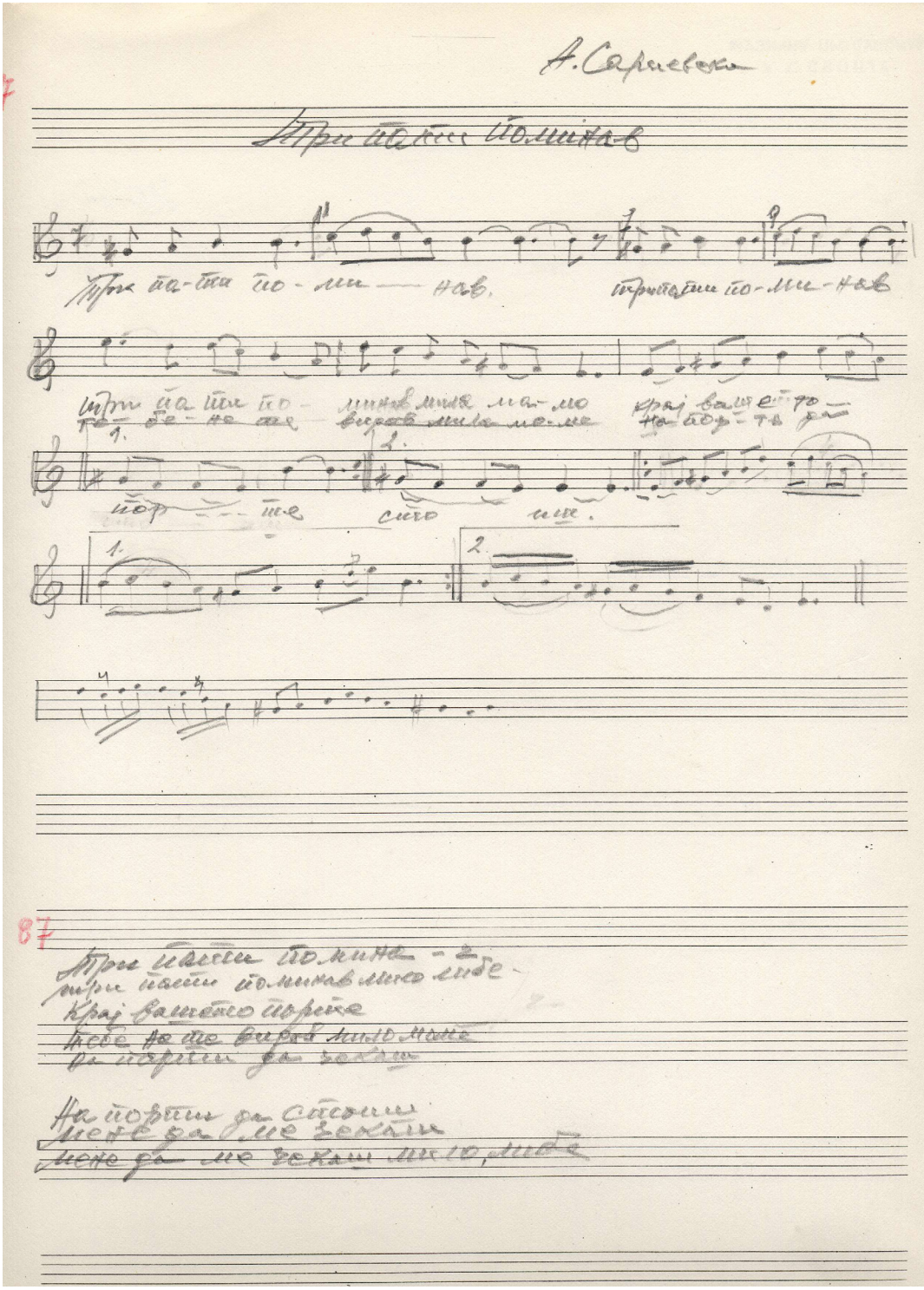
(Б)

Три пати помина, три пати помина,
три пати поминав мило либе,
крај вашето порте,
тебе не те видов мило моме,
на порти да чекаш.

На порти да стоиш,
мене да ме чекаш,
мене да ме чекаш, мило либе.

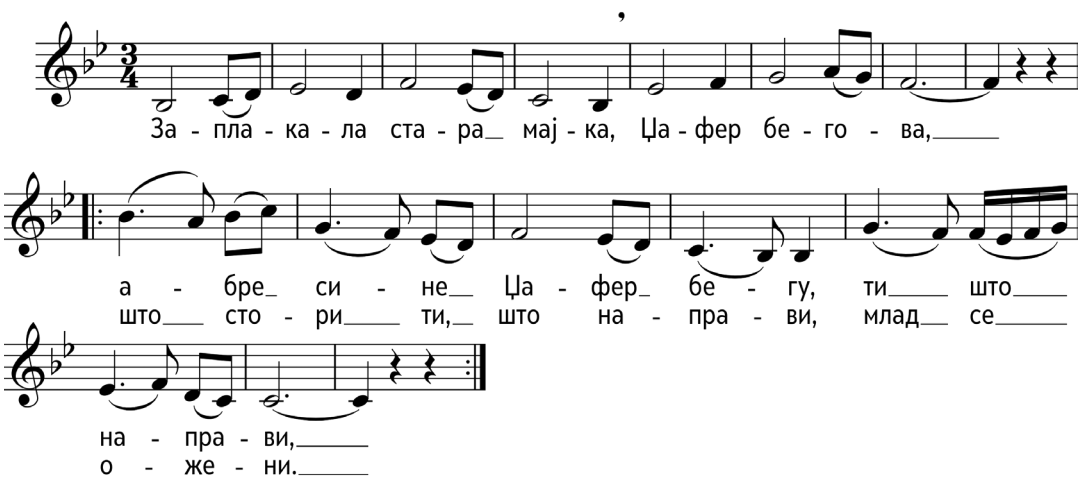

Останати податоци на мелограмот: А. Сариевски

А. Сарлевска
Три пати полинав
Три па-ти по-ли-нав.
Три пати по-ли-нав
Три па-ти по-
ли-нав мила ма-ма
Край вашето
тре-бе-ше
вирав мила ма-ма
на бор-та да
тор-те
сито ше.
1.
2.
Три пати полинав - 2
Три пати полинав мило либе -
Край вашето порце
Тебе не те вирав мило мале
Не порти да зелам
На порти да стоиш
Мене да не зекаш
Мене да не зекаш мило, либе

208

Заплакала стара мајка

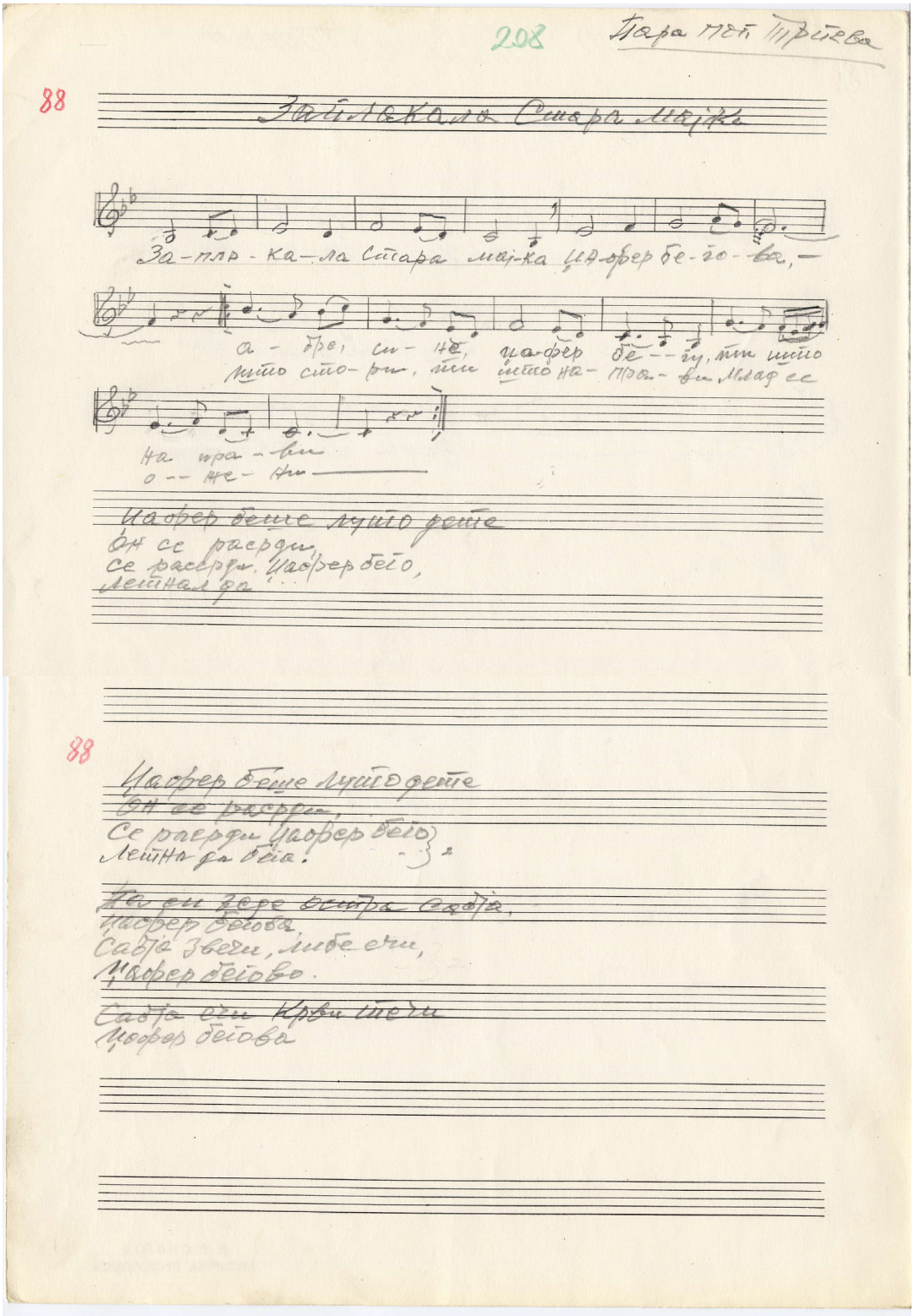
Заплакала стара мајка,
Џафер бегова,
абре сине Џафер бегу,
ти што направи,
што стори ти, што направи,
млад се ожени.

Џафер беше луто дете,
он се расрди,
се расрди Џафер бего,
летна да бега,
се расрди Џафер бего,
летна да бега.

Па си зеде остра сабја,
Џафер бегова,
сабја звечи, либе ечи,
Џафер бегово,
сабја ечи крви течи,
Џафер бегова.

Останати податоци на мелограмот: Пара Поп Трпева

208
Пара пеп Трёва
88
Заплакала Стара майка
За-пла-ка-ла Стара май-ка Цафер бе-го-ва,
а-бре, си-не, Цафер бе-гу, тя што
што сто-ри, ли што на-пра-ви Млаф се
на пра-ви
о-не-ли
Цафер беше лудо дете
он се расрди,
се расрди Цафер бего,
Лейна да бега.
88
Цафер беше лудо дете
он се расрди,
Се расрди Цафер бего
Лейна да бега.
Не си горе стара Сафја,
Цафер бегова
Сафја звери, либе сти,
Цафер бегово.
Сафја сти крви пиеш
Цафер бегова

209

Ај седнала ми Јана

Ај седнала ми Јана,
Јана на малата врата,
Јана крај црвен трендафил,
ај Јана ковран гердан нижи.

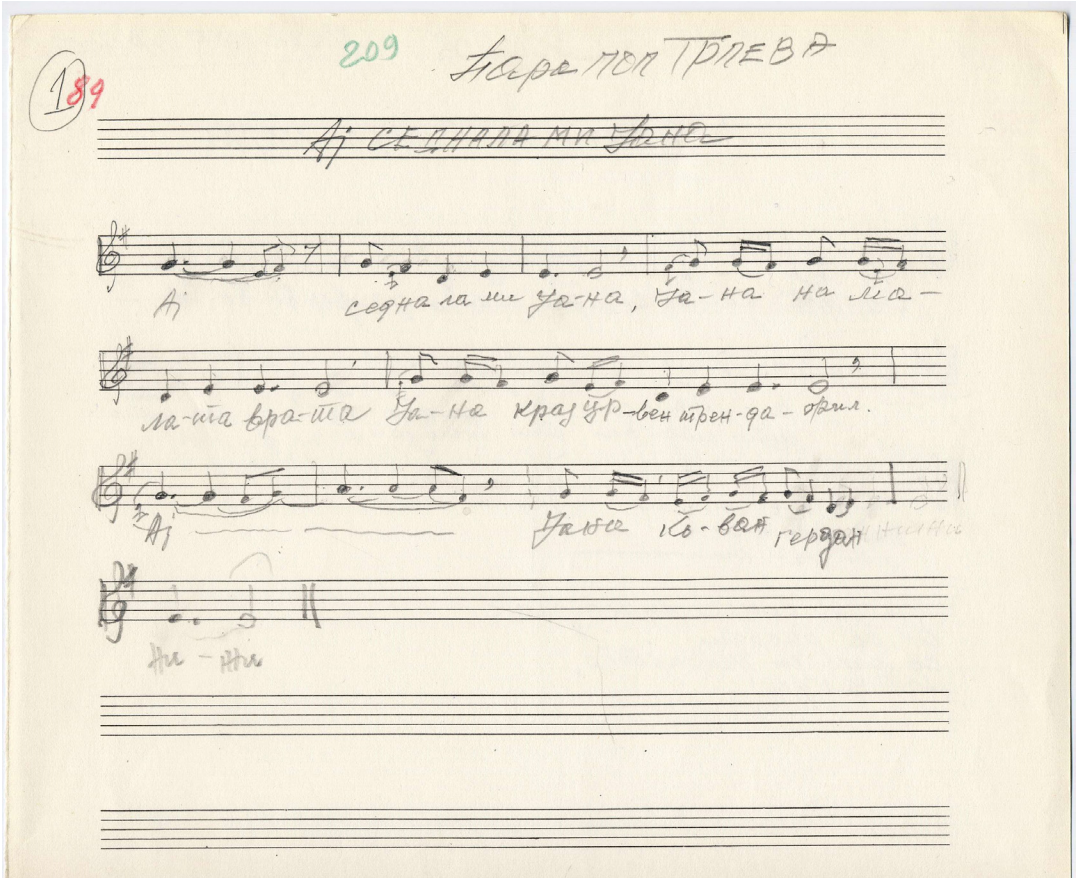

Јана дремка ја навали,
Јана легна да предреми,
Јана тежок сон сонува,
ај Јана во бунар пропадна.

Јана тргна се разбуди,
Јана на мајкај викаше,
мале да би ослепела,
мале да би окорела,
ај мале та што ме удаде.

Мале за старо за аро,
мале в постела легнувам,
мале како на грмада,
мале постела посига,
мале како во змијарник,
ај мале старо ем грбаво.

Останати податоци на мелограмот: Пара Поп Трпева

209
Бъдете ТРЕЗВИ
189
Ај седнала ми Ўна
Ај седна ла ми Ўа-на, Ўа-на на ла-
ла-та вра-та Ўа-на крај ўр-вен прен-да-ка.
Ај
Ўаја ќе-вај
ја-ни

210
Бог да го бие море

Бог да го бие, море,
тој качак Шефкија,
ајде што си стана,
рано во недела,
коњот си го јавна,
за Могила тргна.

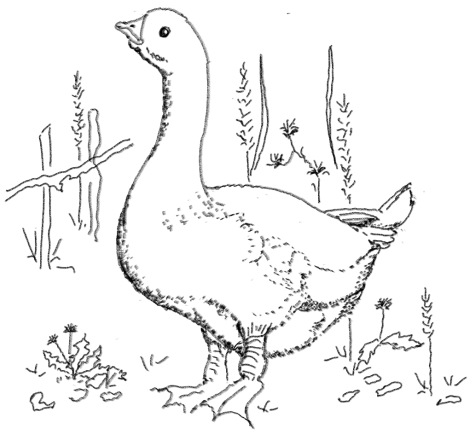
Тамо ќе го бара, море,
Димче Могилчанче,
ој не ми го најде,
Димче Могилчанче,
туку ми ја најде,
млада Димковица.

– Ајде слушај, слушај мори,
млада Димковице,
ајде ја сум дошол,
тебе да те земам,
тебе да те земам,
в Битола да те водам.

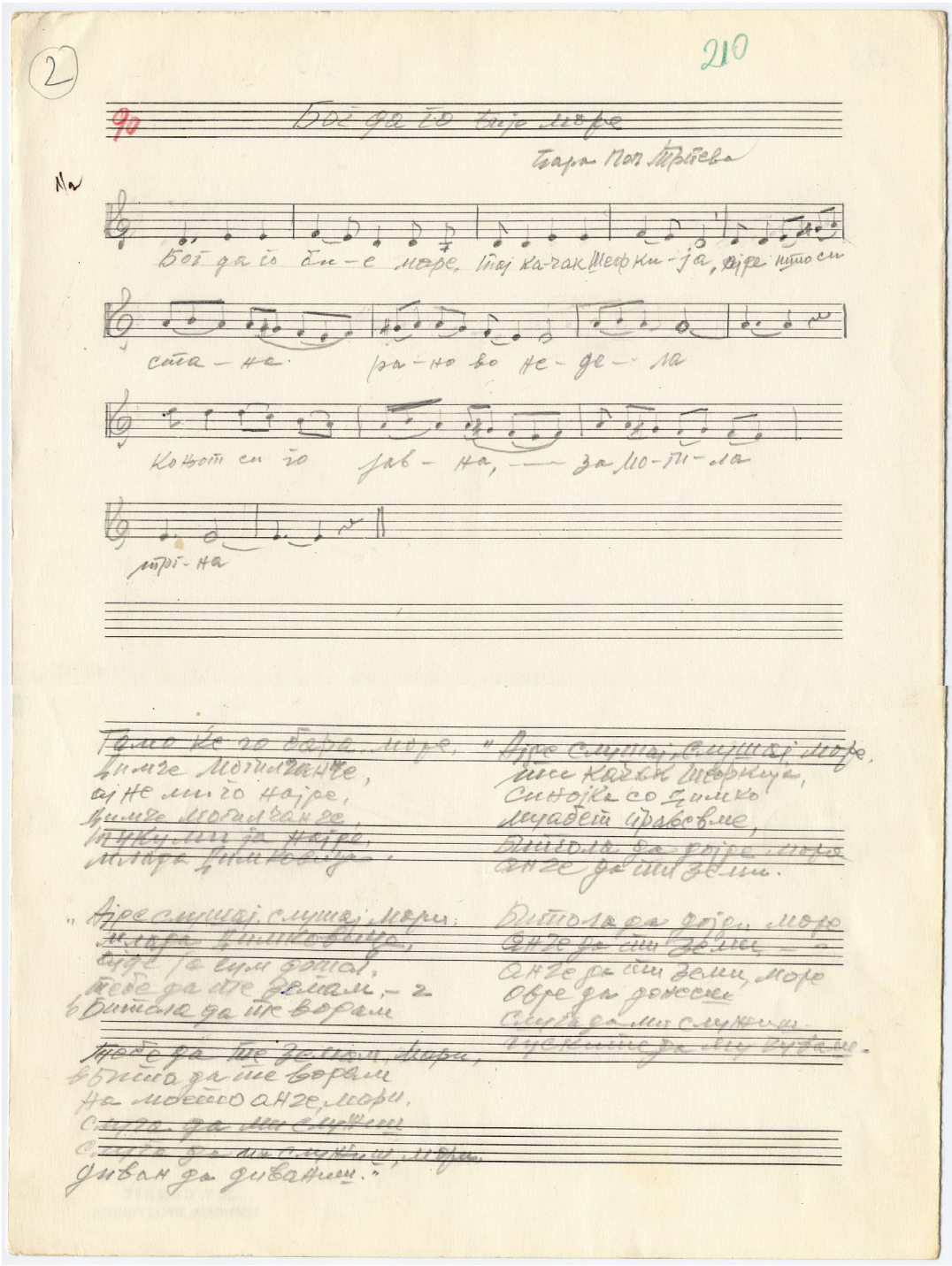
Тебе да те земам, мори,
в Битола да те водам,
на моето анче мори,
слуга да ми служиш,
слуга да ми служиш, мори,
диван да диваниш.

– Ајде слушај, слушај, море,
ти качак Шефкија,
синојка со Димко,
муабет правевме,
Битола да дојде, море,
анче да ти земи.

Битола да дојди, море,
анче да ти земи,
анче да ти земи, море,
овде да донесе,
слуга да ми служиш,
гуските да му чуваш.

Останати податоци на мелограмот: Пара Поп Трпева

(2)
210
90
Бог да ѝ даде тиј море
Тајна Поп Трајева
Бог да ѝ би-е море, тиј кај-чак Шефки-ја, тиј ѝ шо си
сама-не ра-но во не-де-ла
Конот си го јав-на, — за ло-пи-ла
мрѕи-на
Гајсо ке го ѓаре море, „Врне слушај, слушај море,
Бимце Мочиланке, Јисе кајак тиорнуа,
ај не лиго најре, Синоја со ѕимко
Бимце Мочиланде, Јеџадеј ѓрабовие,
Јукулиш да најре, Ѓитола да ојре, море
Милора Јинтовиџа. Анге да ѓи земи.
„Врне слушај, слушај, море, Ѓитола да ојре, море
Милора Јинтовиџа, Анге да ѓи земи, —
ајде ја ѓи дома, Анге да ѓи земи, море
тебе да не ѕемам, — Врне да донесе
Ѓитола да ѓи вратам Слугата ми слугинка
Трпеза не земи, мори, Чуркиња да ми пушти.
Ѓитола да не вратам
На моето Анге, море,
Слугата да ми слушне
Слугата да ми слушне, море,
Ѓиван да ѓиванеш."

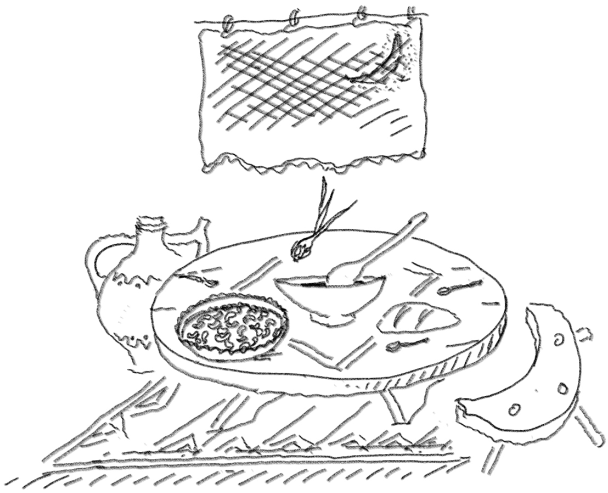
211
Вечерајте мила мамо

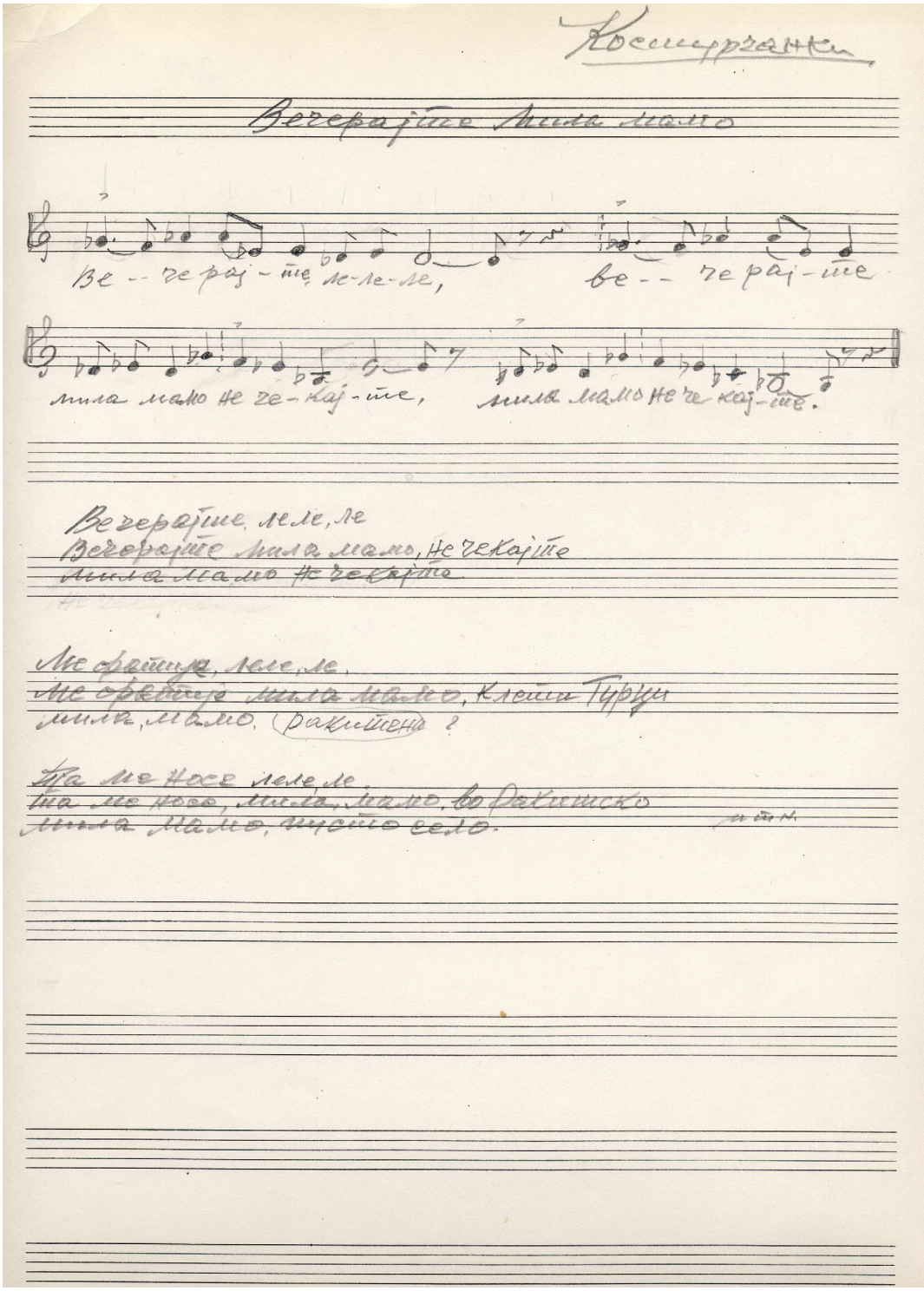
Вечерајте, леле, ле,
вечерајте, мила мамо, не чекајте,
мила мамо, не чекајте.

Ме фатија, леле, ле,
ме фатија, мила мамо, клети Турци,
мила мамо, ракитени(?)

Та ме носе, леле, ле
та ме носе, мила мамо, во Ракишско(?)
мила мамо, пусто село.

Останати податоци на мелограмот: Костурчанки

Костурлянки
Вечерајте мила мамо
Ве -- черај - ше, ле-ле-ле,
ве -- черај - ше
мила мамо не че-кај - ше,
мила мамо не че кај - ше.
Вечерајте, леле, ле
Вечерајте мила мамо, не чекајте
мила мамо не чекајте
Не фаќајте, леле, ле,
не фаќајте мила мамо, Клешки Турци
мила, мамо. (ракиџии ?
Та ме носе леле ле
та ме носе, мила, мамо, во Ракишко
мила мамо, мирно село.

212

Голем мерак имаме

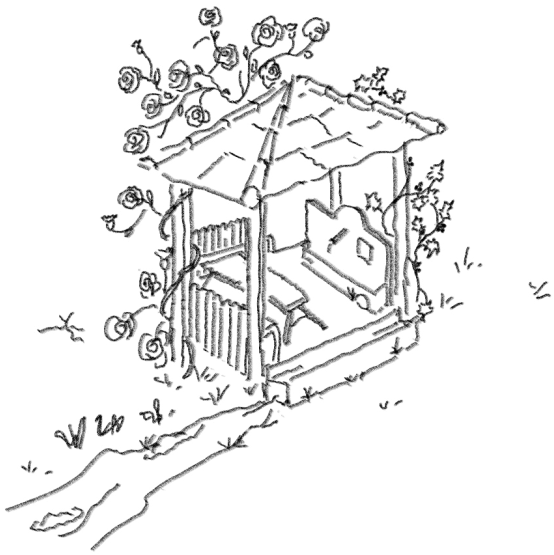

Голем мерак имаме, ајде да се земаме,
како да се земаме, кога пари немаме,
како да се земаме, кога пари немаме.

Ако пари немамо, барем севда имамо,
ако пари немамо, барем севда имамо,
когај севда имамо, пари ќе спечалимо.

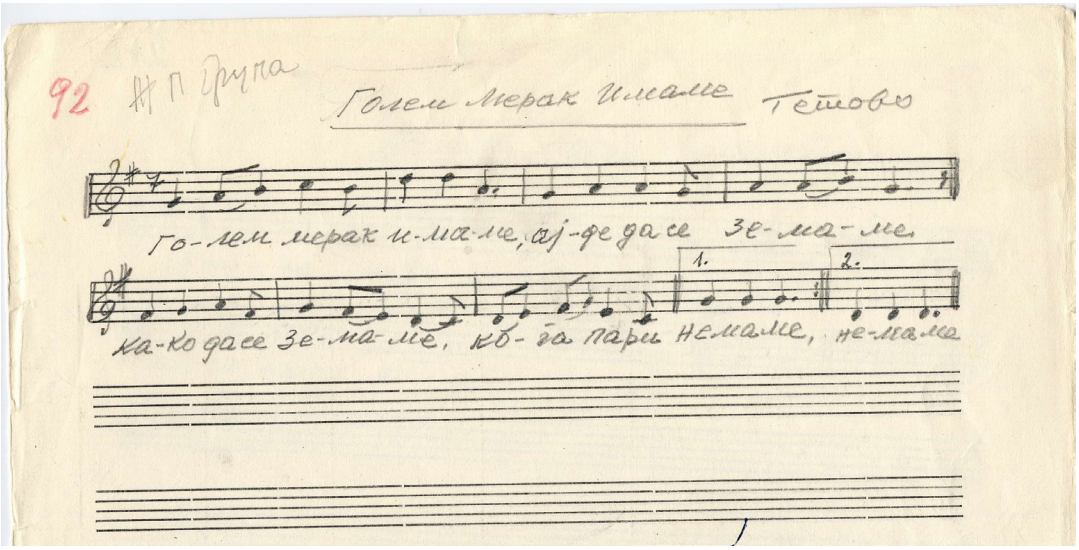
Пари ќе спечалимо, куќа ќе направимо,
пари ќе спечалимо, куќа ќе направимо,
куќа ќе направимо, куќа ем сарајлија.

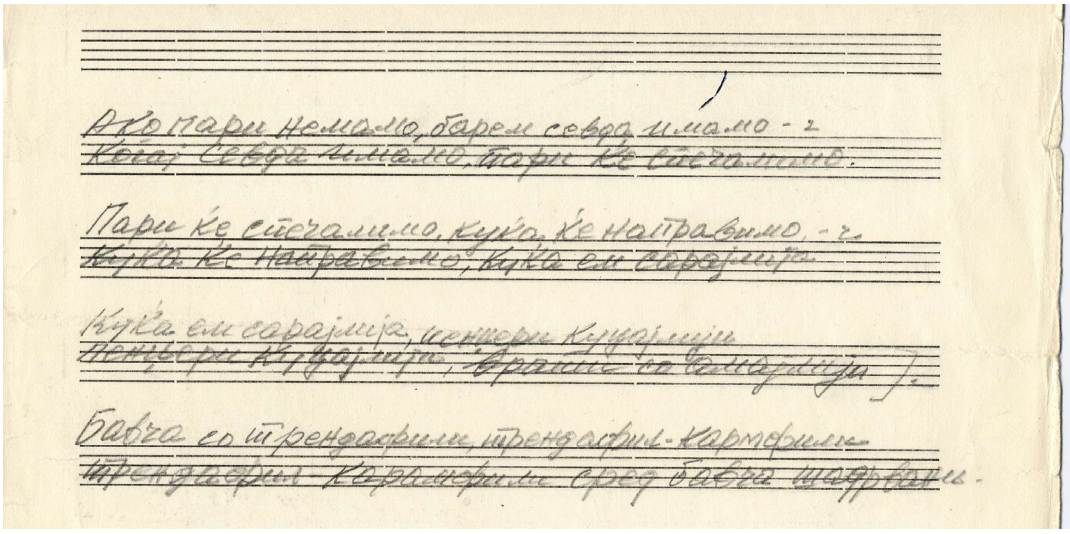
Куќа ем сарајлија, пенџери куцајлија,
пенџери куцајлија, врати со амајлија,
пенџери куцајлија, врати со амајлија.

Бавча со трендафили, трендафил-карамфили,
трендафил карамфили, сред бавча шадрвани.

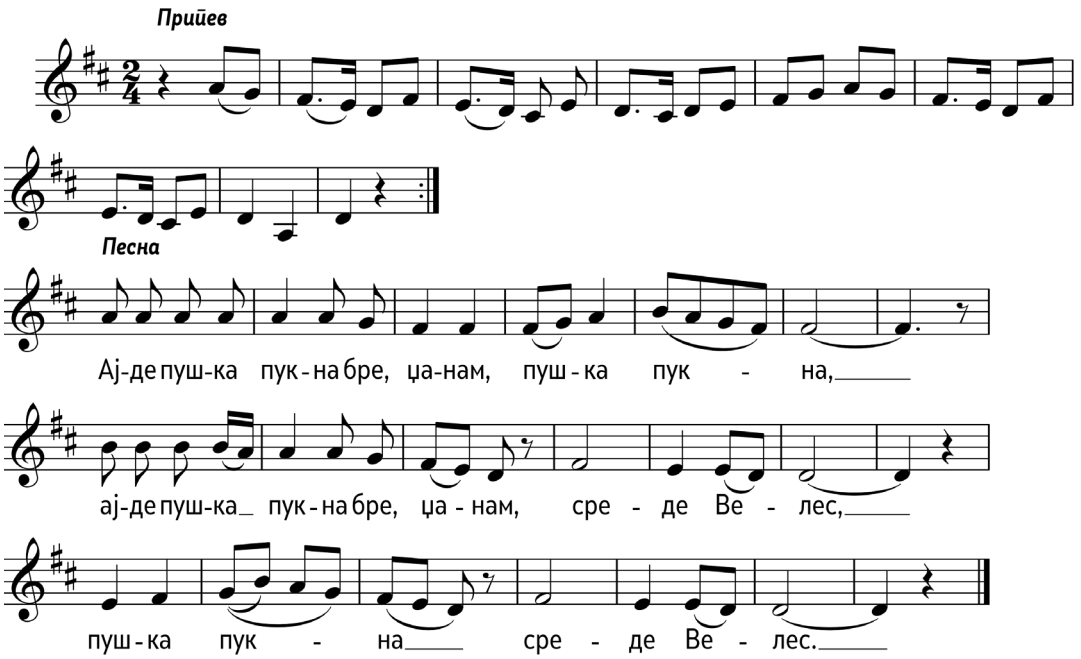
Останати податоци на мелограмот: Женска пејачка група, Тетово

92 II група
Голем мерак имаме Тетовци
го-лем мерак и-ма-ме, ај-де да се зе-ма-ме,
1.
2.
ка-ко да се зе-ма-ме, кб-за пари не-мале, не-мале

Ако пари немаме, барем севда имаме - 2
Кога севда имаме, пари ке спогалиме.
Пари ке спогалиме, куќа, ке направиме, - 2.
Куќа ке направиме, куќа ем сарајлија
Куќа ем сарајлија, шенлери кулурлија
Бабга со тренлафили, тренлафил-картофили
тренлафил-кромфирли сред бабга шарлаил.

213

Ајде пушка пукна бре, џанам

Ајде џушка џукна

Ајде пушка пукна бре, џанам,
пушка пукна,
ајде пушка пукна бре, џанам, среде Велес,
пушка пукна среде Велес.

Ајде среде Велес бре, џанам,
среде Велес,
ајде среде Велес бре, џанам, Пекмез пазар,
среде Велес, Пекмез пазар.

Ај та го удри бре, џанам,
та го удри,
ај та го удри бре, џанам, китка Ордан,
китка Ордан на Четкови.

Ајде викна писна бре, џанам,
викна писна,
ајде викна писна бре, џанам,
китка Ордан, викна писна китка Ордан.

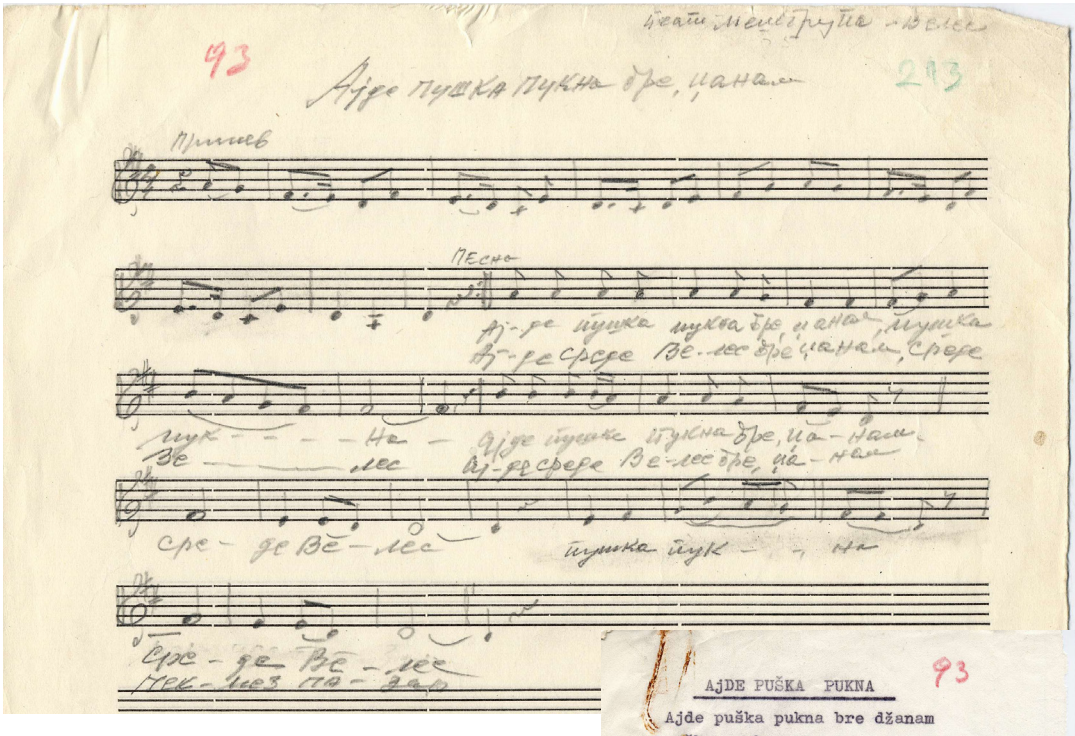
Ајде капнал ти бре Мурат,
капнала ти,
ајде капнала ти бре,
десна рака.

Ајде што ме удри бре Мурат,
што ме удри,
ајде што ме удри бре Мурат,
среде чело,
што ме удри среде чело.

Ајде немам мајка бре Мурат,
немам мајка,
ајде немам мајка бре Мурат, да ме жали,
немам мајка да ме жали.

Ајде немам деца бре Мурат,
немам деца,
ајде немам деца бре Мурат,
крв да вратат,
немам деца крв да вратат.

Останати податоци на мелограмот: пеат мешана група Велес

AjDE PUŠKA PUKNA 93

Ajde puška pukna bre džanam
puška pukna
Ajde puška pukna bre džanam srede Veles
puška pukna srede Veles

Ajde srede Veles bre džanam
srede Veles
ajde srede Veles bre džanam Pekmez pazar
srede Veles pekmez pazar

Aj ta go udri bre džanam
ta go udri
aj ta go udri bre džanam kitka Ordan
kitka Ordan na Četkovi

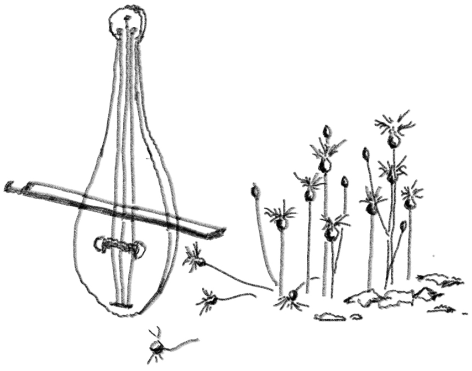
Ajde vikna pisna bre džanam
vikna pisna
ajde vikna pisna bre džanam
kitka Ordan vikna pisna kitka Ordan

Ajde kapnal ti bre Murat
Kapnala ti, ajde kapnatlti bre
desna raka

Ajde što me udri bre Murat
što me udri
Ajde što me udri bre Murat
srede čelo
što me udri srede čelo

Ajde nemam majka bre Murat
nemam majka
Ajde nemam majka bre Murat da me žali
nemam majka da me žali

Ajde nemam deca bre Murat
nemam deca
Ajde nemam deca bre Murat
krv da vratat
nemam deca krv da vratat

214
Ајде пушка пукна

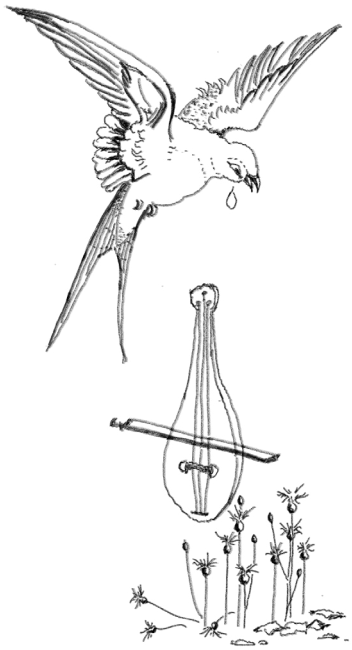

Ајде пушка пукна бре, џанам,
пушка пукна,
ајде пушка пукна бре, џанам,
среде чаршија, сред чаршија, џанам,
Пекмез пазар.

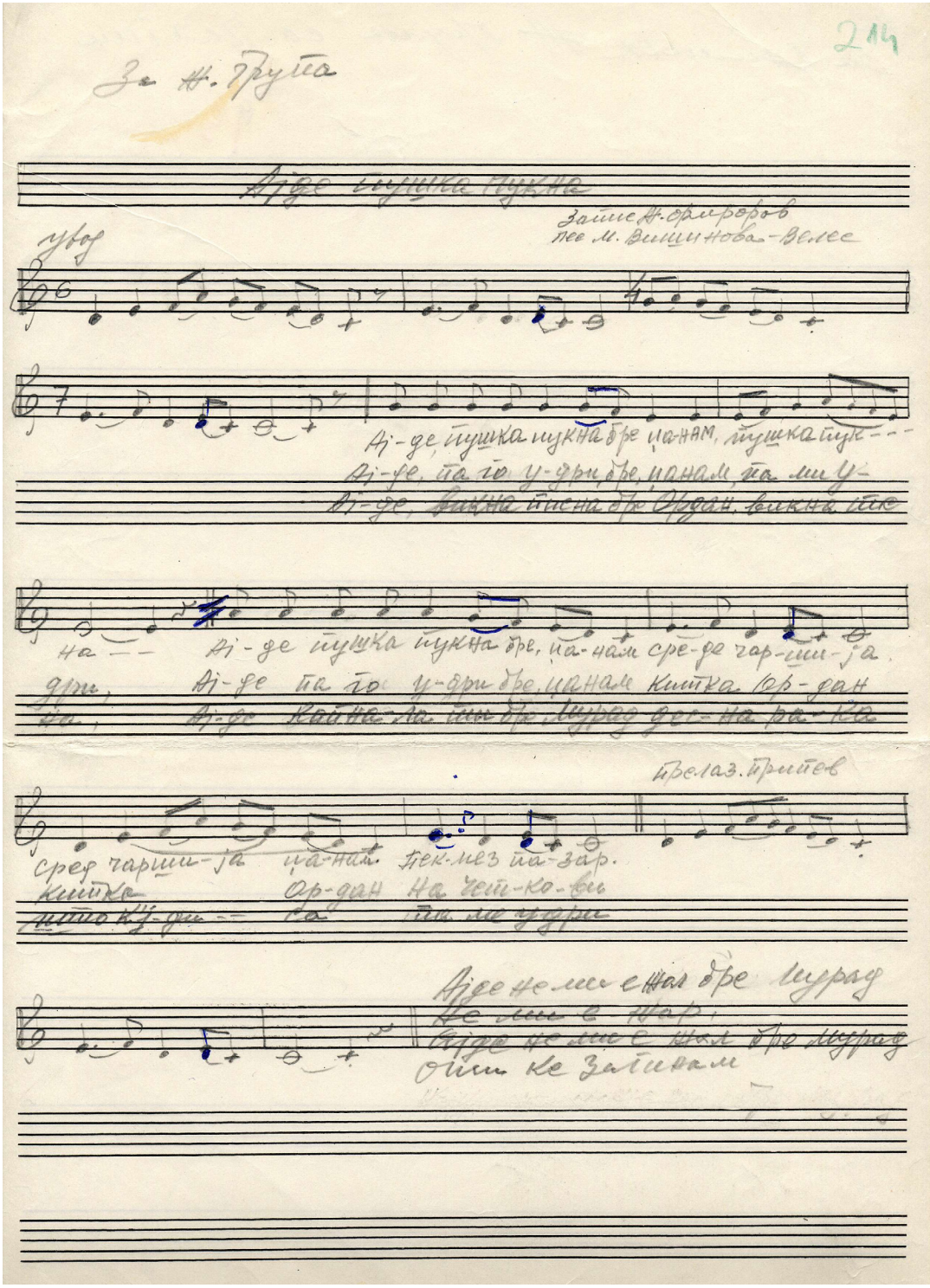
Ајде па го удри бре, џанам, па му удри,
ајде па го удри бре, џанам, китка Ордан,
китка Ордан на Четкови.

Ајде викна писна бре Ордан, викна писна,
ајде капнала ти бре Мурад, десна рака,
што к'јдиса та ме удри.

Ајде не ми е жал бре Мурад,
не ми е жал,
ајде не ми е жал бре Мурад,
оти ќе загинам.

Останати податоци на мелограмот: М. Вишинова, за снимање женска група со чалгии, Велес

214
За Ж. Груда
Аџе пушка пукна
Запис Н. Орлеров
пее М. Вишнова-Велес
увод
Аџе пушка пукна бре панам, пушка пук--
Аџе, па го у-дри бре панам, па ми у-
Аџе, викна писпа бре Оџан, викна пис
на--
Аџе пушка пукна бре, па-нам сре-де гар-ши-ја.
дри,
Аџе па го у-дри бре панам Китка бр-дан
ба,
Аџе Кајче-ла пис бр, мурад дос-на ра-ка
Велаз. Притев
сред чарш-ја
Китка
што иу-ди--
па-нам
Ор-дан
ба
бек-мез па-зар.
На чеш-ко-ви
па ме удри
Аџе не ми спи бре мурад
не ми е шар.
Аџе не ми е шал бре мурад
Оти ке заминам
За пеење
За снимање Ж. Груда со Галтин

215

Излези мамо до порта

Прийев

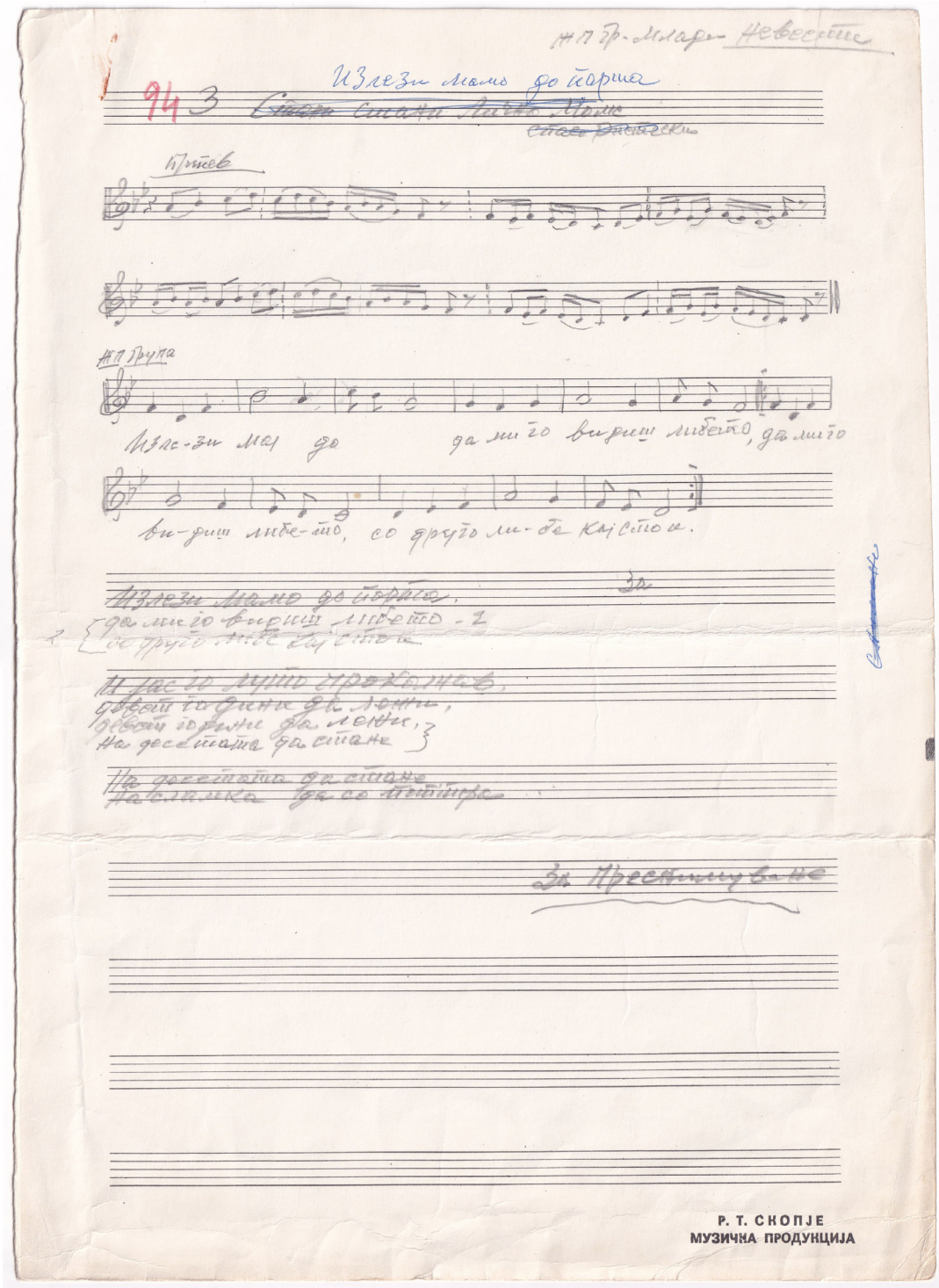

Излези мамо до порта,
да ми го видиш либето,
да ми го видиш либето,
со друго либе кај стои,
да ми го видиш либето,
со друго либе кај стои.

И јас го луто проколнав,
девет години да лежи,
девет години да лежи,
на десетата да стане,
девет години да лежи,
на десетата да стане.

На десетата да стане,
на сламка да се потпира.

Останати податоци на мелограмот: Женска пејачка група, млади невести

Излези мамо до порта
94 3
Трстев
Изл-зи мај до да ми го вирнеш љубето, да ми го
вирнеш љубе-то, со друго ли-це кај сто-ја.
Излези мамо до порта,
да ми го вирнеш љубето - 2
со друго лице кај стоја
Не сум ја луто грозјанче,
девет години да лежам,
девет години да лежам,
На десеттата да станам
На десеттата да станам
Македонска да се облечам
За Престиглив
Р. Т. СКОПЈЕ
МУЗИЧКА ПРОДУКЦИЈА

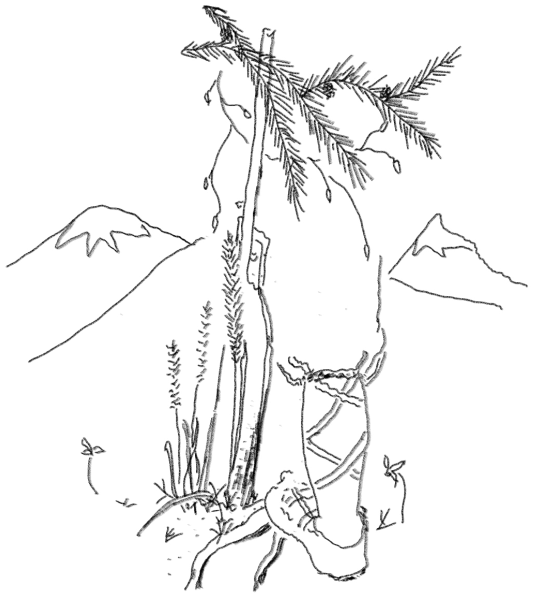
216

Синоќа ми дојде лудото младо

Синоќа ми дојде лудото младо,
од туѓа земја,
синоќа ми дојде, и коња спрема,
пак ќе ми оди,
синоќа ми дојде, и коња спрема,
пак ќе ми оди.

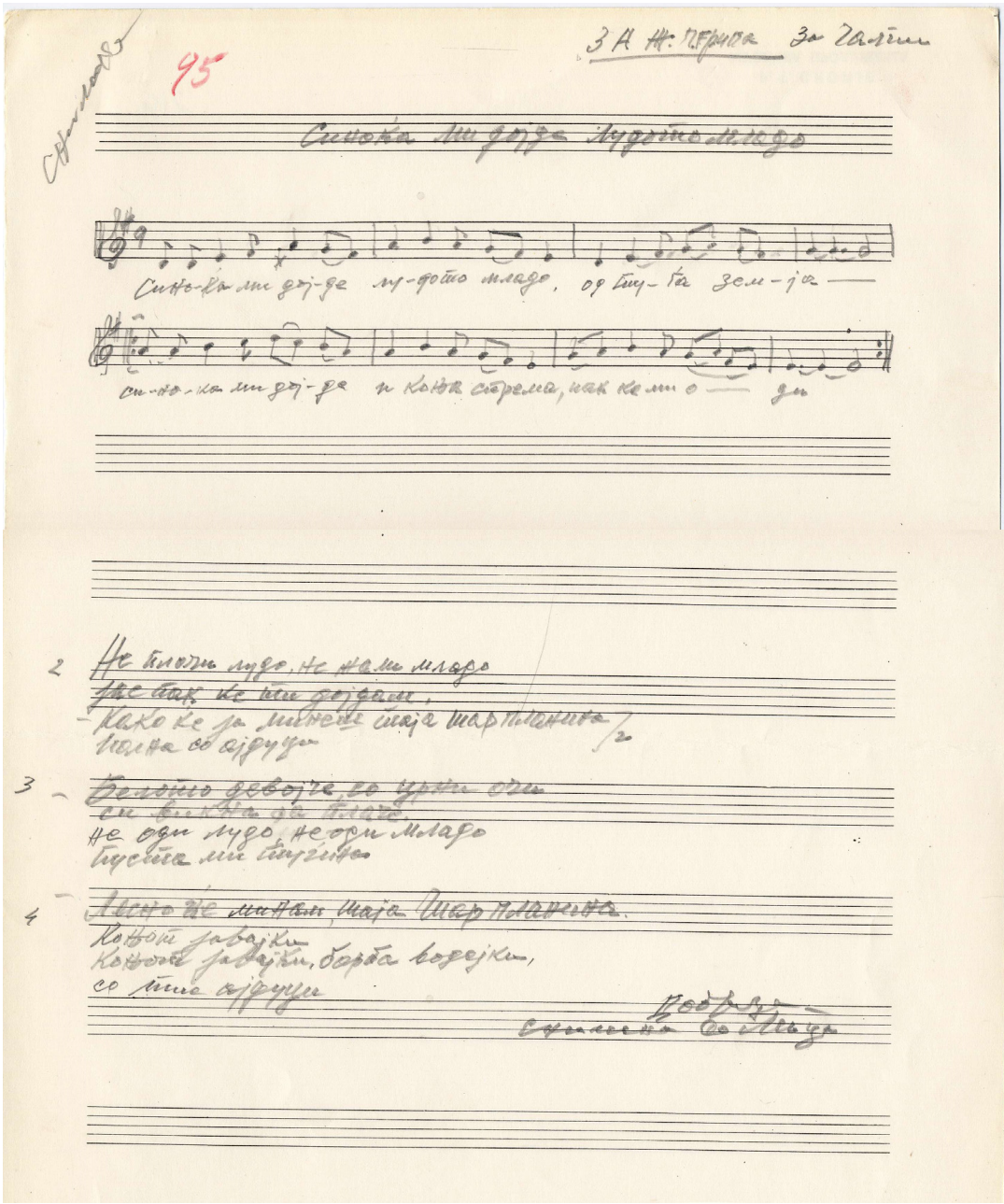
Не плачи лудо, не жали младо,
јас пак ќе ти дојдам.
– Како ќе ја минеш таја Шар Планина,
полна со ајдуци,
како ќе ја минеш таја Шар Планина,
полна со ајдуци.

Белото девојче со црни очи,
си викнала да плаче,
– Не оди лудо, не оди младо,
пуста ми туѓина,
не оди лудо, не оди младо,
пуста ми туѓина,

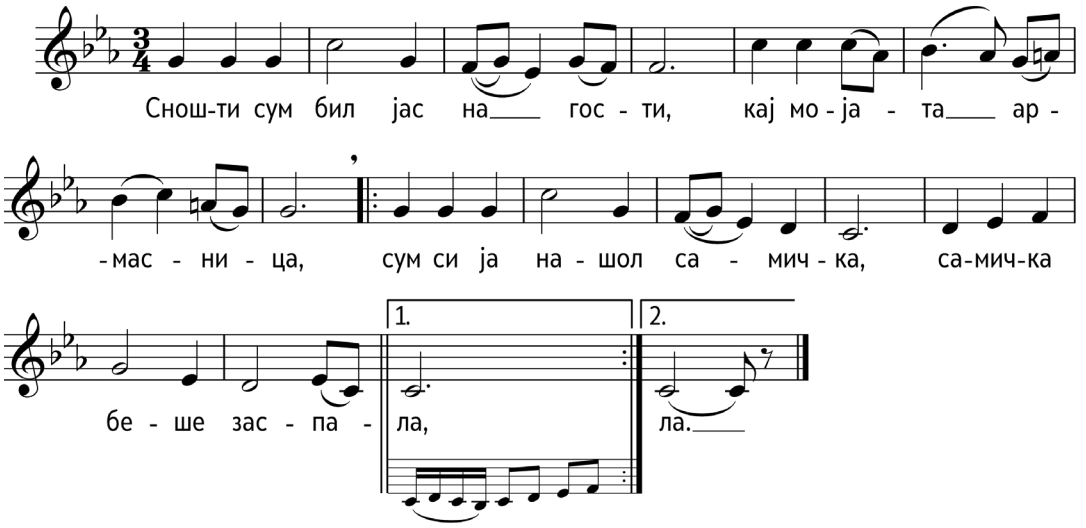
– Лесно ќе минам таја Шар Планина,
коњот јавајќи,
коњот јавајќи, борба водејќи,
со тие ајдуци,
коњот јавајќи, борба водејќи,
со тие ајдуци.

Останати податоци на мелограмот: Женска пејачка група, за чалгии

95
За Н. Пеева За Галин
Сиња ли дуја лудо млado
Сиња-ка ли дуј-ја лу-дото млаdо, од ти-ја зем-ја
си-ња-ка ли дуј-ја и Коња стрела, как ке ли о дн
2 Не плаши лудо, не жали млаdо
3 Белото девојче со црни очи
не оди лудо, не ори млаdо
4 Јаворе ќе ламам, маја Шар Планина.
Коњот јавајќи, коњот јавајќи, бараа војајќи,
со тебе ќе пијам
Подарок
Сувлекла Ев. Пеева

217

Сношти сум бил јас на гости

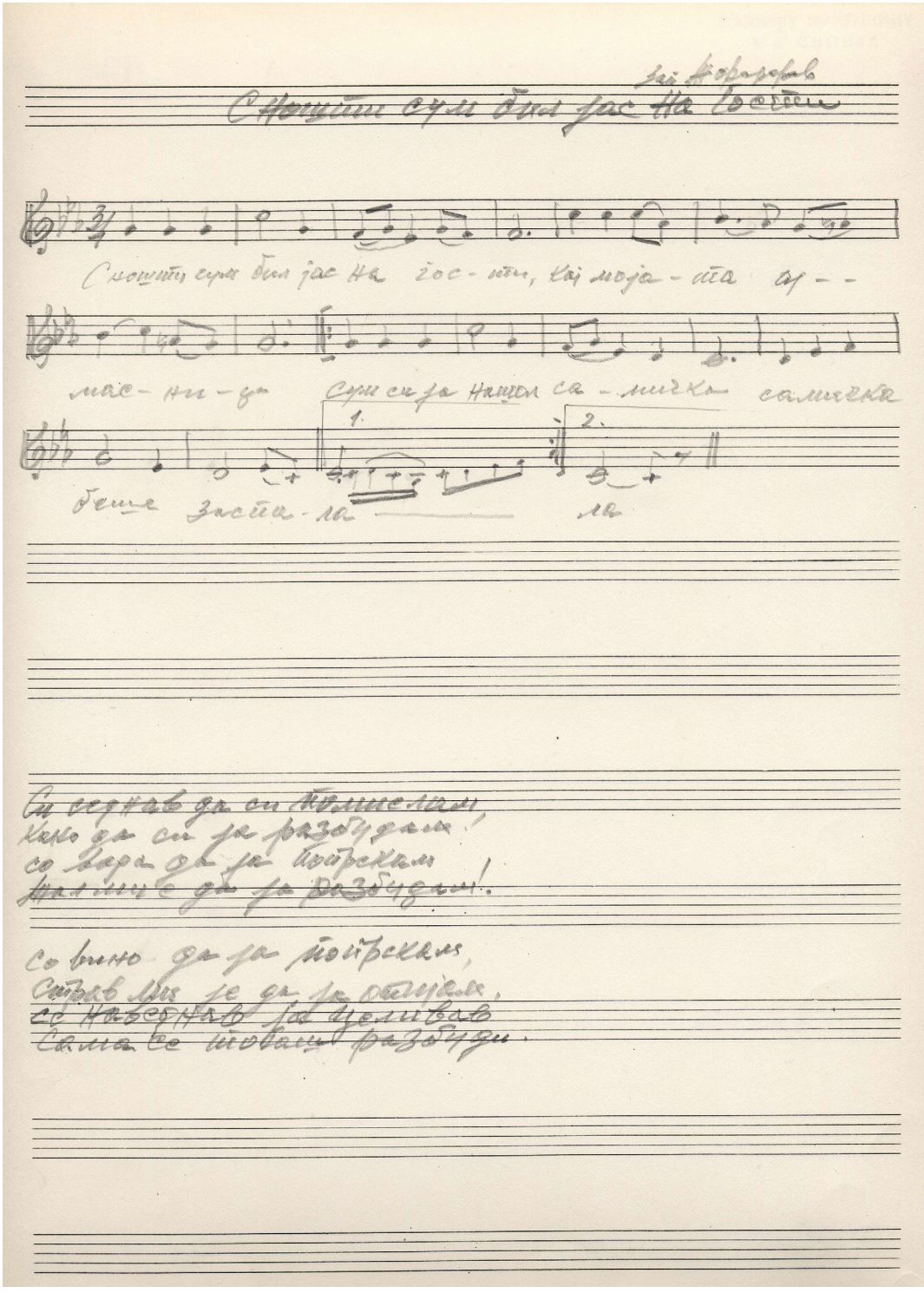

Сношти сум бил јас на гости,
кај мојата армасница,
сум си ја нашол самичка,
самичка беше заспала,
сум ја нашол самичка,
самичка беше заспала.

Си седнав да си помислам,
како да си ја разбудам,
со вода да ја попрскам,
жал ми е да ја разбудам,
со вода да ја попрскам,
жал ми е да ја разбудам.

Со вино да ја попрскам,
страв ми је да ја опијам,
се наведнав ја целивав,
сама се тогаш разбуди,
се наведнав, ја целивав,
сама се тогаш разбуди.

Си сонав да си тешиљам,
Како да си ја разбудам!
Со бара да ја поиграм
Ја нејќе да ја разбудам!

Со вино да ја поиграм,
Сиљав мој ќе да ја обојам,
Со набљудав ја целивав
Сама се шоваш разбуди.

218

Девет години сум шетал Биро

Девет години сум шетал Биро,
девет сум села прошетал,
девет сум мајки расплакал.

Девет сум мајки расплакал Биро,
а највеќе мајка Стојанова,
а највеќе Биро најжално.

Стојана сум го фатил Биро,
пред паша живо извело,
пред паша живо да стои.

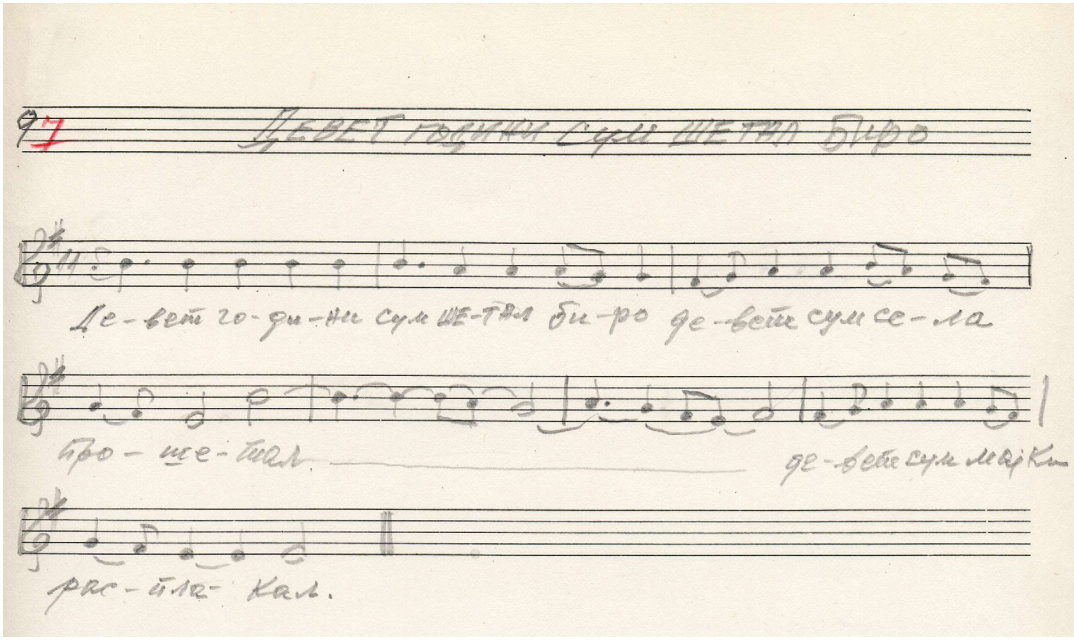

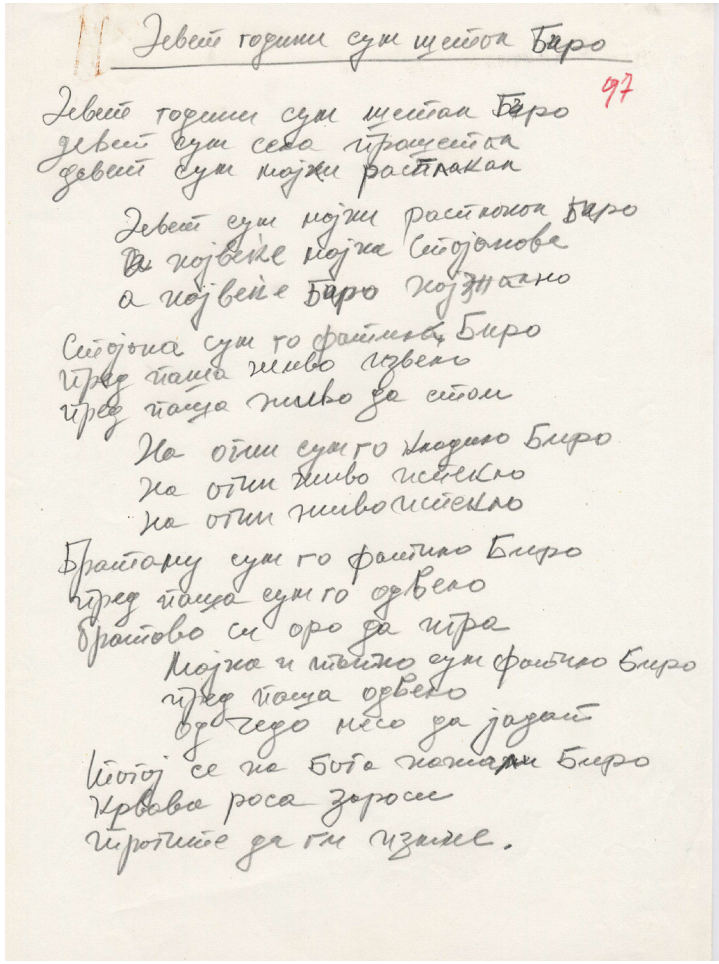
На огин сум го кладило Биро,
на огин живо испекло,
на огин живо испекло.

Брата му сум го фатило Биро,
пред паша сум го одвело,
братово си оро да игра.

Мајка и татко сум фатило Биро,
пред паша одвело,
од чедо месо да јадат.

Тогај се на Бога нажали Биро,
крвава роса зароси,
трагите да ги измие.

Девет години сум шетал Бяро 97
девет сум села прошетал
девет сум мајки расплакал

Девет сум мајки расплакал Бяро
та највеќе мајка Сејџовова
а највеќе Бяро жалтано

Сејџова сум го фатил Бяро
чиред пајца живо гревло
чиред пајца живо да стои

На очи сум го жалтио Бяро
на очи живо исекло
на очи живо исекло

Братаму сум го фатил Бяро
чиред пајца сум го одвело
братово си оро да игра

Мајка и татко сум фатил Бяро
чиред пајца одвело
одвеќе месо да јадат

Чиотој се на бого пожалил Бяро
крвава роса зароси
чиргите да ги изеде.

219
Ајде Стојанка је ле

Ајде Стојанка је, ле, болна легнала,
ајде Стојанка је, ле, болна легнала.

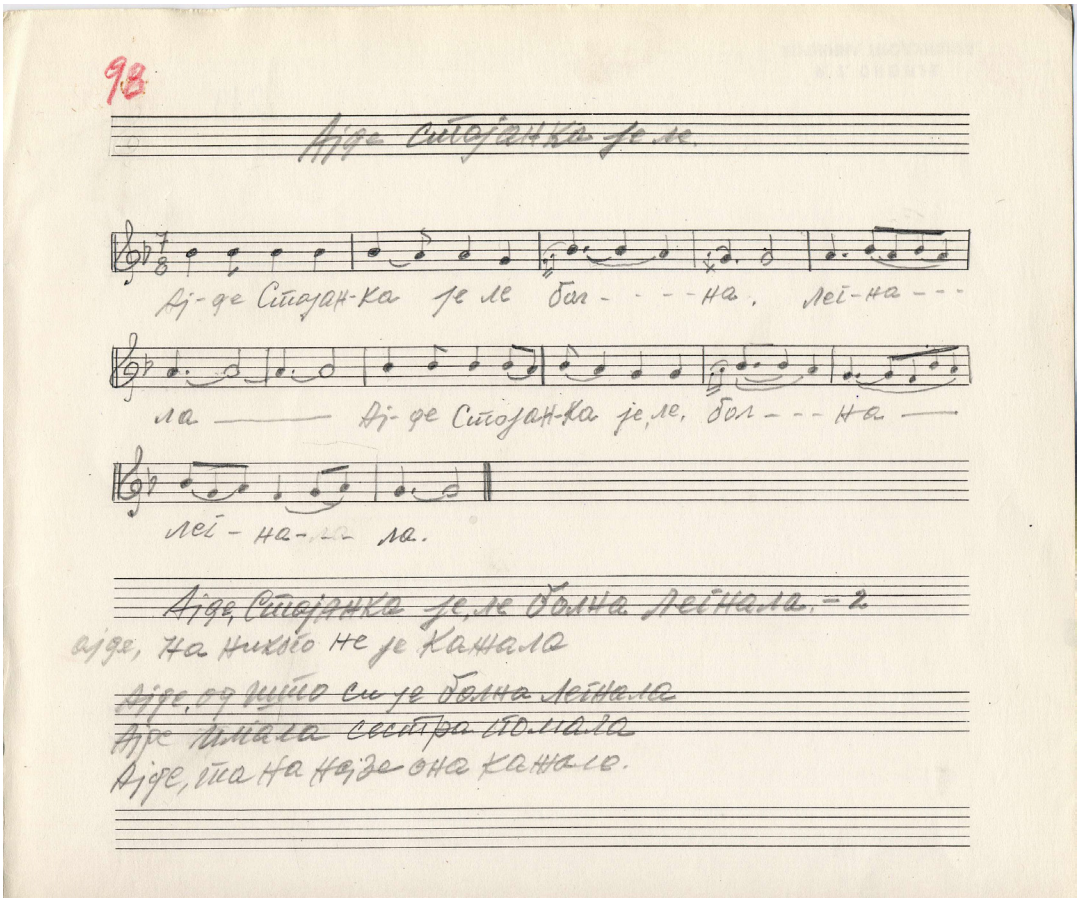
Ајде на никого не је кажала,
ајде на никого не је кажала.

Ајде од што си је болна легнала,
ајде од што си је болна легнала.

Ајде имала сестра помала,
ајде имала сестра помала.

Ајде, та на нејзе она кажала,
ајде, та на нејзе она кажала.

98
Аїде Стојанка је ле
Аї-де Стојан-ка је ле бол - - - на, леї-на - - -
ла — Аї-де Стојан-ка је,ле, бол - - - на —
леї - на - - ла.
Аїде,Стојанка је,ле болна леїнала. - 2
аїде, на никого не је канала
аїде, од жито си је болна леїнала
Аїде тамала сестра помала
Аїде, ітна на најде она канале.

220

Ја те пратив Павло

Ја те пратив, Павло, ја те пратив,
ја те пратив, Павлино моме, на дуќанче,
ја те пратив, Павлино моме, на дуќанче.

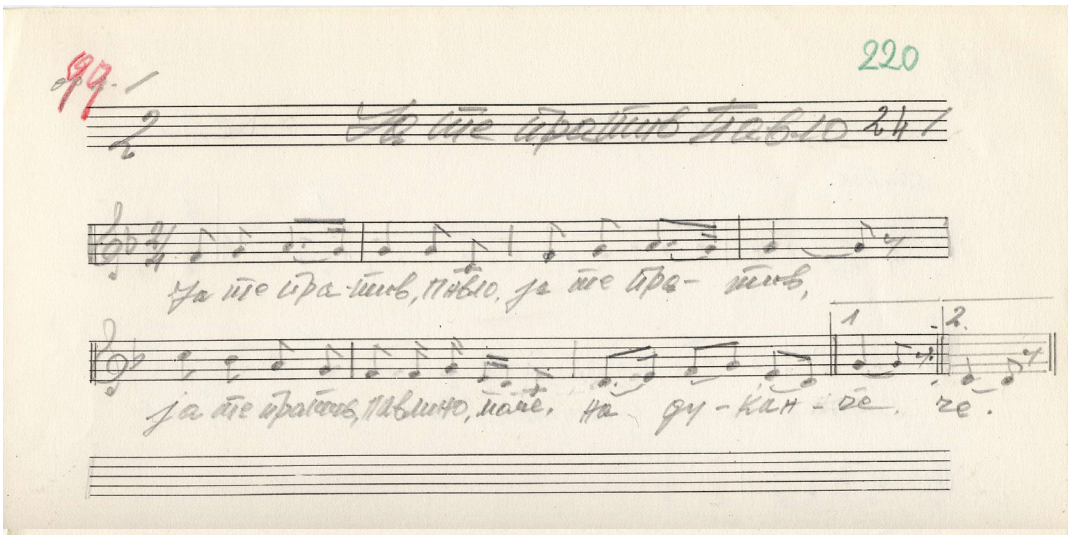
На дуќанче, Павло, на дуќанче,
на дуќанче, Павлино моме, кај Ѓорѓија,
на дуќанче, Павлино моме, кај Ѓорѓија.

Ѓорѓија ти е, Павло, Ѓорѓија ти е,
Ѓорѓија ти е, Павлино моме, убаво ергенче,
Ѓорѓија ти е, Павлино моме, убаво ергенче.

Ти му сплете, Павло, ти му сплете,
ти му сплете, Павлино моме, рало чорапи,
ти му сплете, Павлино моме, рало чорапи.

Тој ти даде, Павло, тој ти даде,
тој ти даде, Павлино моме, шарно крпченце,
тој ти даде, Павлино моме, шарно крпченце.

1. Ја те ѕраќнв, Павло, ја те ѕраќнв
Ја те ѕраќнв, Павлило мале на дукање - 2

2. На дукање Павло на фрлање
На дукање Павлило мале, кај Ѓорѓија - 2

3 Ѓорѓија ти е, Павло, Ѓорѓија ти е,
Ѓорѓија ти е, Павлило мале убаво ергење - 2

4 Ти му сплете, Павло, ти му сплете
Ти му сплете, Павлило мале, рало ѕорање - 2

5 Тој ти даде, Павло, тој ти даде,
тој ти даде, Павлило мале, шарно крајче - 2

Р. Т. СКОПЈЕ
МУЗИЧКА ПРОДУКЦИЈА

221
Слушај Јано

Слушај Јано, слушај, слушај/дилбер Јано,
што тамбура свири,
што тамбура свири, дилбер Јано,
во горната маала.

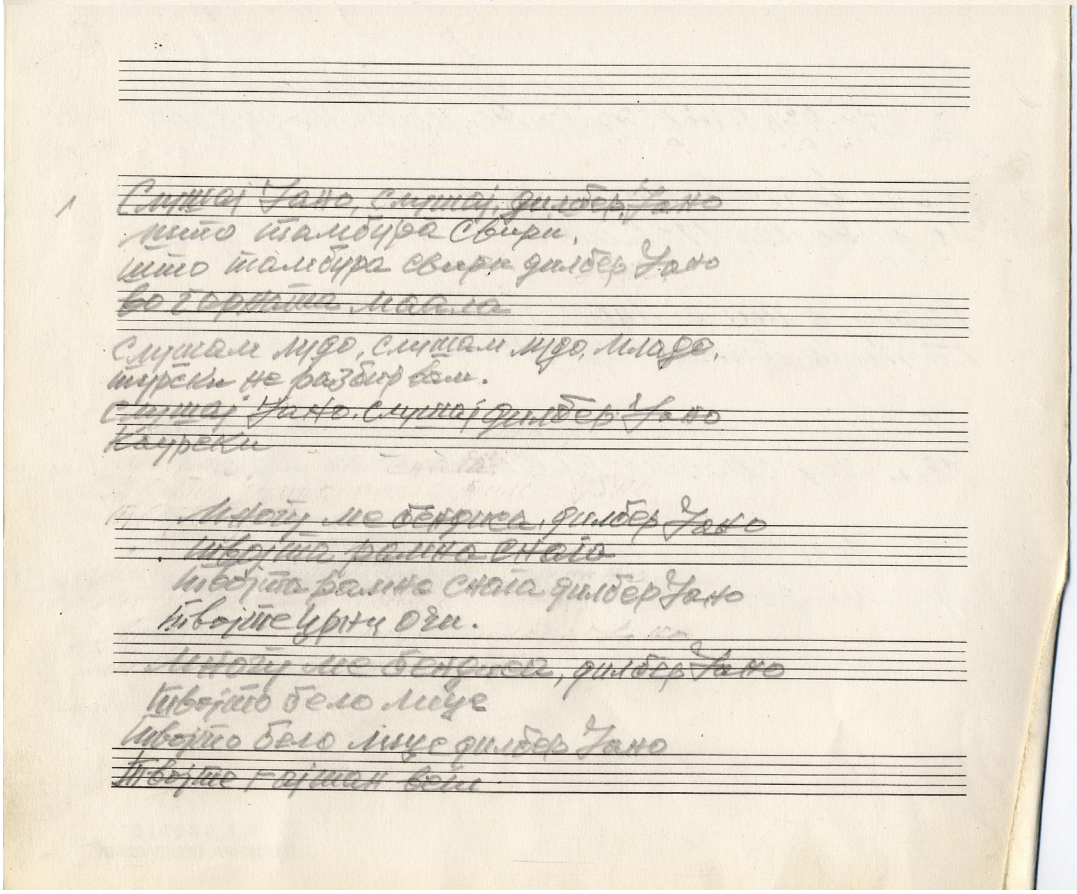
Слушам лудо, слушам лудо младо,
турски не разбирвам.
Слушај Јано, слушај, дилбер Јано,
каурски...

Многу ме бендиса, дилбер Јано,
твојта рамна снага,
твојта рамна снага, дилбер Јано,
твојте црни очи.

Многу ме бендиса, дилбер Јано,
твојто бело лице,
твојто бело лице, дилбер Јано,
твојте гајтан веќи.

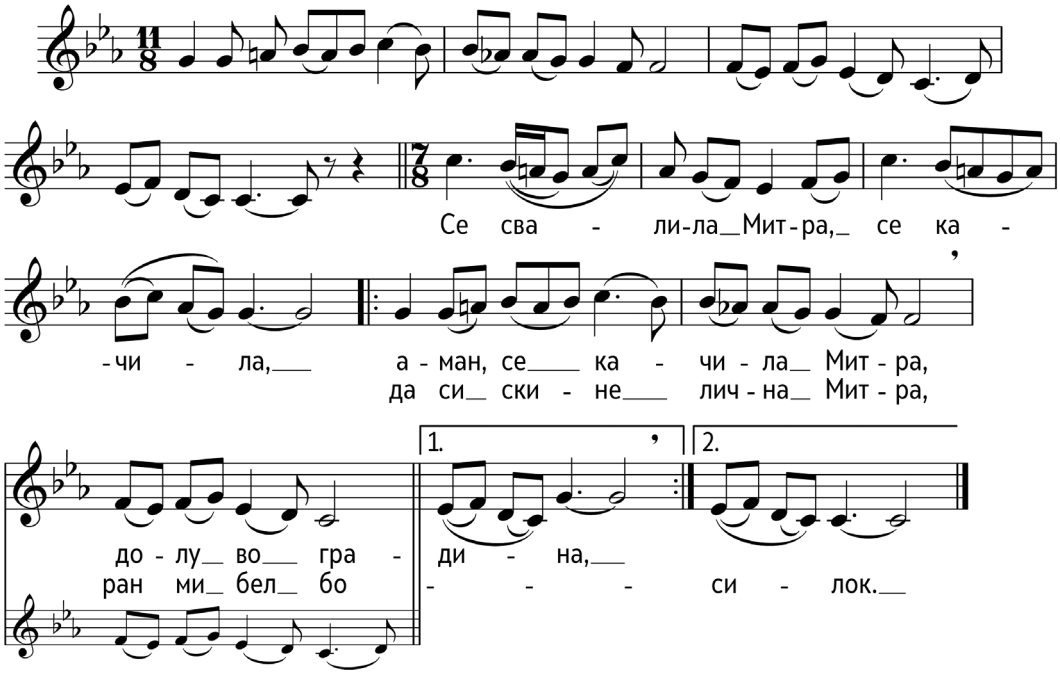

100
221
Слушај Јано
Слушај Јано, слушај сушај Јано, што тамбу-ра
сви — ри.

Слушај Јано, слушај, филбер Јано
што тамбура свири,
што тамбура свири филбер Јано
во гората мала.
Слушам мајо, слушам мајо, мајо,
тупан не разбирам.
Слушај Јано, слушај филбер Јано
Бајрекли
Мајо не бендисам, филбер Јано
твојте рамне снаи
твојте рамне снаи филбер Јано
твојте црни очи.
Мајо не бендисам, филбер Јано
твојте бело лице
твојте бело лице филбер Јано
твојте грешни вои

222

Се свалила Митра

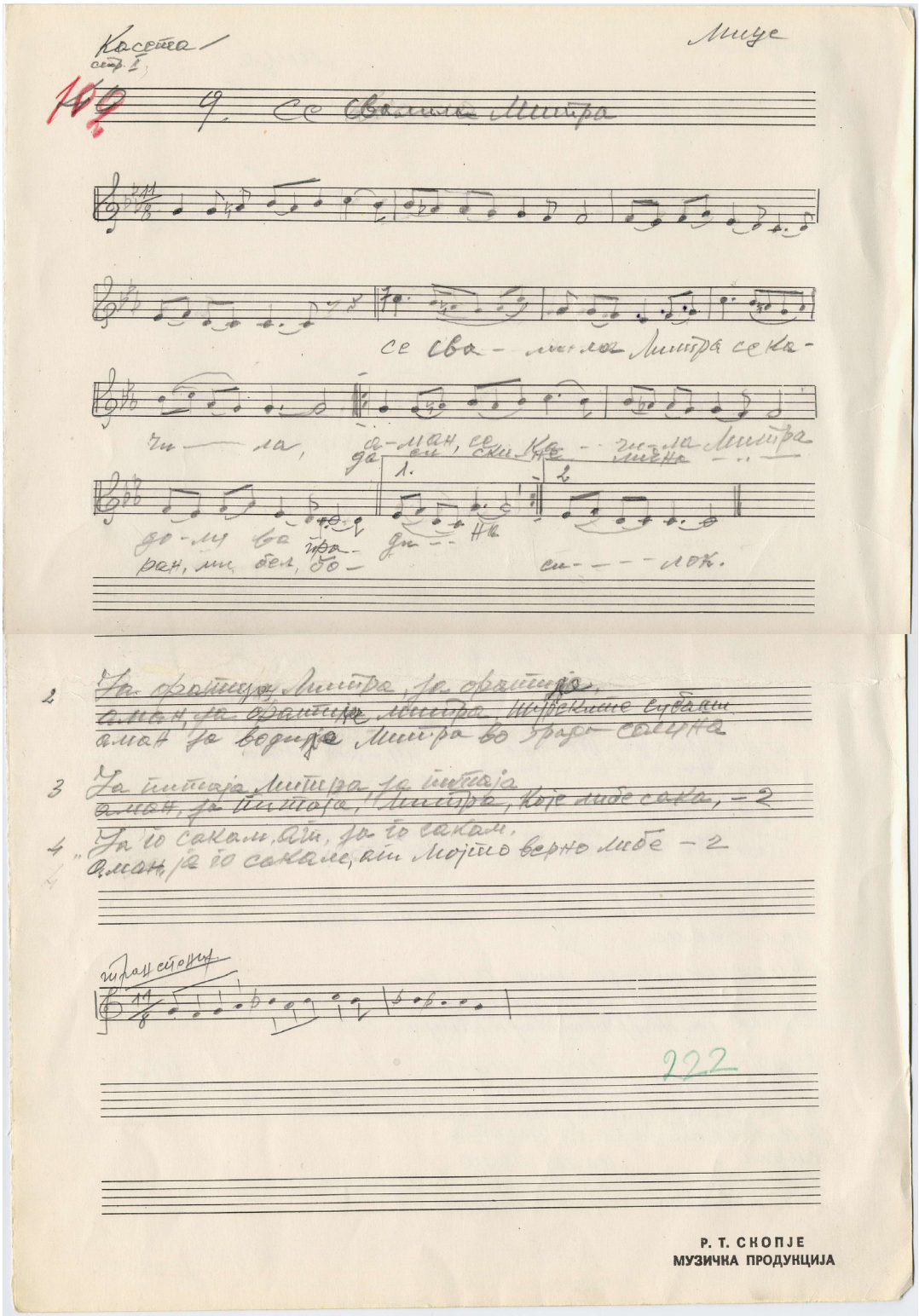
Се свалила Митра, се качила,
аман, се качила Митра, долу во градина,
да си скине лична Митра, ран ми бел босилок.

Ја фатија Митра, ја фатија,
аман, ја фатија Митра, турските субаши,
аман, ја водија Митра, во града Солуна.

Ја питаја Митра, ја питаја,
аман, ја питаја Митра, које либе сака,
аман, ја питаја Митра, које либе сака.

Ја го сакам, аги, ја го сакам,
аман, ја го сакам, аги, мојто верно либе,
аман, ја го сакам, аги, мојто верно либе.

Останати податоци на мелограмот: Касета /, стр., II, Мице *(Димитров)*

Касета
Личе
102
9. Се Свалила Митра
се сва - лила Митра сека -
чи — ла,
до-лу ва-
ран, ми бел, бо —
ди — ли
си — — — лок.
2 Ја фатиле Митра, ја фатиле,
алан ја фатиле Митра. Шеќерне сувани
алан ја водиле Митра во Брод — сокиче
3 Ја питаја Митра, ја питаја
алан, ја питаја, Митра, кое либе сака, — 2
4 Ја ѓо сакам, аџи, ја ѓо сакам,
алан, ја ѓо сакам, аџи мојето верно либе — 2
222
Р. Т. СКОПЈЕ
МУЗИЧКА ПРОДУКЦИЈА

223

Аман лудо младо

Аман кинисала, кинисала,
мома да рашета,
да рашета, леле, по сокаци.

Аман, ја сретнува лудо младо,
ја питува, каде седи.
– Море ние сејме горно мало,
горно мало кај чешмата.

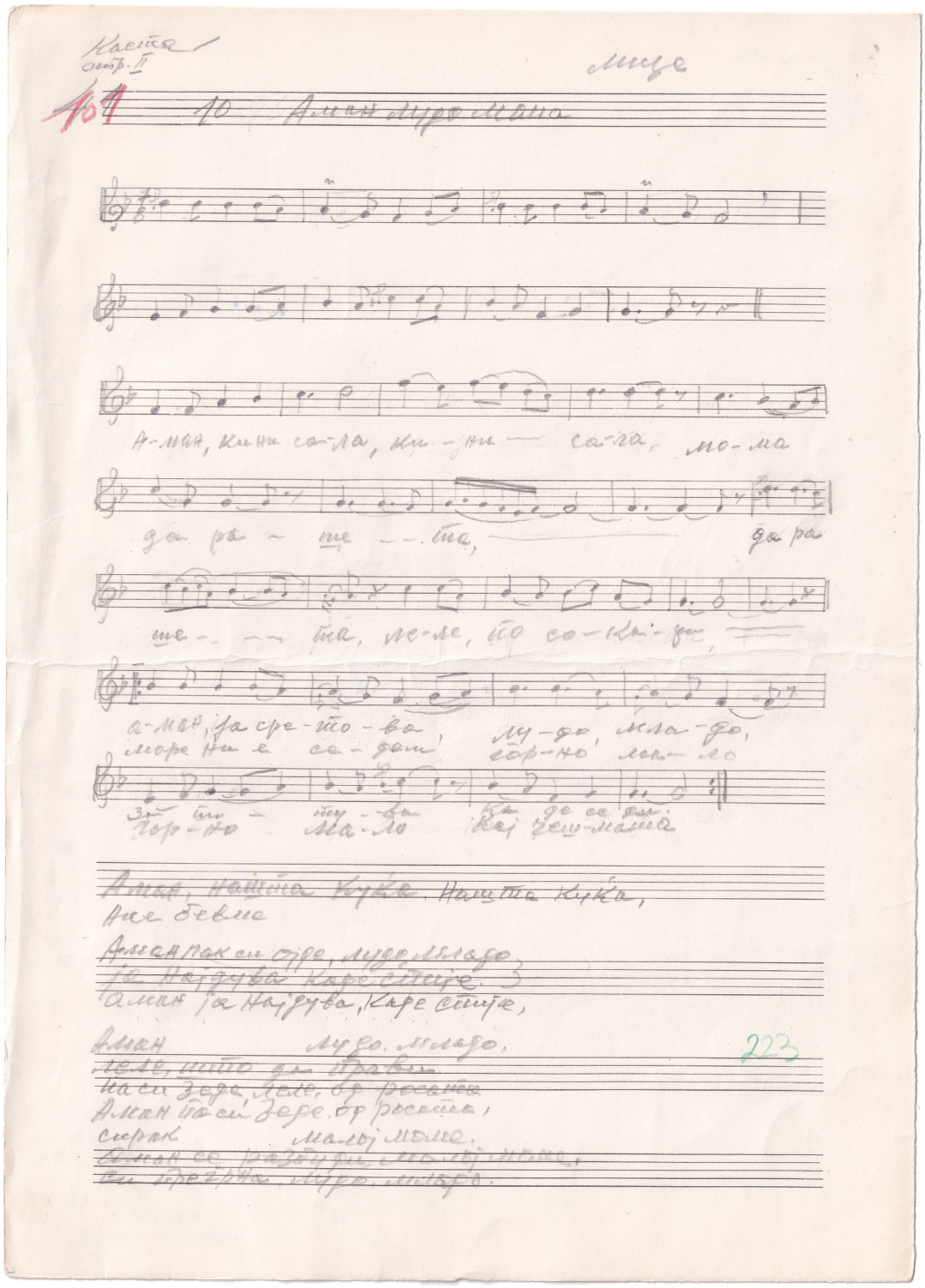
Аман, нашта куќа, нашта куќа,
ние (бе меџида),
(ќемерлиште, леле, му се нови.)

Аман, пак си ојде, лудо младо,
ја најдува каде спије,
аман, ја најдува каде спије,
(под лицето роса пије.)

Аман, *(чуден умеш),* лудо младо,
леле, што да прави,
па си зеде леле, од росата.

Аман, па си зеде од росата,
си *(разбуди)* малој моме,
аман, се разбуди малој моме,
си прегрна лудо младо.

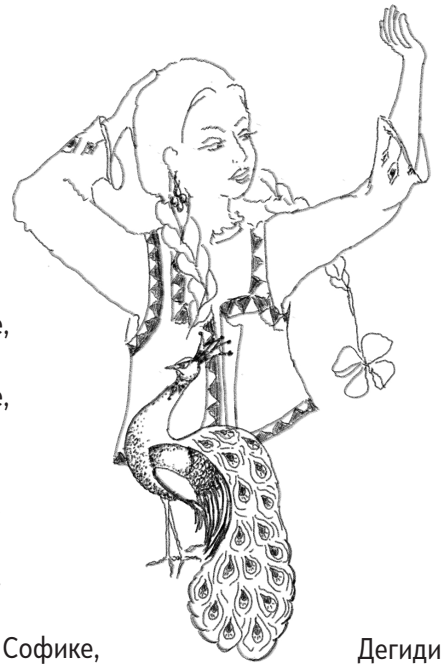
Останати податоци на мелограмот: Касета /, стр., II, Мице *(Димитров)*

Клетка
стр. II
151
10 Аман мурамана
Аман, кли-на са-ла, ки-ри са-га, мо-ма
да ра - ще - - - та, да ра
ще - - - та, ле-ле, що са-ка-ри,
а-ман, ја сре-што-ва, ју-до, мла-до,
море ни е се-дам' гор-но ли-но
Зи-ти гор-но ју-ду-ва ма-ло да се ви-ди кај Јеш-мана
Аман, наша-та Кука, Наша-та Кука,
все девна
Аман пак си оди, муре, мајко,
ја најдува Каре стиже,
Аман ја најдува, Каре стиже,
Аман муре, мајко,
223
леле, што ги трака
наси дере, леле, ор росана
Аман наси дере ор росана,
сирак мајо мила,
Аман се разбуди с мајо-мила,
си дрезга муре, мајко.

224

Софике мори

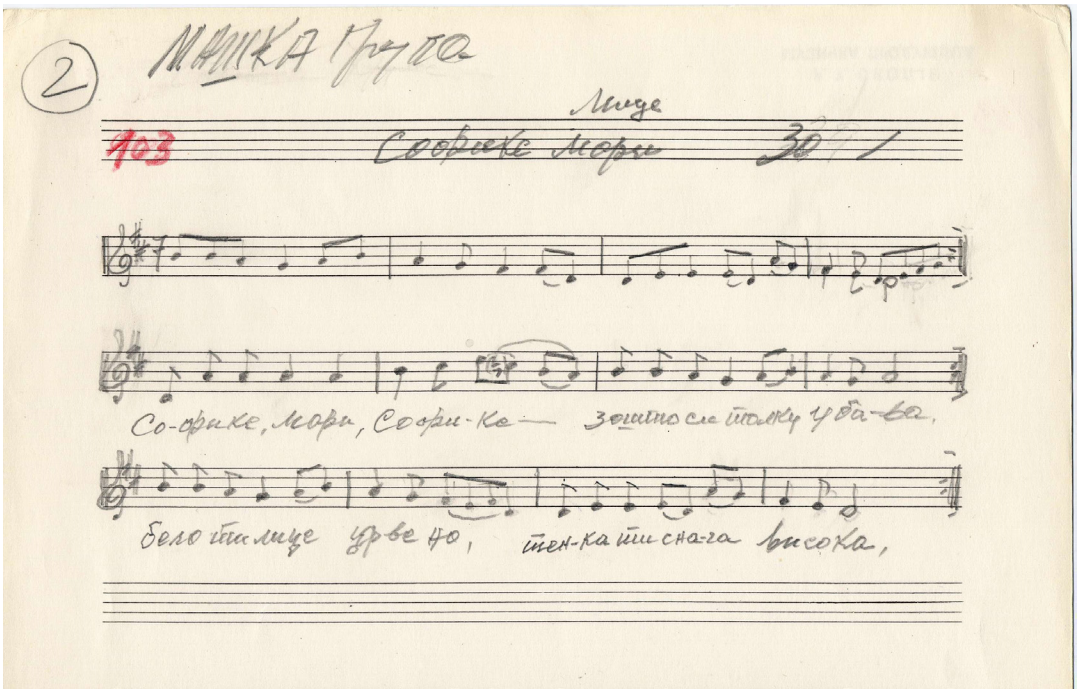
Софике мори, Софике,
зошто си толку убава,
Софике мори, Софике,
зошто си толку убава,
бело ти лице црвено,
тенка ти снага висока,
бело ти лице црвено,
тенка ти снага висока.

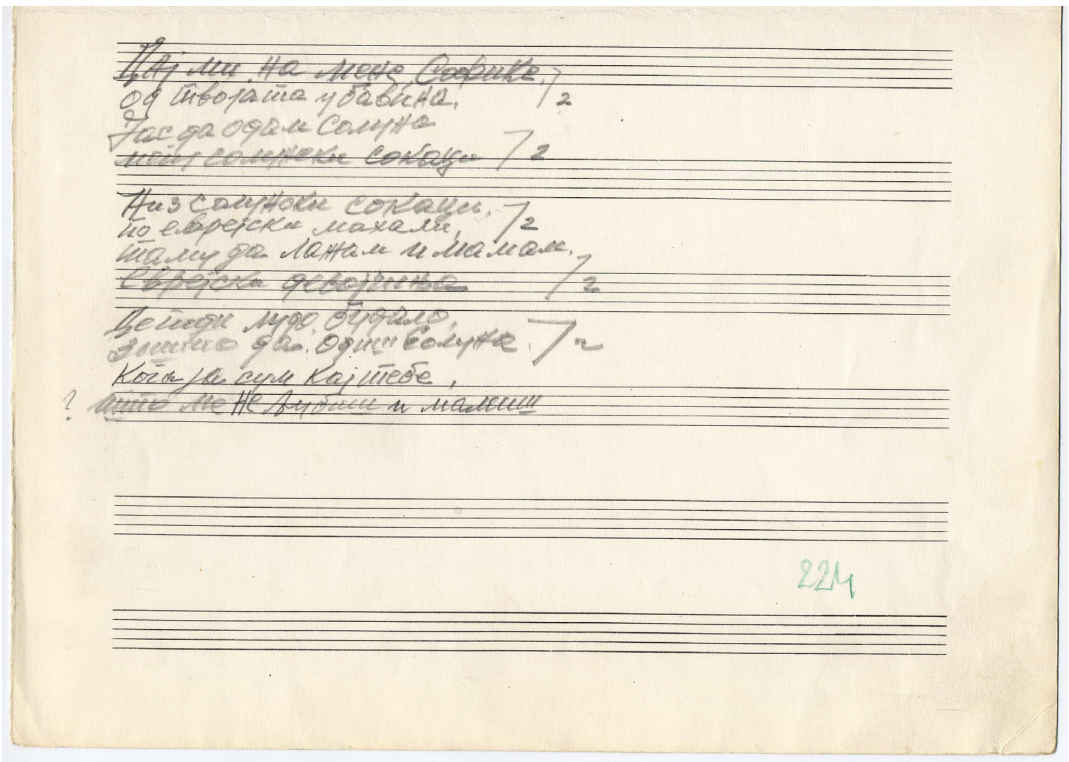
Низ солунски сокаци,
по еврејски махали,
низ солунски сокаци,
по еврејски махали,
таму да лажам и мамам,
еврејски девојчиња,
таму да лажам и мамам,
еврејски девојчиња.

Дај ми на мене, Софике,
од твојата убавина,
дај ми на мене, Софике,
од твојата убавина,
јас да одам Солуна,
меѓу солунски сокаци,
јас да одам Солуна,
меѓу солунски сокаци.

Дегиди лудо, будало,
зошто да одиш Солуна,
дегиди лудо, будало,
зошто да одиш Солуна,
кога ја сум кај тебе,
што ме не љубиш и мамиш,
кога ја сум кај тебе,
што ме не љубиш и мамиш.

Останати податоци на мелограмот: Машка пејачка група, Мице *(Димитров)*

(2)
Мајка Југа
Лиде
403
Софике мори
Со-фике, мори, Со-фи-ке — зошто сте толку уба-ви,
бело тие лице црве-но, тен-ка тие сна-га висока,

Ој ми на мене Софике,
од тиворање убавина,
Дас да одам Сонце
тиј сонечки сокаци
Низ сонечки сокаци,
по еврејски махали,
тамо да лажам и мамам,
еврејки девојчиња
Белиот лице сгрева,
Зашто да одиш Сонце
Кога ја сум кај тебе,
? Што ме не бидиш и мамиш
224

225
Развивај горо зелена

Развивај горо, горо зелена,
развивај горо, горо зелена,
направи сенки, сенки дебели,
направи сенки, сенки дебели.

По тебе ќе минат затворниците,
по тебе ќе минат затворниците,
затворниците, Македонците,
затворниците, Македонците.

Најнапред врви Петре шпиono,
најнапред врви Петре шпиono,
и по него верна дружина,
и по него верна дружина.

Право си тегнат Солуна града,
право си тегнат Солуна града,
Солуна града за Едикуле,
Солуна града за Едикуле.

Останати податоци на мелограмот: Пеела Трајанка Костова, 25.7.1955 г., снимено Кавадарци

225

РАДИО СКОПЈЕ

104

Редни бр. .....
Регис. бр. .....

Трае мин. | Обработил:

Исполнител: Адреса ул. бр.

Запис. Ж. Фирфов
Од кој крај:

Наслов РАЗВИВАЈ ГОРО ЗЕЛЕНА
Оркестар:

Историјат:

Снимено Кавадарци 25-VII 1955г пее Трајанка Костова

СНИМЕНО				мес.	1968	1969	1970	1971	1972	1973
ден	Исполнител	број	мин	I						
				II						
				III						
				IV						
				V						
				VI						
				VII						
				VIII						
				IX						
				X						
				XI						
				XII						

132/90

6

ТЕКСТ:

РАЗВИВАЈ ГОРО, ГОРО ЗЕЛЕНА | 2
НАПРАВИ СЕНКИ, СЕНКИ ДЕБЕЛИ | 2
ПОТЕБЕКЕ МИНАТ ЗАТВОРНИЦИТЕ
ЗАТВОРНИЦИТЕ, МАКЕДОНИЦИТЕ
НАЗНАПРЕД ВРВИ ПЕТРЕ ШПИОНО,
И ПОНЕГО ВЕРНА ДРУЖИНА,
ПРАФОСИТЕТИНАТ СОЛУНА ГРАДА,
СОЛУНА ГРАДА ЗА ЕДИКУЛЕ-

104

225(1)

226

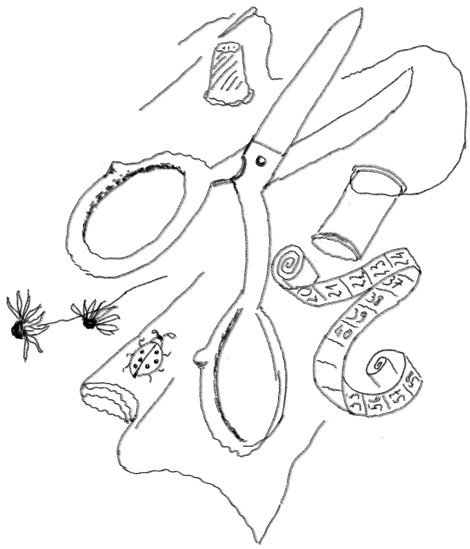
Што ми е мило мамо

(А)

Што ми е мило, мамо,
мило ем драго,
сејмен да шетам, мамо,
низ бузаана.

За да го видам, мамо,
белото Маре,
дали го носи, мамо,
тој широк ф'стан.

(Б)

За Марѐто

Што ми е мило, мамо, мило ем драго,
сејмен да шетам, мамо, низ бузаана.

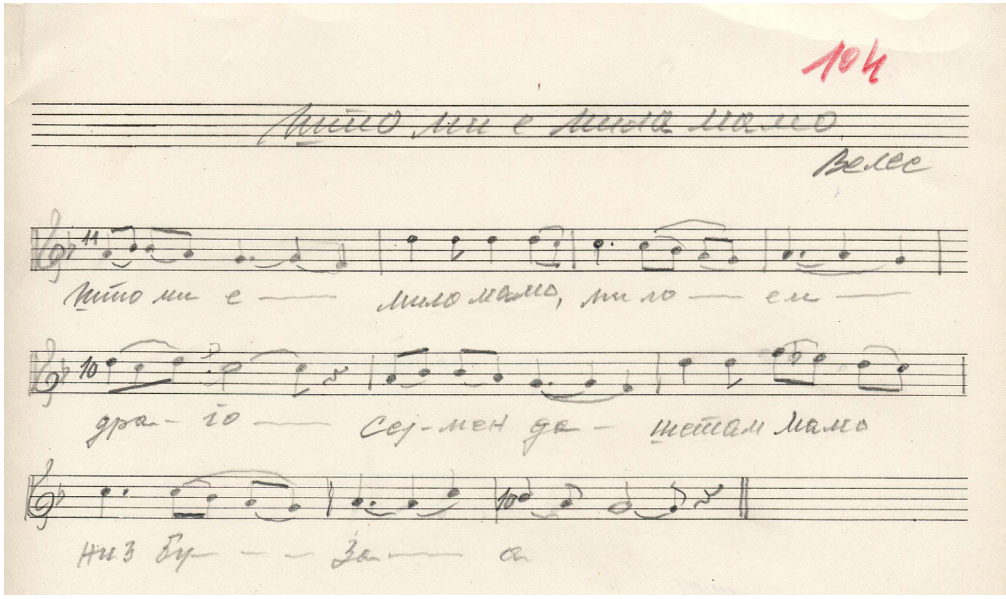
За да го видам, мамо, белото Маре,
белото Маре, мамо, на Цунциови.

Дали ја носи, мамо, белата ајта,
што ја кроеле, мамо, девет ергени,
од секој ерген, мамо, по еден аршин.

Аршин по аршин, мамо, девет аршина,
а Ѓушо не дал, мамо, ни еден аршин.

Ѓошо го зеде, мамо, белото Маре,
а јас да пукнам, мамо, ич не се жалам.

Останати податоци на мелограмот: Велес

Што ми е мила мамо
мило ем драго
сејмен да шетам мамо
низ бузана

За да го видам мамо
белото маре,
дали го носи мамо
тој гирок фрегат?

1 За Марето

Што ми е мило, мамо, мило ем драго,
Сејмен да шетам мамо, низ бузана

За да го видам мамо белото маре,
белото маре. мамо, на џинџуфчи

Дали да носи мамо, белата дуња,
Што да кроеме мамо девет ергени.
Од секој ерген мамо по ерен аршин

Аршин го аршин мамо девет аршина
а тушо не рал мамо по ерен аршин

Гошо го зеде мамо, белото маре.
А Јас да шукам, мамо, ич не се (на)мам.

227

Симни се Маре мори в градина

Симни се Маре моме, в градинка,
да видиш Маре моме, лозјето,
да видиш Маре моме, лозјето.

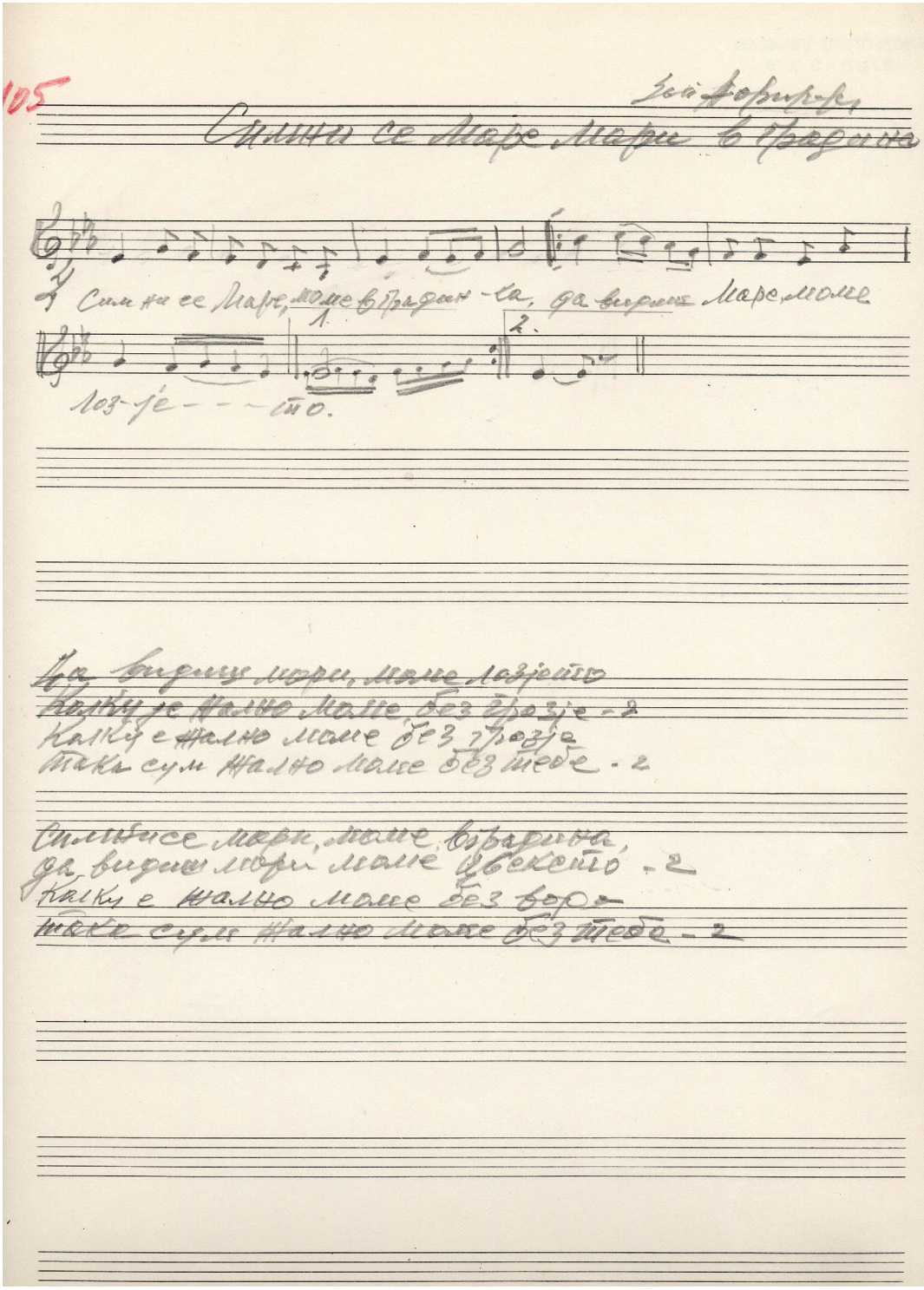
Да видиш мори моме, лозјето,
колку је жално моме, без грозје,
колку је жално моме, без грозје,

Колку е жално моме, без грозје,
така сум жално моме, без тебе,
така сум жално моме, без тебе.

Симни се мори моме, в градина,
да видиш мори моме, цвеќето,
да видиш мори моме, цвеќето.

Колку е жално моме, без вода,
така сум жално моме, без тебе,
така сум жално моме, без тебе.

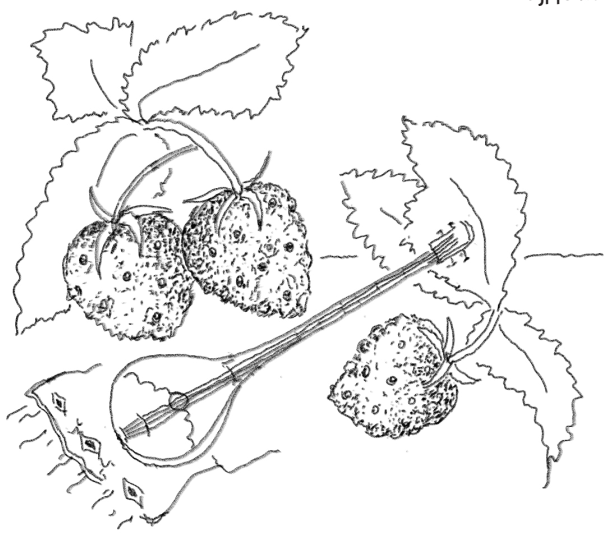

105
Сяйна се Мара, моме в градина
Сяйна се Мара, моме в градина, да видиш Маре, моме
1.
2.
лоз-је - - - ство.
На бирчиш мори, моме лозјейшо
калку је жално моме без грозје - 2
калку е жално моме без грозје
така сум жално моме без тебе - 2
Сяйна се Мара, моме в градина,
да видиш мори моме девекно - 2
калку е жално моме без бор-
така сум жално моме без тебе - 2

228

Карши, карши си седеа

Карши, карши, си седеја,
еден со друг си збореја,
ајде либе да се земеме,
еден со други си збореја,
ајде либе да се земеме.

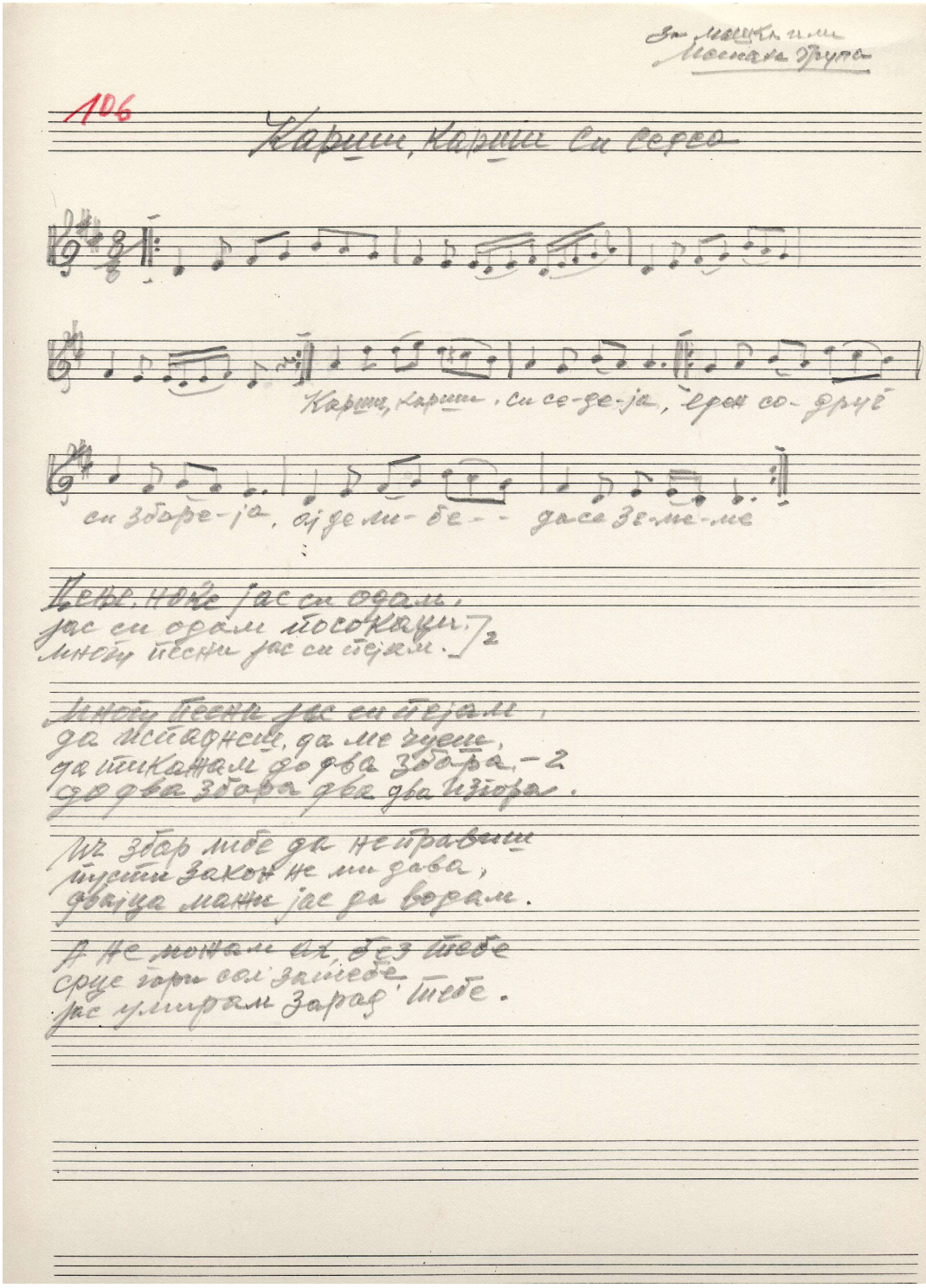
Дење, ноќе јас си одам,
јас си одам по сокаци,
многу песни јас си пејам,
јас си одам по сокаци,
многу песни јас си пејам.

Многу песни јас си пејам,
да испаднеш, да ме чуеш,
да ти кажам до два збора,
да ти кажам до два збора,
до два збора, два, два изгора.

Ич збор либе, да не правиш,
пусти закон не ми дава,
двајца мажи јас да водам.

А не можам ах, без тебе,
срце гори сал за тебе,
јас умирам зарад тебе.

Останати податоци на мелограмот: За машка или мешана група

За мешан или
женска група
106
Карши, карши си сереа
Карши, карши, си се-ре-ја, ерен со-фрүё
си зборе-ја, ај де ли-бе - - даса зе-ле-ле
Неве, неве јас си орам,
јас си орам косокаш,
лиоу песни јас си пејам. 2
Лиоу песни јас си пејал,
да мојдонеш, да ме чуеш,
да шикнам дорва зборра. - 2
дорва зборра две дваизора.
Ах зборлибе да не правиш
туртин закон не ми дава,
двајца мажи јас да ворам.
А не можам их без тебе
срце гори ој заитебе
јас умирам заради тебе.

229

Мори лично милојчиња

Мори Анче милојчиња

Мори лично милојчина,
мори лично милојчина,
што те мајка лепо роди,
што те мајка лепо роди.

Што те мајка лепо роди,
што те мајка лепо роди,
лепо роди, те промени,
лепо роди, те промени.

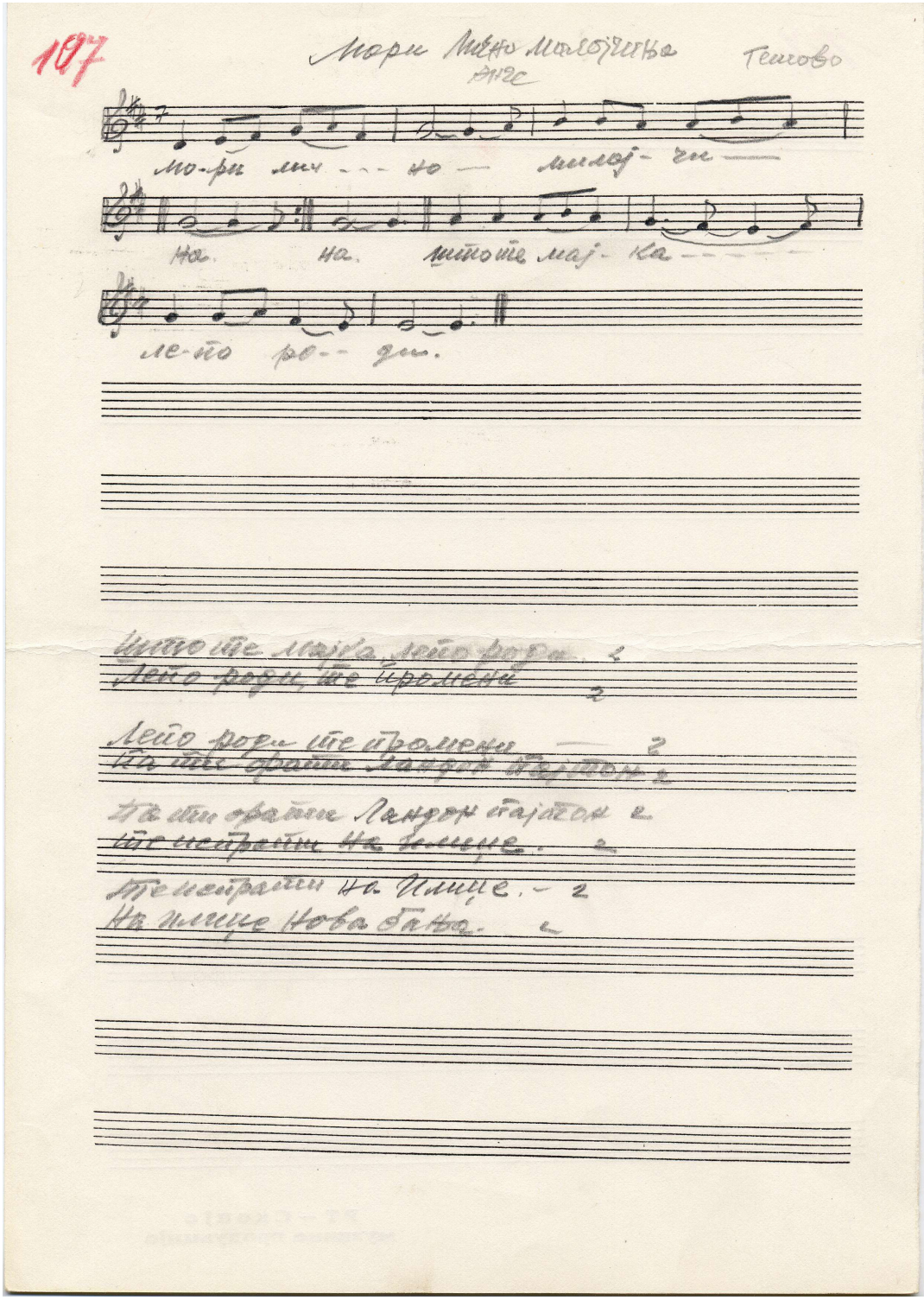
Лепо роди, те промени,
лепо роди, те промени,
па ти фати ландон пајтон,
па ти фати ландон пајтон.

Па ти фати ландон пајтон,
па ти фати ландон пајтон,
те испрати на Илиџе,
те испрати на Илиџе.

Те испрати на Илиџе,
те испрати на Илиџе,
на Илиџе Нова бања,
на Илиџе Нова бања.

Останати податоци на мелограмот: Тетово

107
Мари мило момиче
Вальс
Тетово
мо-ри мич — но — милој- ги —
на. на. што ше мај- ка —
ле-то ро-- ди.
што ше мајка лето роди 2
лето роди, ше пролеи 2
лето роди ше пролеи 2
та ти сраи Лондон стајлан 2
ше шеташ на плиџе. 2
шеташ на плиџе. 2
На плиџе нова бања. 2

230

Силен бој ми се заврза

(А)

Силен бој ми се заврза,
силен бој ми се заврза,
над Крушово, Мечкин камењ,
ем, од пушки, ем, гранати.

(Б)

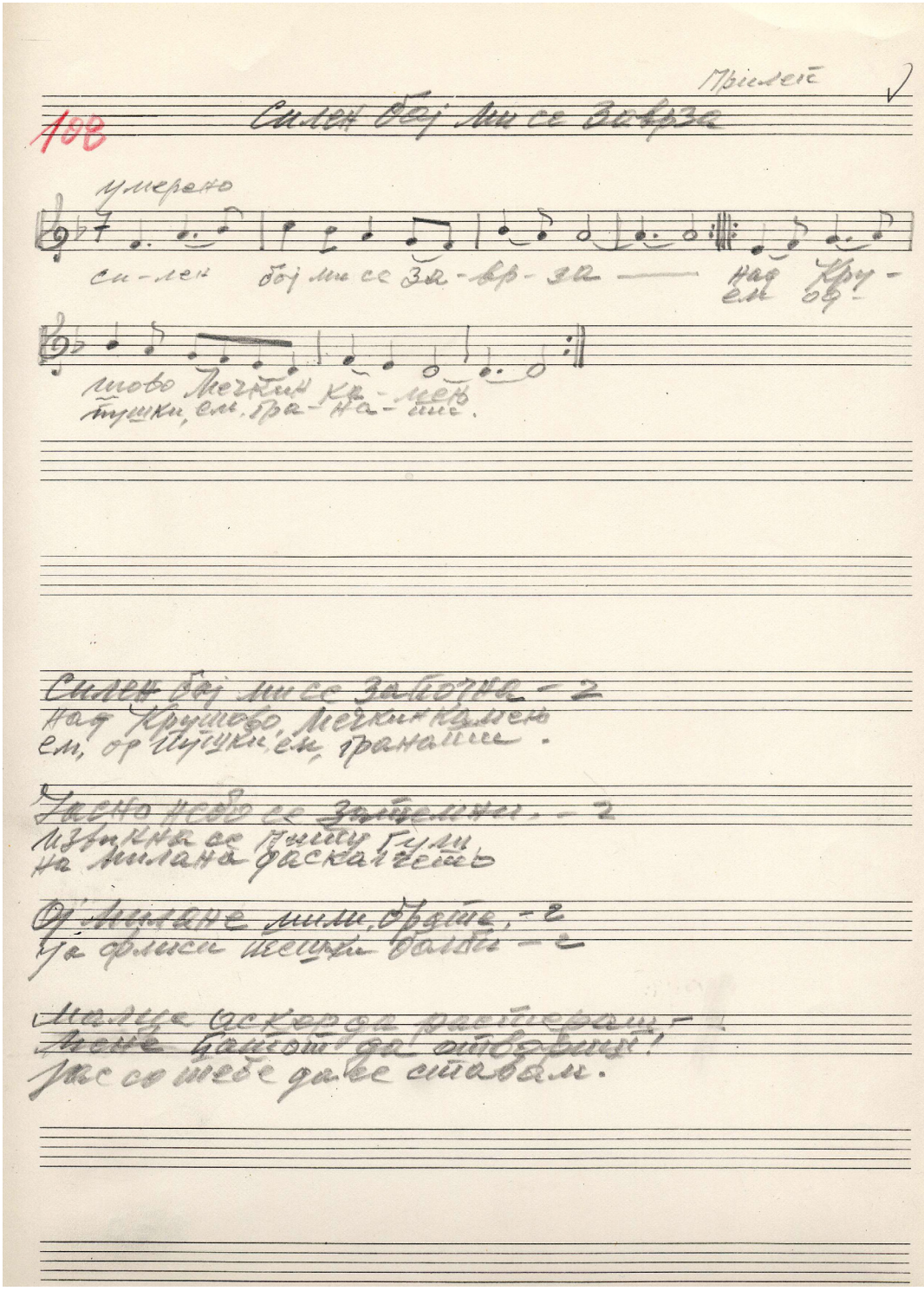
Силен бој ми се започна,
силен бој ми се започна,
над Крушово, Мечкин камењ,
ем, од пушки, ем, гранати.

Јасно небо се затемни,
јасно небо се затемни,
извикна се Питу Гули,
на Милана даскалчето.

Ој Милане мили брате,
ој Милане мили брате,
ја фрли си тешки бомби,
ја фрли си тешки бомби.

Малце аскер да растераш,
малце аскер да растераш,
мене патот да отвориш,
јас со тебе да се ставам.

Останати податоци на мелограмот: Прилеп

Триплет
108
Силен бој ми се вовреза
умерено
си-лен бој ми се за-вр-за
над кру-
ем бој
лово мегким ка-лек
тушки, ем, ра-на-ше.
Силен бој ми се заборе – 2
над крушово мегки камен
ем, ор тушки, ем, гранаше.
Јасно небо се затемни – 2
изникна се гушу гуми
на Милана раскаѓаше
О Милане мили брате – 2
да фрлиш шешир балаш – 2
Милче одкога работиш –
тебе баштованот отворил!
Јас со тебе дваесет години.

231

Пошла ми Дуда на воду, Дуда на воду

Пошла ми Дуда на воду, Дуда (лудо) на воду,
со две стомни земјени, Дуда, земјени.

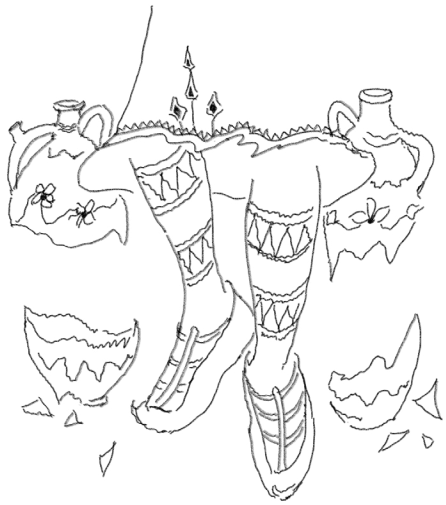
На таја чешма шарена, Дудо, шарена,
да полни вода студена, Дуда, вода студена.

Оздола иде земјанче, Дуде, земјанче,
искрши на Дуда стомните, Дуда, стомните.

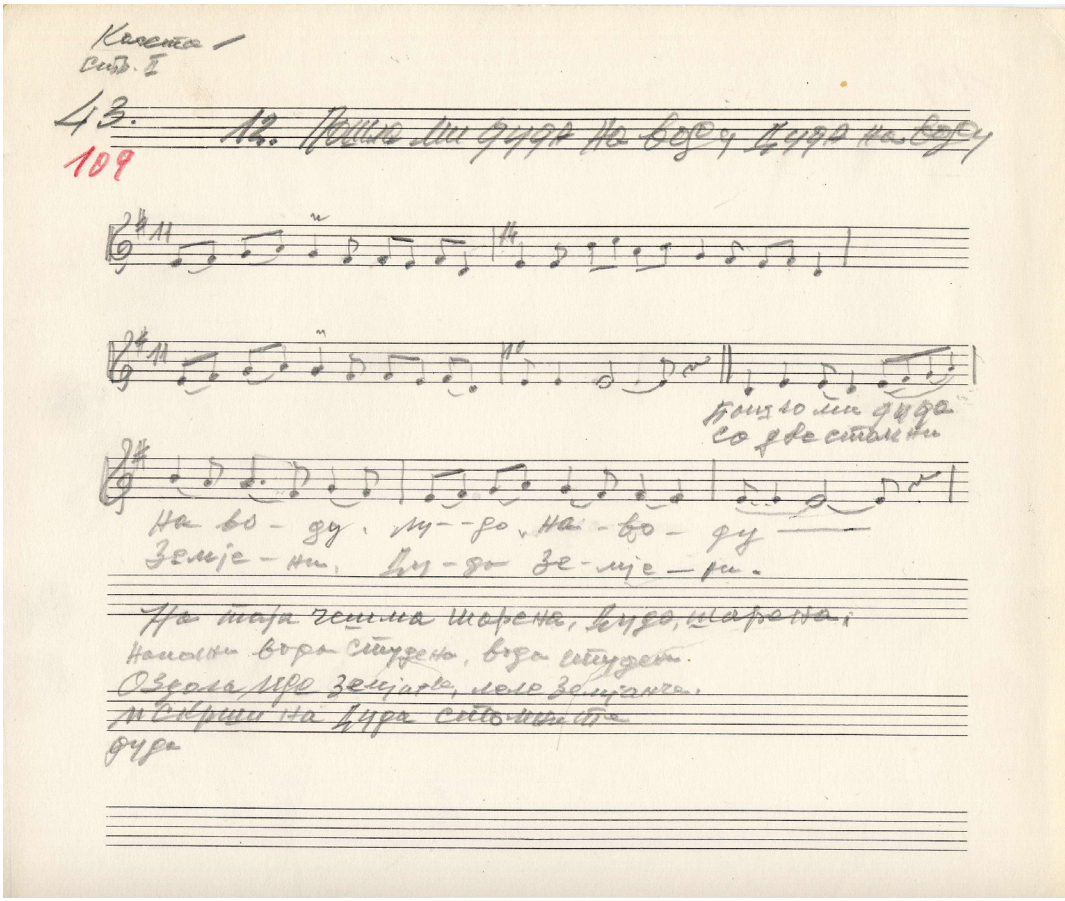
Почна ми Дуда да ѿлаче, Дуда да ѿлаче,
ѿрај ми Дуде, не ѿлачи, Дуде не ѿлачи.

Почна ми Дуда да ѿлаче, Дуда да ѿлаче,
ѿрај ми Дуде, не ѿлачи, Дуде не ѿлачи.

Твоиѿе беа земјени, Дуде, земјени,
јас ќе ѿи купам срчени, Дуде, срчени.

Останати податоци на мелограмот: Касета /, стр., II

Кавеста –
Сид. Е
43.
109
Кошто ли фура на воду
На во - ду, му - го на - во - ду
Земје - ни, Бу - го зе - мје - ни.
На тава чешма шарена, куда, шарена,
Напоен вра студена, вода студена.
Озгора, мре земјава, лоло земјанка.
Покриш на фура сто ништа
фура

232

Сељам да му чиниш Боје

(А)

Сељам да му чиниш Боје,
вака да му кажеш:
коњот да го даде, бабо,
сватинка да идам,
сватинка да идам, Боје,
многу на далеко.

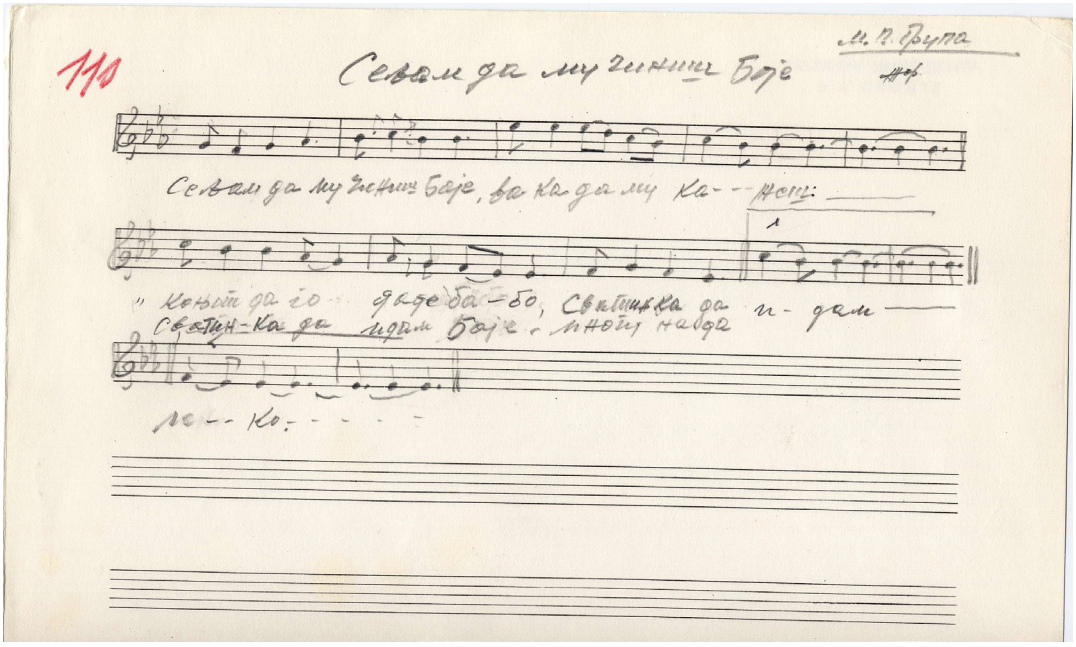
(Б)

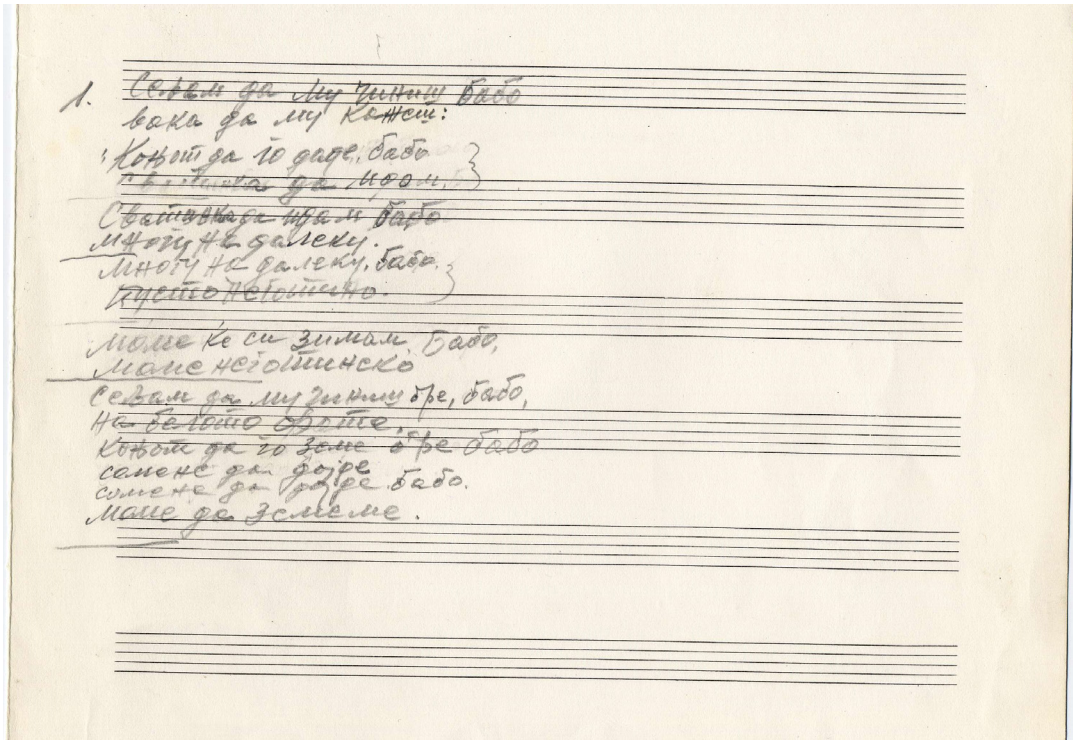
Сељам да му чиниш, бабо,
вака да му кажеш:
коњот да го даде, бабо,
сватинка да идам,
сватинка да идам, бабо,
многу на далеку.

Многу на далеку, бабо,
пусто Неготино,
многу на далеку, бабо,
пусто Неготино,
моме ќе си зимам, бабо,
моме неготинско.

Сељам да му чиниш, бре, бабо,
на белото Фате,
коњот да го земе, бре, бабо,
со мене да дојде,
со мене да дојде, бабо,
моме да земеме.

Останати податоци на мелограмот: Машка пејачка група

110
Севам да му гнинш баје
М. П. Брупа
Севам да му гнинш баје, ва ка да му ка-- жеш:
" Коњи да го... дојде ба-бо, Свилешка да п-дам
Свилен-ка да лоам баје - мноју наде
ле-- ко.

1. Севам да му гнинш баво
вака да му кажеш:
" Коњи да го дојде, баво
Свилешка да лоам,
Свилешка прам баво
мноју не далеку.
Мноју не далеку, баво.
Куќа неомилна.
Маме ке си зимам, баво,
Маме неомилнско
Севам да му гнинш бре, баво,
На белило чело,
Коњи да го зоне бре баво
сменс да дојде
сменс да дојде баво.
Маме да зоне.

233

Ајде браќа на бојното поле

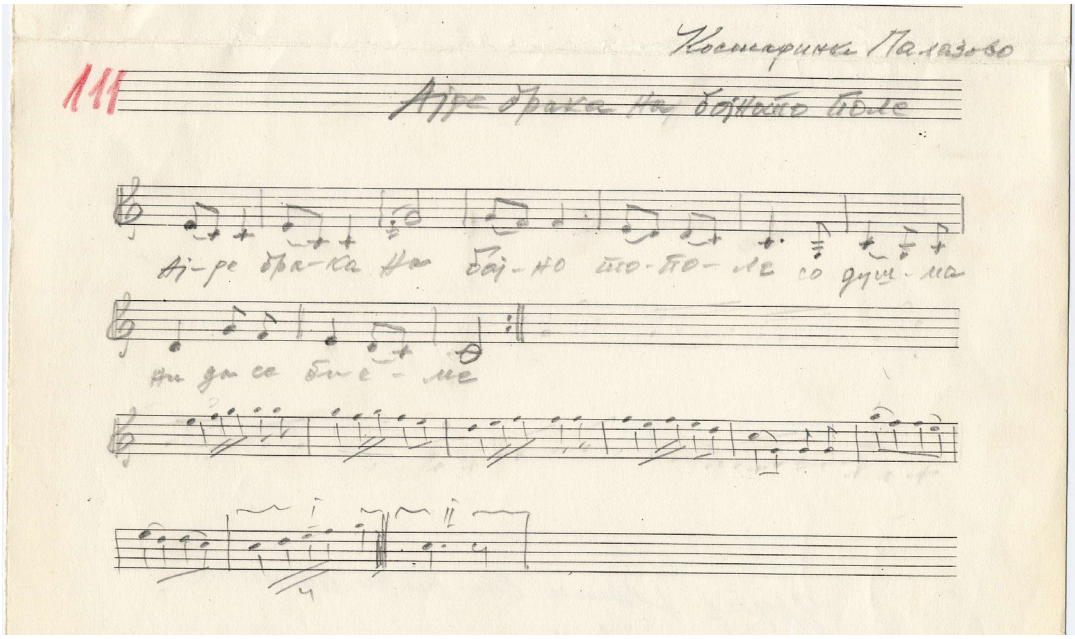

Ајде браќа на бојното поле,
со душмани/тирани да се биеме,
ајде браќа на бојното поле,
со душмани/тирани да се биеме.

Доста беше црна тиранија,
душманите нѐ ограбија,
доста беше црна тиранија,
душманите нѐ ограбија.

Не давајте душман да нѐ газе,
не давајте душман да нѐ газе,
за правдина ќе се биеме,
за слобода ќе изгинеме.

Останати податоци на мелограмот: Костадинка Палазова, с. Сеово, околија Гуменџе, Егејска Македонија

Ајде браќа на бојното поле
и тиранци да се биеме. } 2

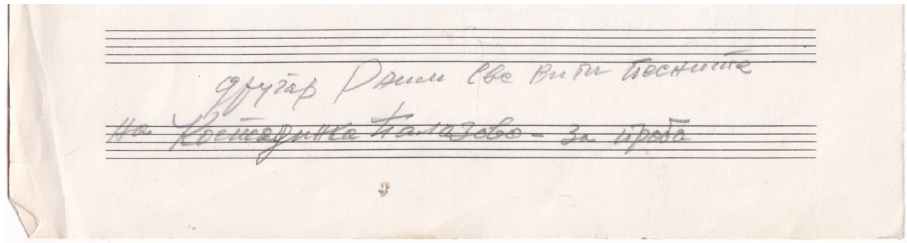
- II -

Досега беше гурна тиранија
душманите ќе ограбија. } 2

- III -

Не давајте душман ра не газе
за правдина же се биеме,
за слобода же изгинеме.

село Сеово околија
Гумендже.
Егејска Македонија.

234

Попленил Москов

Попленил Москов, попленил, леле,
нашата сестра Ѓулија,
попленил Москов, попленил, леле,
нашата сестра Ѓулија.

Когај Ѓулија фанаја, леле,
анами коси кинеја,
когај Ѓулија фанаја, леле,
анами коси кинеја.

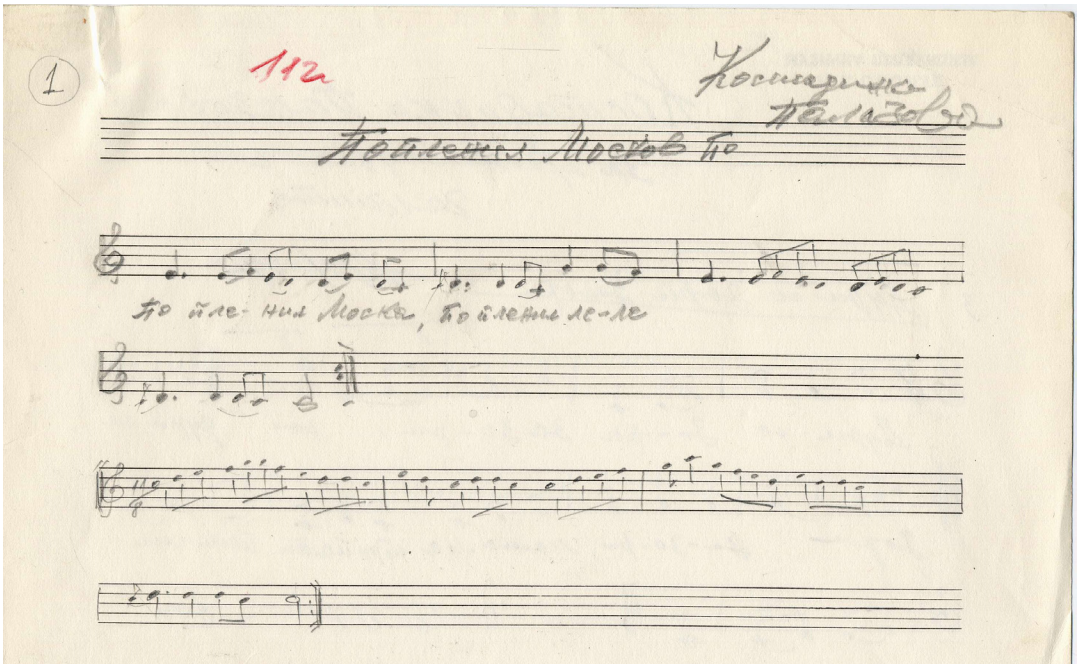
Анами коси кинеја, џанам,
бегови с'лзи ронеја,
анами коси кинеја, џанам,
бегови с'лзи ронеја.

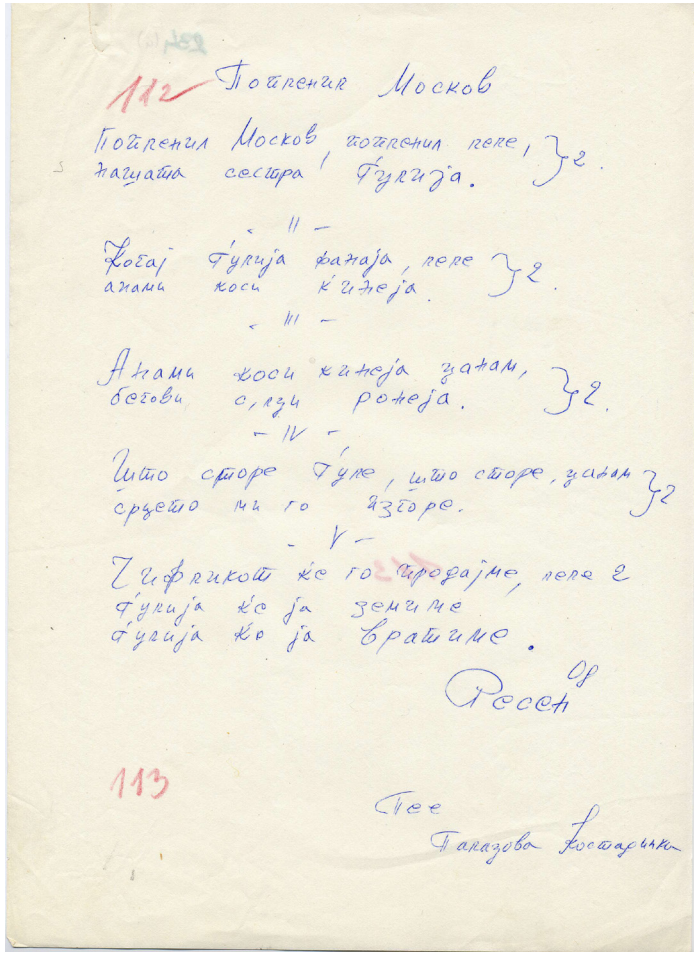
Што сторе Ѓуле, што сторе, џанам,
срцето ми го изгоре,
што сторе Ѓуле, што сторе, џанам,
срцето ми го изгоре.

Чифликот ќе го продајме, леле,
чифликот ќе го продајме, леле,
Ѓулија ќе ја земиме,
Ѓулија ќе ја вратиме.

Останати податоци на мелограмот: Костадинка Палазова, Ресен

112 Попленил Москов

Попленил Москов, попленил леле, }2.
жалната сестра Ѓулија.

- II -

Кога Ѓулија фаќаја, леле }2.
алами коси кинеја.

- III -

Алами коси кинеја заѕам,
бегови сълзи роњеја. }2.

- IV -

Што сторе Ѓуле, што сторе, заѕам }2
срцето ми го изгоре.

- V -

Тифликот ќе го продајме, леле е
Ѓулија ќе ја земиме
Ѓулија ќе ја вратиме.

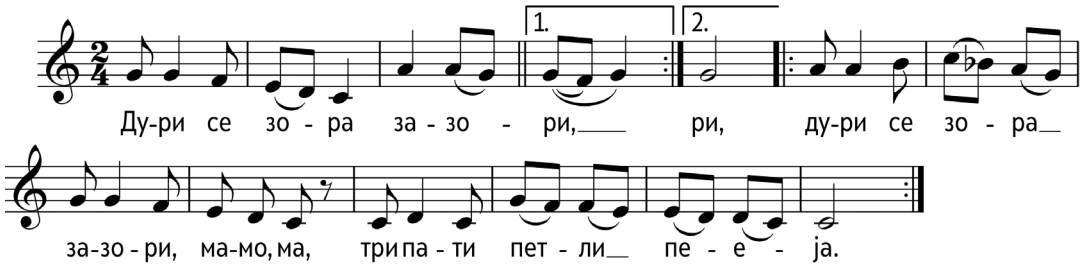
Росен

113

Пее
Пандова Костадинка

235

Дури се зора зазори

Дури се зора зазори,
дури се зора зазори,
дури се зора зазори, мамо, ма,
три пати петли пееја,
дури се зора зазори, мамо, ма,
три пати петли пееја.

Три пати петли пееја,
три пати петли пееја,
три пати петли пееја, мамо, ма,
девет машини минаја,
три пати петли пееја, мамо, ма,
девет машини минаја.

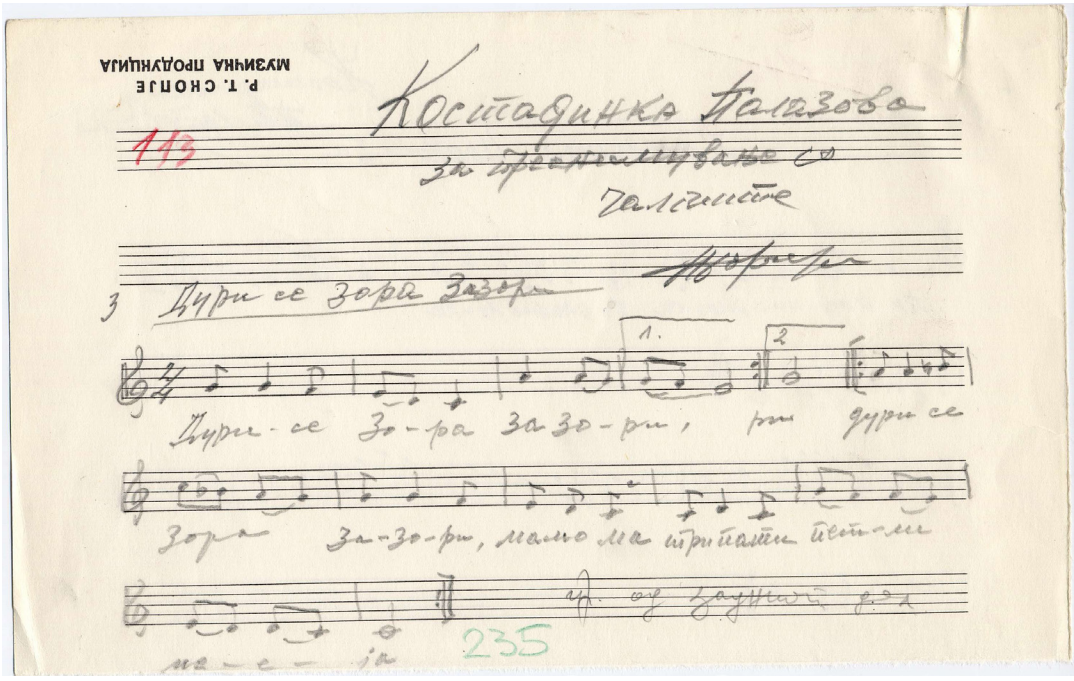
Девет машини минаја,
девет машини минаја,
девет машини минаја, мамо, ма,
десета бргу замина,
девет машини минаја, мамо, ма,
десета бргу замина.

Десета бргу замина,
десета бргу замина,
десета бргу замина, мамо, ма,
русо ја момче тераше,
десета бргу замина, мамо, ма,
русо ја момче тераше.

Русо ја момче тераше,
русо ја момче тераше,
русо ја момче тераше, мамо, ма,
и на тамбура свиреше,
русо ја момче тераше, мамо, ма,
и на тамбура свиреше.

Останати податоци на мелограмот: Костадинка Палазова, за преснимување со чалгиите, Гевгелија

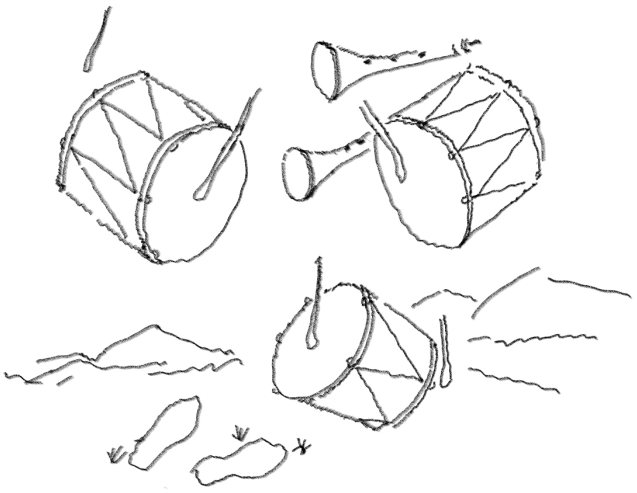
Дури се зора зазори (мамо ма) з
три пати петли пееја.
– II –
Три пати петли пееја
девет машки минаја.
– III –
Девет машки минаја
десетта брѓу замина.
– IV –
Десетта брѓу замина
руso ја моме тераше.
– V –
Руso ја моме тераше
и на тамбура свираше.

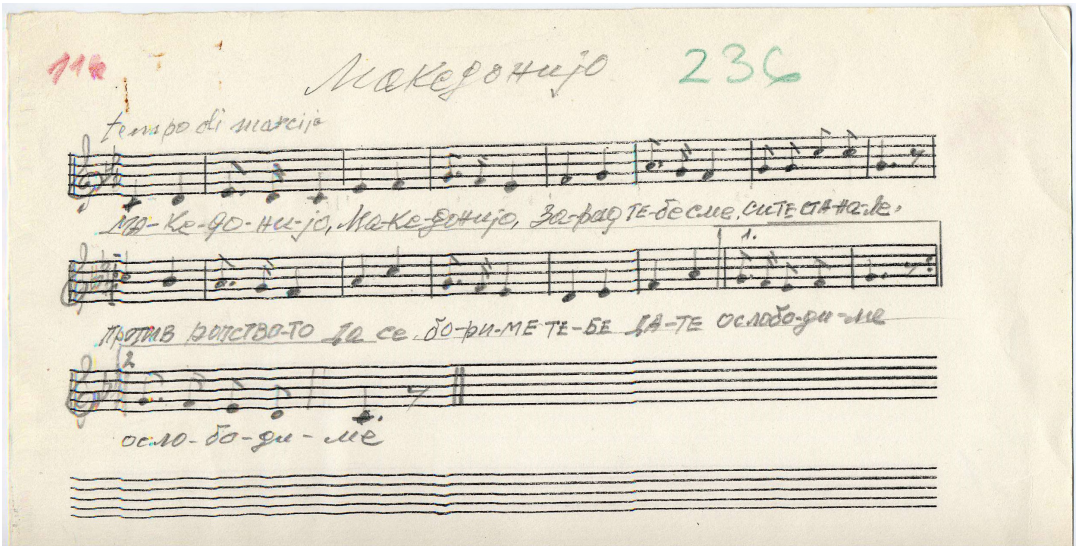
Од девојчиња
пее Палазова Костадинка.

236
Македонијо

Македонијо, Македонијо,
зарад тебе сме сите станале,
против ропството да се бориме,
тебе да те ослободиме,
против ропството да се бориме,
тебе да те ослободиме.

Македонијо
tempo di marcija
Ма-ке-до-ни-јо, Ма-ке-до-ни-јо, за-рад те-бе сме, сите ста-на-ле,
против ропството да се бо-ри-ме те-бе да-те ослобо-ди-ме
осло-бо-ди-ме

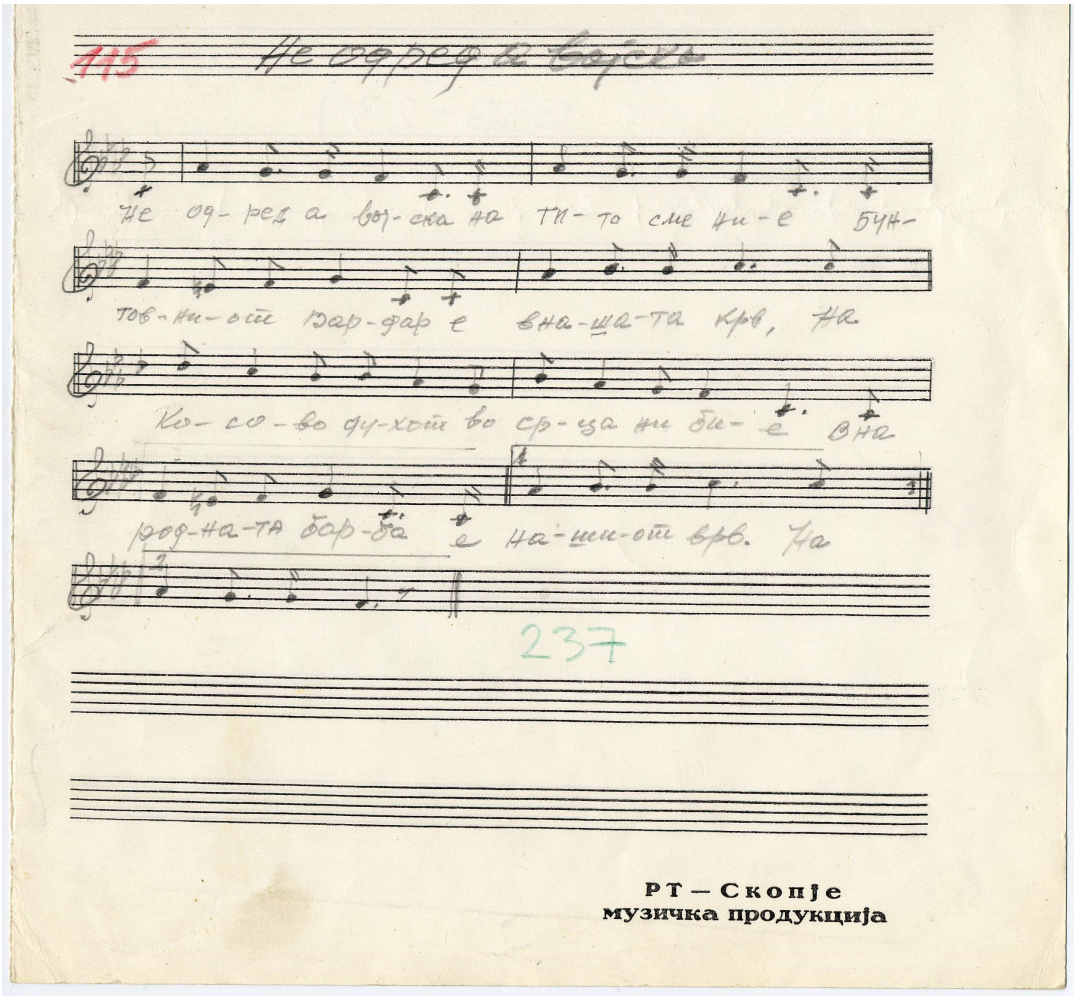
237

Не одред, а војска

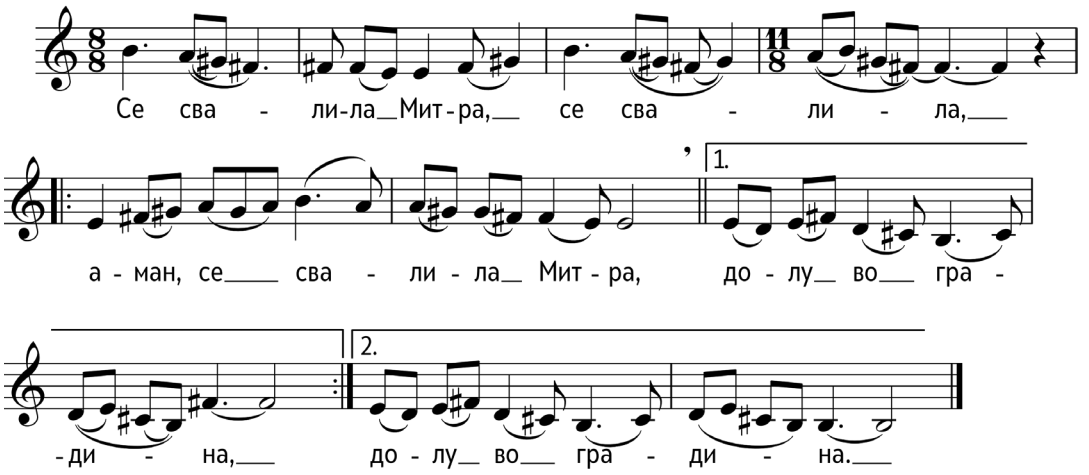
Не одред, а војска на Тито сме ние,
бунтовниот Вардар е нашата крв,
на Илинден духот во срца ни бие,
в народната борба е нашиот врв.

115
Не оф-ре-да вој-ска на ТП-то сме ни-е БУН-
тов-ни-от бар-фар е вна-шна-та крв, На
ко-со-во ду-хот во ср-ца ни бе-е вна
роф-на-та бар-ба е на-ши-от врв. На
237
РТ — Скопје
музичка продукција

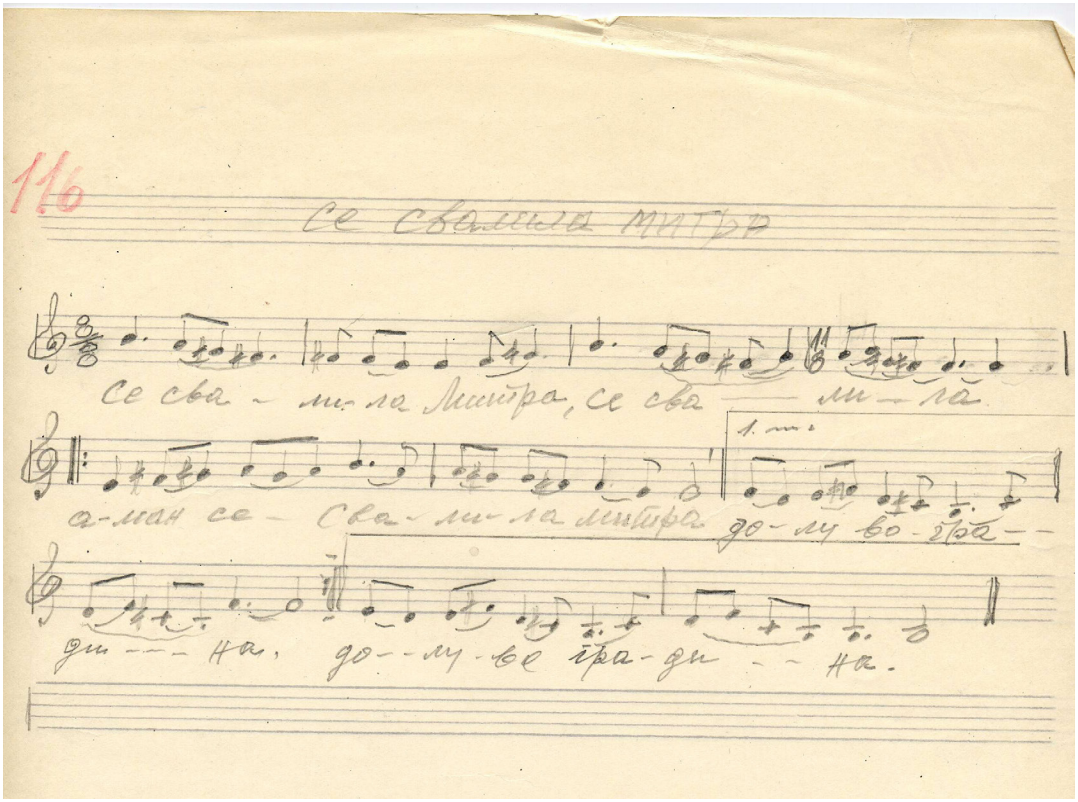
238

Се свалила Митра

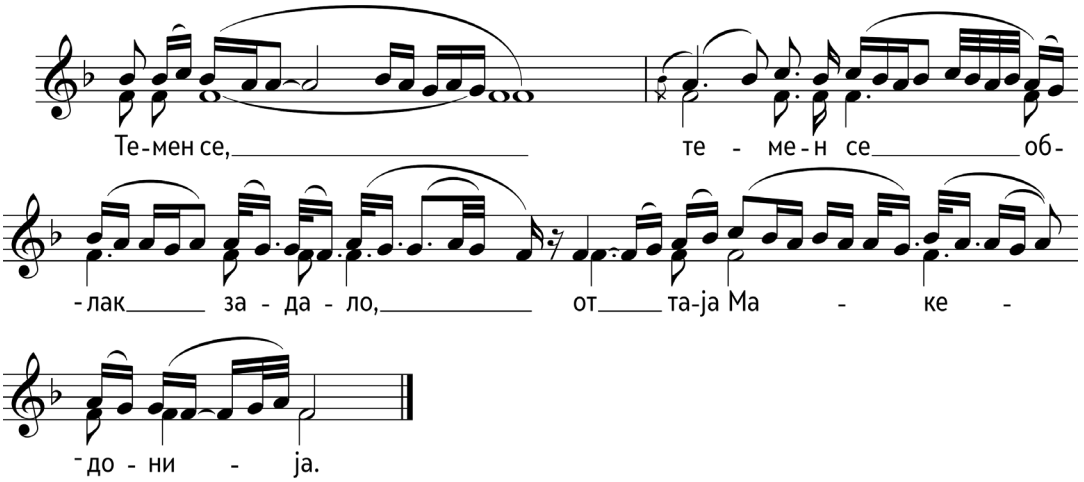
Се свалила Митра, се свалила,
аман, се свалила Митра, долу во градина,
аман, се свалила Митра, долу во градина.

11б
се свила мигра
се сва - ми - ла Мигра, се сва — ми — ла
1. т.
а-ман се - сва - ми - ла Мигра до - му бо - ѓра - -
ди — — на, до - му - бе ѓра - ди - - на.

239

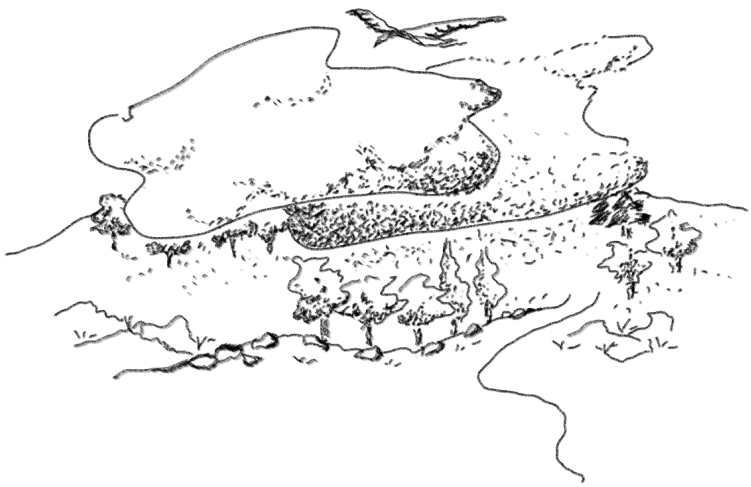
Темен се

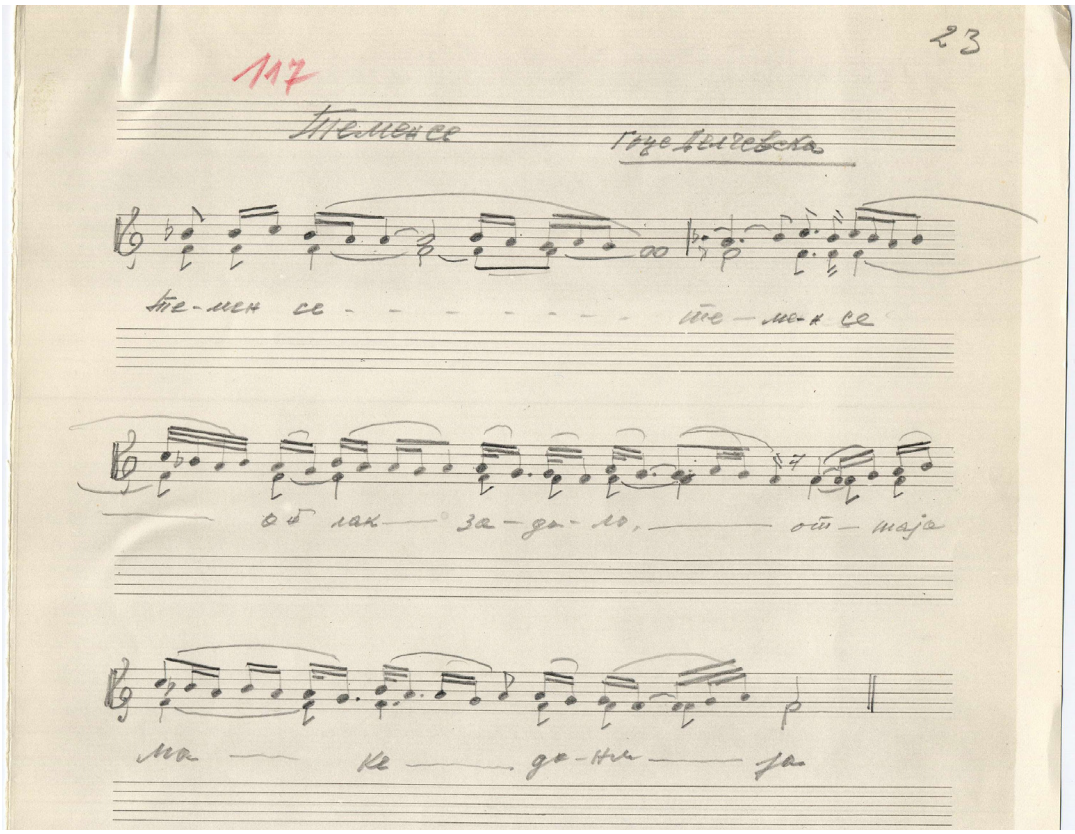
Темен се, темен се облак задало,
от таја Македонија,
от таја Серска Баница,
трис'т се пушки пукнали,
трис'т јунака паднали,
прва се пушка пукнала,
одари Делчев в срцето,
тој като падна придума:

– Дружино верна сговорна,
дружино верна, с'брана,
ми вие като минете,
през таја града Кукуша,
мајка ми ште ви посрешне,
и за мен ште ви потпита:
„К'де е сина ми Делчев?"
а вие ште и кажете:

„Син ти се бабо ужени,
за таа Македонија,
за таа Серска Баница,
црна му земја невеста,
т'нка му пушка з'лвица,
ја чиф пиштови девери,
црни горвани сватове."

Останати податоци на мелограмот: Гоце Делчевска

117

23

Гоцеделчевска

Тѣлѣн се, тѣлѣн се облак зарело,
От шаја Макоронја
От шаја Серска Баница,
Тристо се пушки пукнаше
Тристо гунака паднаше.
Нова се пушка пукнала.
Одари Делчев в срушто.
Тој като паднал приреуна:

— Другинчо верна соборна,
Другинчо верна сѣрана,
Ми вие кажо минѣте,
През шаја гради Кукуша,
Мајка ми кѣше ви говорѣше
И да мој милу ви попита:
„Кѣде е сина ми Делчев?
А вие шѣше ле кажѣте

Синѣли се бабо лунени
За шаја Макоронја,
За шаја Серска Баница —
Урна му земја небаста,
Тѣнк му пушка зѣбиша.
За чиф пилѣшови дѣвери.
Урни горвани сватове.

240

Ој Јано, Јано ле

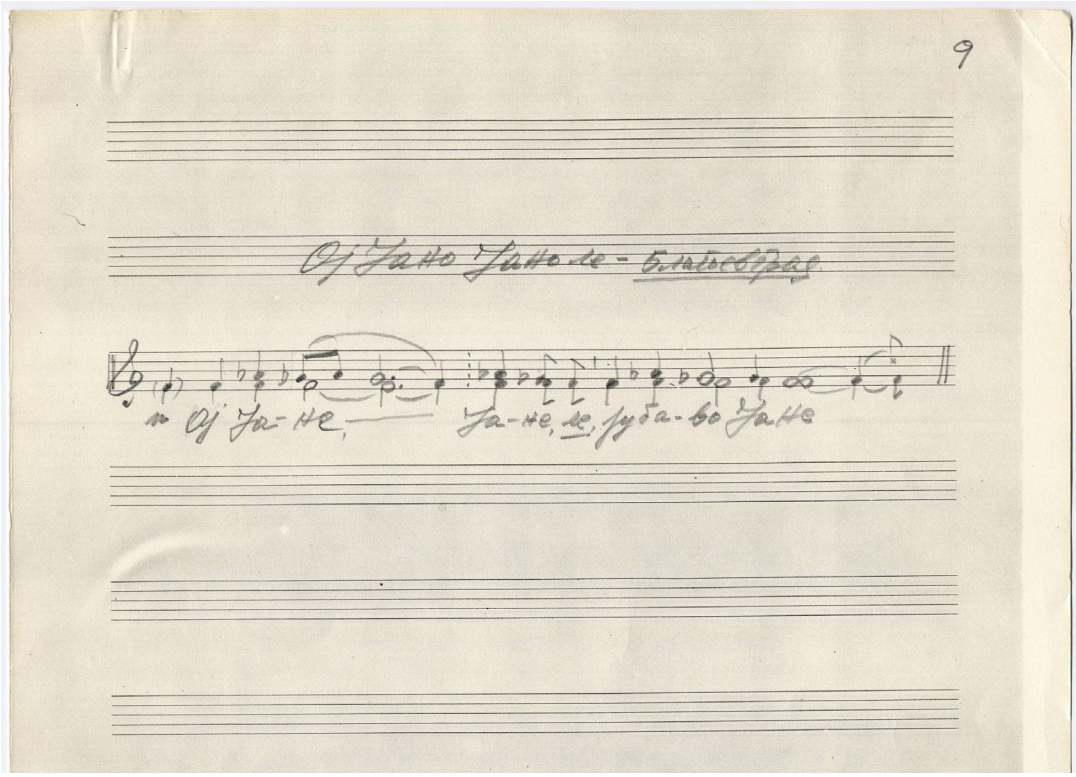
Ој Јане, Јане ле,
јубаво Јане,
седело Јане, (ле)
сабота вечер.

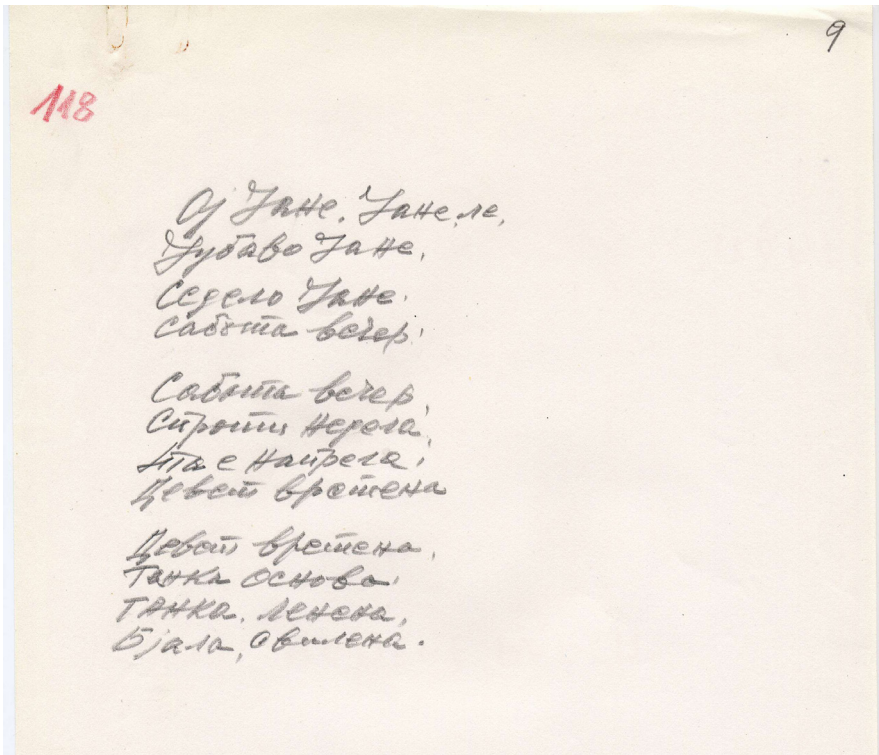
Сабота вечер,
спроти недела,
та е напрела,
девет вретена.

Девет вретена,
танка основа,
танка, ленена,
бјала, свилена.

Останати податоци на мелограмот: Благоевград

9
Oj Jano Jano le - bilo bilo
Oj Ja-ne, Ja-ne, le, ju-ba-vo Jane

9
118
Oj Jane, Jane le,
Jubavo Jane,
Sedelo Jane,
Sabota veçer,
Sabota veçer,
Stroiti nevesta,
Ima e naireta,
Devet vreteна
Devet vreteна,
Tanka osnova,
Tanka, lenena,
Bjala, ovitena.

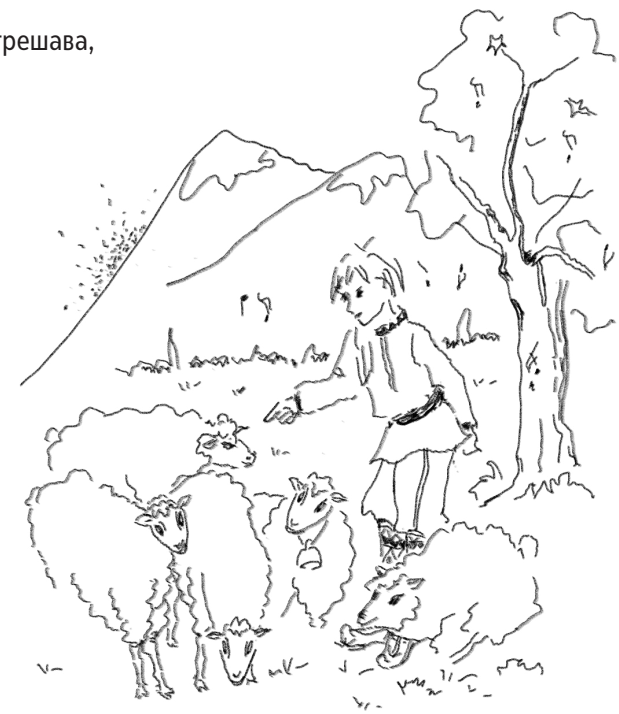
241
Стамено

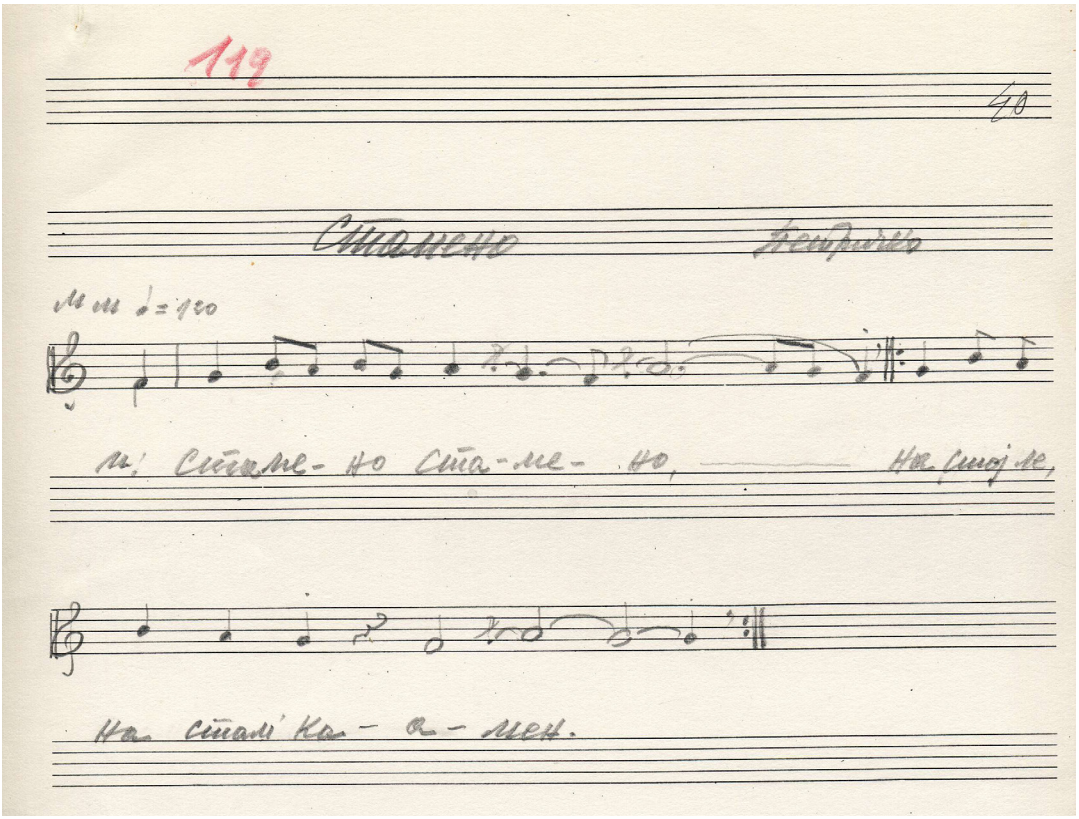
И Стамено, Стамено,
не стој, ле, на стам камен,
не стој, ле, на стам камен,
не пеј лепа песна,
лепа, ле, речовита,
лепа, ле, речовита.

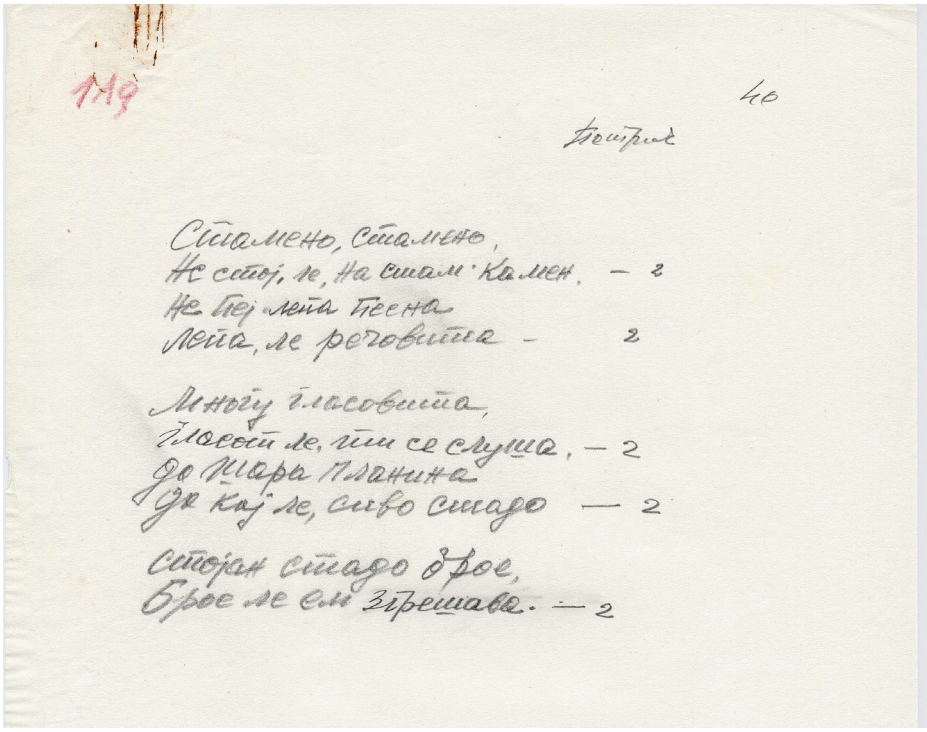
Многу гласовита,
гласот, ле, ти се слуша,
гласот, ле, ти се слуша,
до Шара Планина,
до кај, ле, сиво стадо,
до кај, ле, сиво стадо.

Стојан стадо брое,
брое, ле, ем згрешава,
брое, ле, ем згрешава.

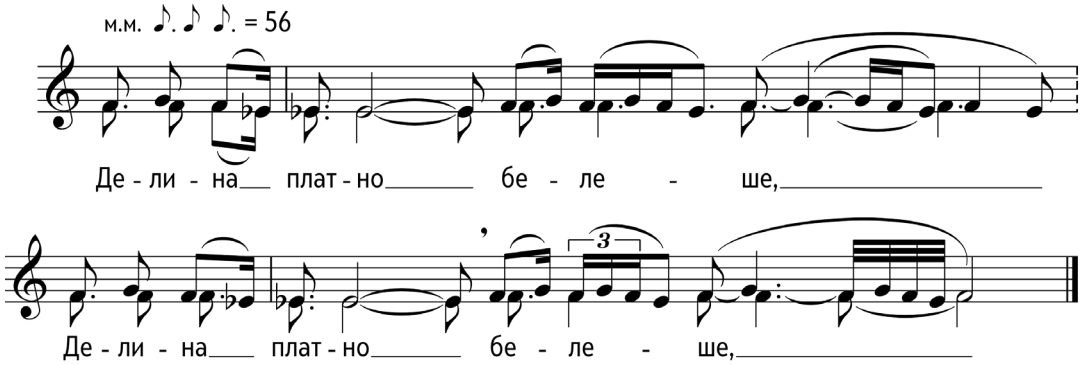

Останати податоци на мелограмот: Петричко

119
40
Стаменко
Пентрило
♩ = 120
Ле, Стаме- но Ста- ме- но, На стој ле,
На стамі Ка- а- мен.

119
40
Пентрило
Стаменко, стаменко,
Не стој, ле, на стами Камен. — 2
Не беј лута пчена
Лута, ле реговита — 2
Лиогу гласовита,
Гласот ле, тој се слуша, — 2
До Мара Планина
Да кај ле, сиво стадо — 2
Стојан стадо брое,
Брое ле сам згрешава. — 2

242
Делина платно белеше

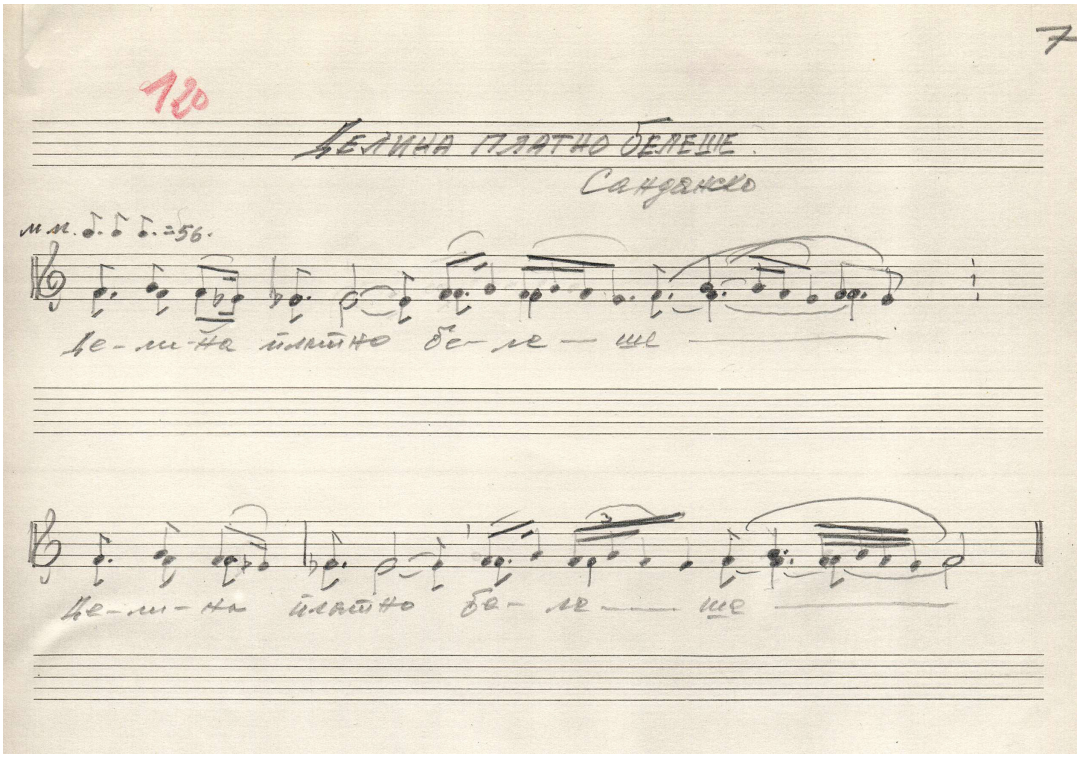

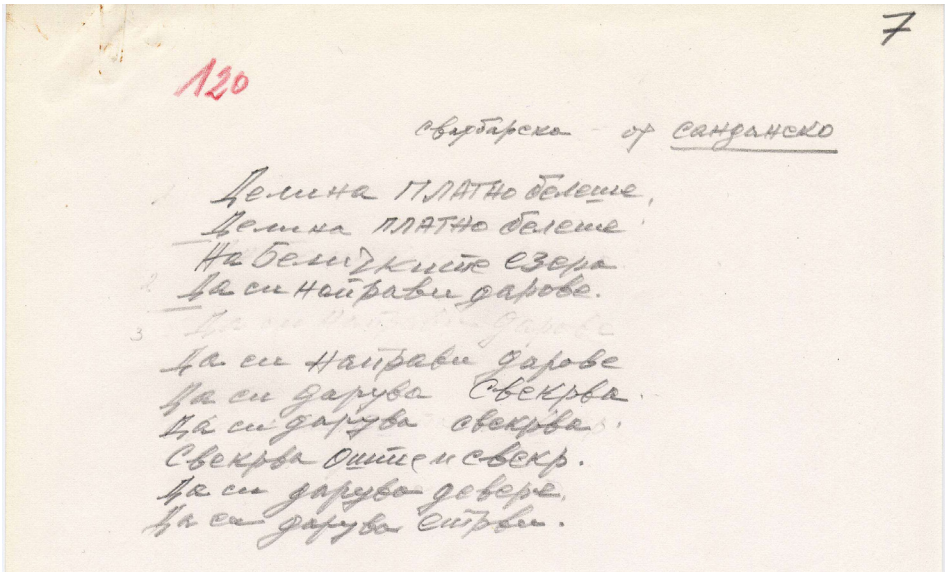
Делина платно белеше,
Делина платно белеше,
на Беличките езера,
да си направи дарове.

Да си направи дарове,
да си дарува свекрва,
да си дарува свекрва.
Свекрва оште и свекр,
да си дарува девере,
да си дарува етрви.

Останати податоци на мелограмот: Свадбарска, Санданско

7
120
Делина платно белеше
Сандански
м.м. ♩. ♪ ♩. = 56.
де-ли-на платно бе-ле-ше
де-ли-на платно бе-ле-ше

7
120
овчарско - от Сандански
Делина платно белеше,
Делина платно белеше
На белидкиске езера
Да си наиграви фарове.
Да си наиграви фарове
Да си дарува свекрва
Да си дарува свекрва
Свекрва оште и свекр.
Да си дарува девере
Да си дарува сестри.

243

Разви се гора зелена

Разви се гора/о зелена,
јуцафти/јоц'вти цвети шарено,
из това поле Струмичко,
да си замина млат Делчев.

Крај беговите чифлици,
чифлици уште мисири,
загледа си го бекчето,
па си с'бере потера,
потера триста анадолии.

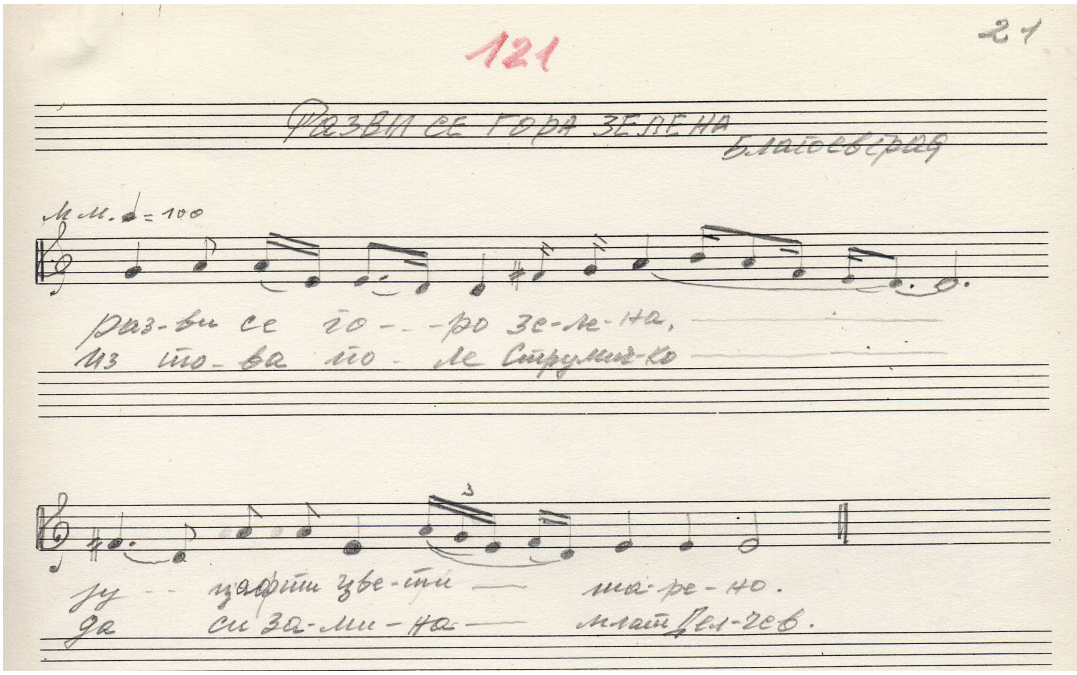
Мајка му дума говори,
– Не гони сину Делчева,
Делчев потера загледа,
и на дружина говори:

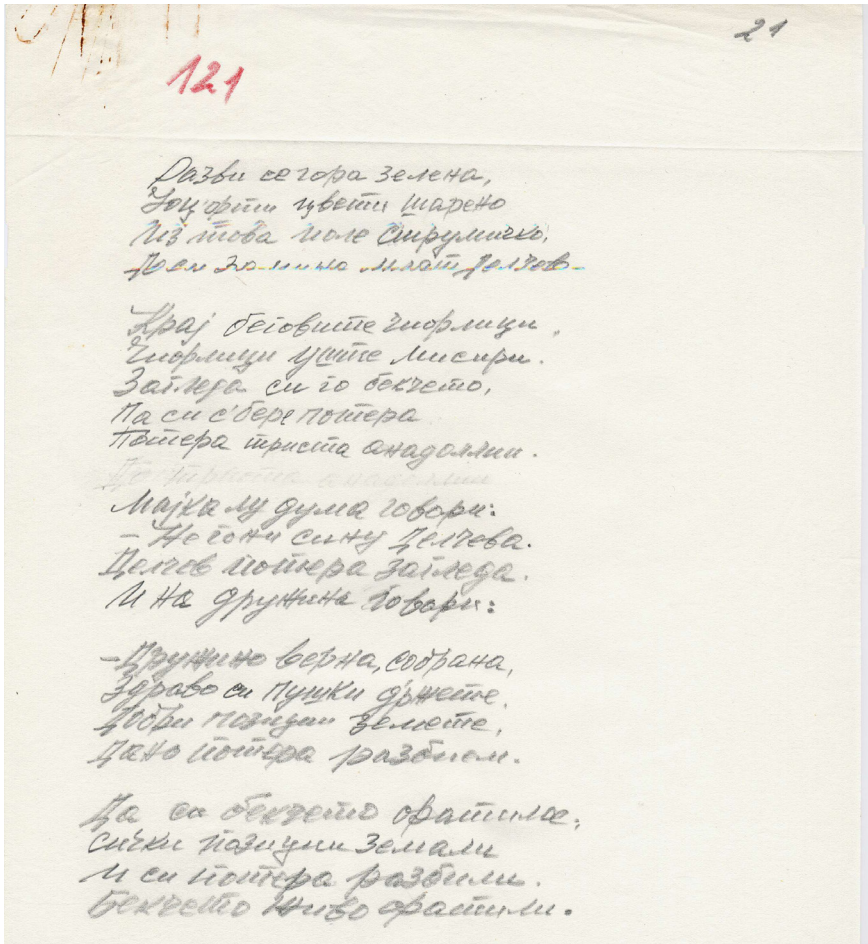
– Дружино верна, собрана,
здраво си пушки држете,
добри позиции земете,
дано потера разбием.

Да си бекчето фатили,
сички позиции земали,
и си потера разбили,
бекчето живо фатили.

Останати податоци на мелограмот: Благоевград

121
21
Разви се гора зелена
Благоевград
М.м. ♩ = 100
Раз-ви се го-ро зе-ле-на,
из по-ле по-ле стру-ми-ко
у-зафти цве-ти ши-ро-но.
си за-ми-на мла-ден-ов.

121
21
Разви се гора зелена,
Зеленчуци цветят шарено
Из поле поле Струмешко,
Дали зелено млади Делчев.
Край бреговите гюрмуци,
Гюрмуци чуйте писъци.
Завера си го бекчето,
Па си сбере потера
Потера турска внадолни.
Майка му дума говори:
– Не гони сину Делчева.
Делчев потера заведе.
И на дружина говори:
– Дружино верна, собрана,
Здраво си пушки фрлете,
Добри пазуви земете,
Дано потера разбием.
Да се бекчето обаспе,
Сички пазуви земали
И си потера разбили.
Бекчето живо фатили.

244

Овчарче младо чубанче

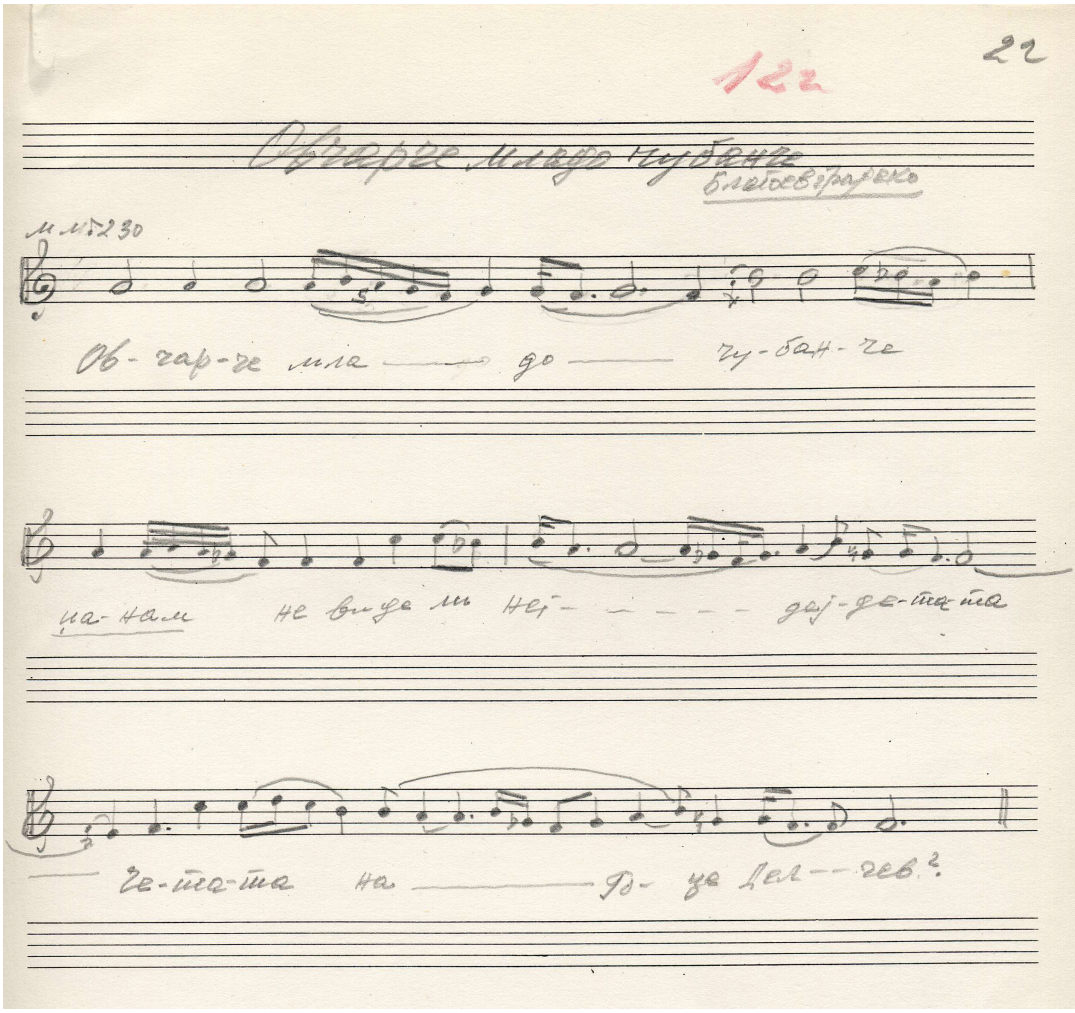
– Овчарче младо чубанче, џанам,
не виде ли нејде четата,
четата на Гоце Делчев?

– Видех го, лудо, видех го, младо,
там нејне горе в Пирина,
там нејне горе в Пирина.

Буен си јог'н кладеха,
хајдушки дрехи сушеха,
хајдушки песни пееха.

Останати податоци на мелограмот: Благоевградско

122

Блатовіградско

– Обгарче младо чубанче, нанам,
Не виде ли Недје Гетатта,
Гетатта на Бојо Дагев?

Видо ја, Мудо, вирех го, Младо,
Там Неjне горе в Пирина/2

Буен си јој'н кладеха,
Хајдушки орехи сушеха,
Хајдушки месни шеха.

245
Станој Румена

Станувај Румено, мајка те вика,
станувај Румено, мајка те вика,
ој, леле, леле, мајка те вика,
ој, леле, леле, мајка те вика.

Под жолтата дуња, при сејмените,
под жолтата дуња, при сејмените,
ој, леле, леле, при сејмените,
ој, леле, леле, при сејмените.

Да одиш на вода, по месечина,
да одиш на вода, по месечина,
ој, леле, леле, по месечина,
ој, леле, леле, по месечина.

При сејмените пушки се белејат,
при сејмените пушки се белејат,
ој, леле, леле, пушки се белејат,
ој, леле, леле, пушки се белејат.

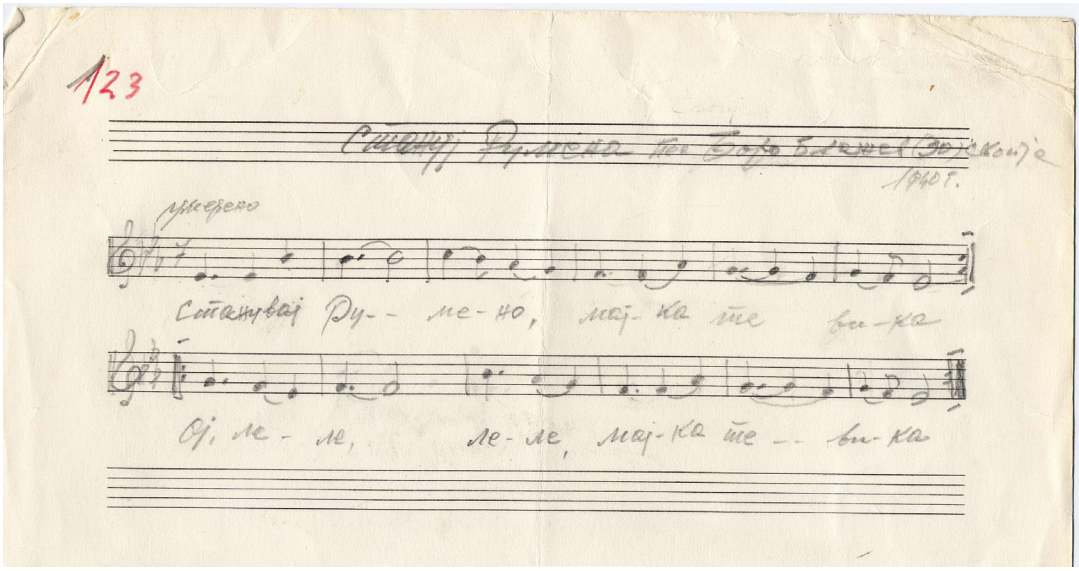
Ој, по месечина, по ладовина,
ој, по месечина, по ладовина,
ој, леле, леле, по ладовина,
ој, леле, леле, по ладовина.

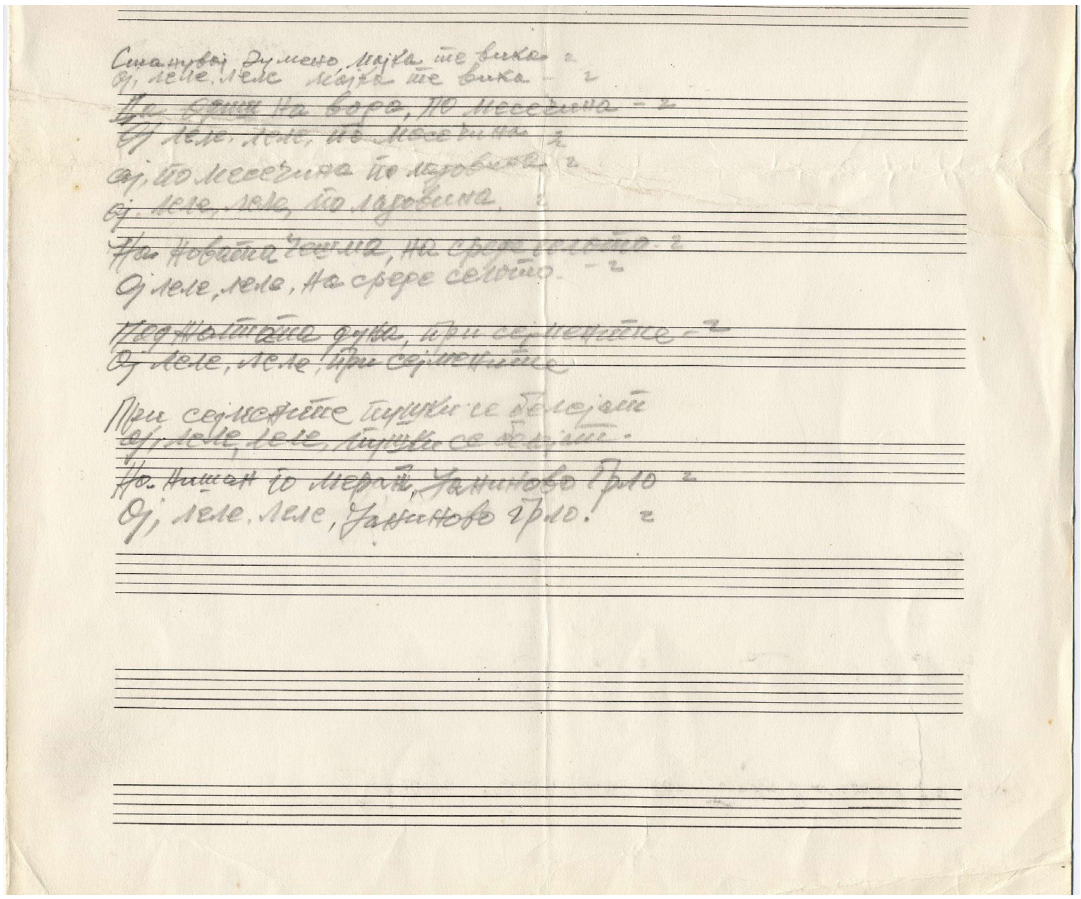
На нишан го мерат Јаниново грло,
на нишан го мерат Јаниново грло,
ој, леле, леле, Јаниново грло,
ој, леле, леле, Јаниново грло.

На новата чешма, на среде селото,
на новата чешма, на среде селото,
ој, леле, леле, на среде селото,
ој, леле, леле, на среде селото.

Останати податоци на мелограмот: Боро Блажев (30 год.) Скопје, 1940 г.

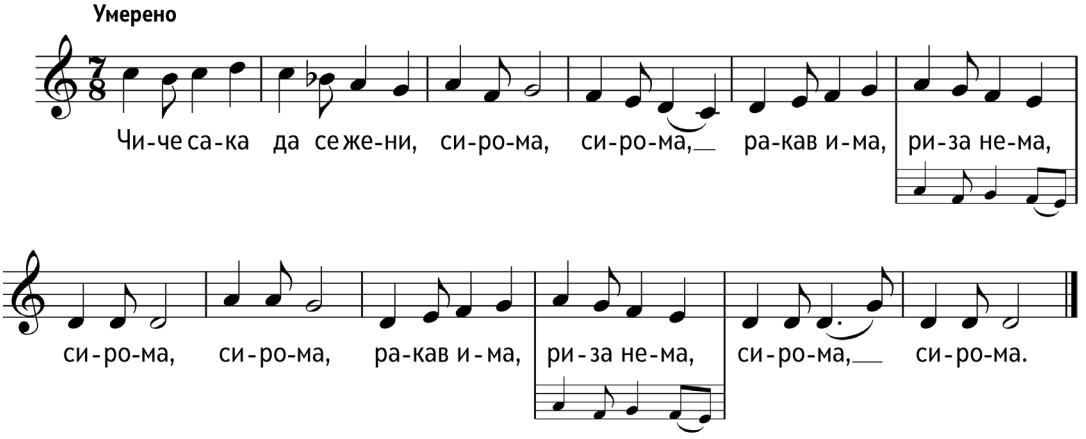

123
Стаижуваj Думено, мајка те вика
1960 г.
умерено
Стаижуваj Ду- ме-но, мај-ка те ви-ка
Ој, ле- ле, ле-ле, мај-ка те -- ви-ка

Стаижуваj Думено мајка те вика г
Ој, леле, леле мајка те вика - г
По Вопи На бора, по Месечина - г
Ој леле, леле, по Месечина г
ај, по Месечина по Јаровина г
ај, леле, леле, по Јаровина г
На Новата ќошка, на среде сеќето г
Ој леле, леле, на среде сеќето - г
Подмолтаите фуки, при сејмениве г
Ој леле, леле, при сејмениве
При сејмениве пушки се белеjат
ај, леле, леле, Турци се жеиат.
На Нишан го мерат, Јанинова грло г
Ој, леле, леле, Јанинова грло. г

246

Чичо сака да се жени

Умерено

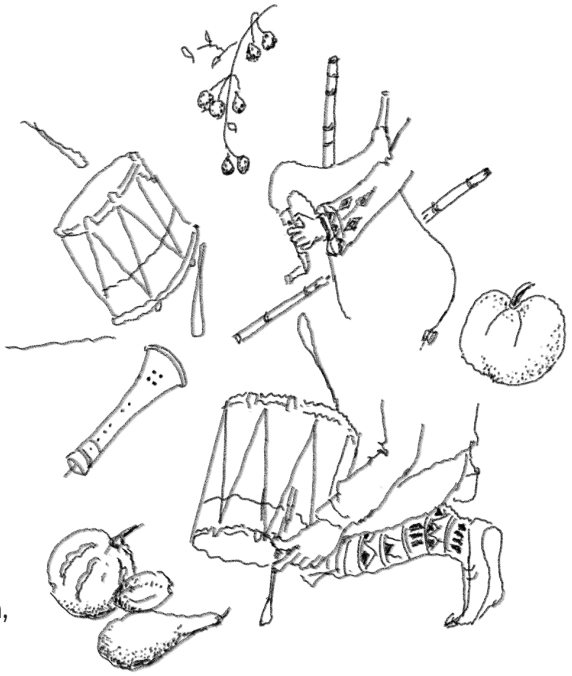
Чиче сака да се жени, сирома, сирома,
ракав има, риза нема, сирома, сирома,
ракав има, риза нема, сирома, сирома.

Чиче сака да се жени, сирома, сирома,
јаже има, појас нема, сирома, сирома,
јаже има, појас нема, сирома, сирома.

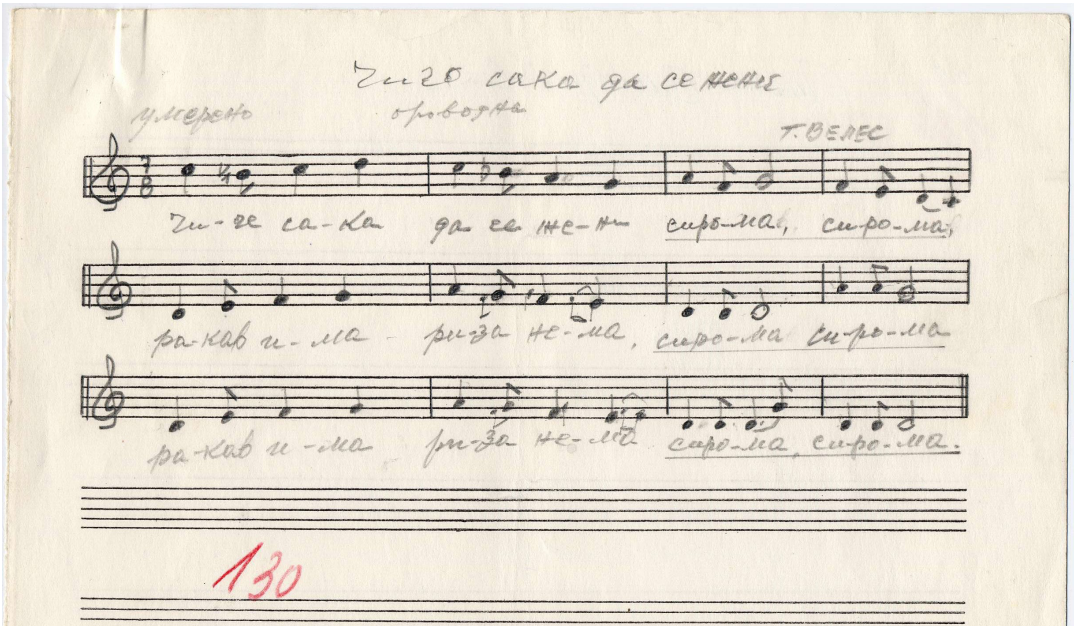
Кесе има, пари нема, сирома, сирома,
учкур има, гаќи нема, сирома, сирома,
учкур има, гаќи нема, сирома, сирома.

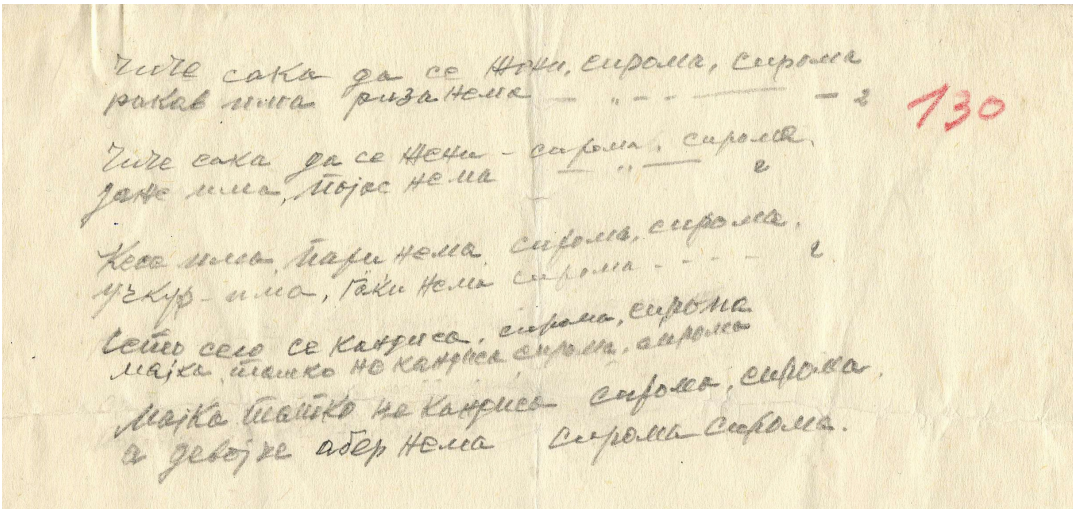
Сето село се кандиса, сирома, сирома,
мајка татко не кандиса, сирома, сирома,
мајка татко не кандиса, сирома, сирома.

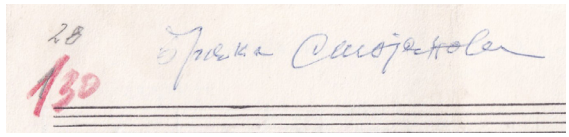
Мајка татко не кандиса, сирома, сирома,
а девојке абер нема, сирома, сирома,
а девојке абер нема, сирома, сирома.

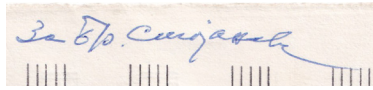

Останати податоци на мелограмот: Ороводна, за браќа Стојанови, Титов Велес

Чиче сака да се жени
умерено
ороводна
Т. ВЕЛЕС
Чи-че са-ка да се же-ни сиро-ма, сиро-ма,
ра-кав ни-ма ри-за не-ма, сиро-ма сиро-ма
ра-кав ни-ма ри-за не-ма сиро-ма, сиро-ма.
130

Чиче сака да се жени, сирома, сирома
ракав нема риза нема
130
Чиче сака да се жени - сирома, сирома,
јаке нема, мајс нема
Кеса нема, пари нема, сирома, сирома,
чекур-нема, таки нема сирома
Сето село се кандиса, сирома, сирома
мајка, ташко не кандиса сирома, сирома
Мајка ташко не кандиса сирома, сирома,
а девојче абер нема сирома сирома.

28
130
Трска Самодивска

За Бр. Самодивска

247

Голем мерак

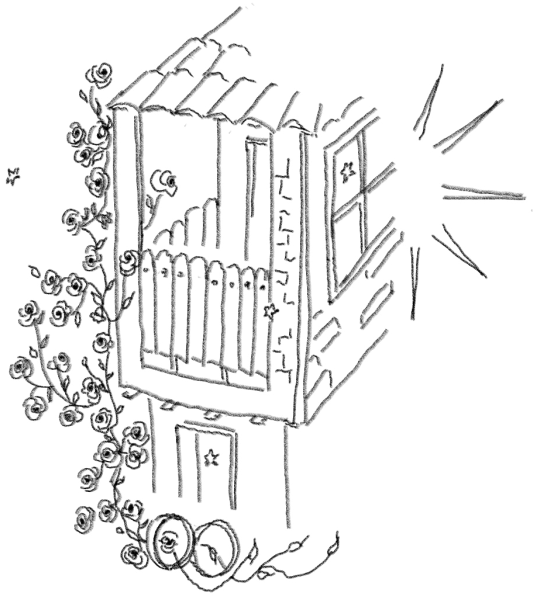

Голем мерак имамо, ајде да се земамо,
голем мерак имамо, ајде да се земамо,
како да се земамо, когај паре немамо,
како да се земамо, когај паре немамо.

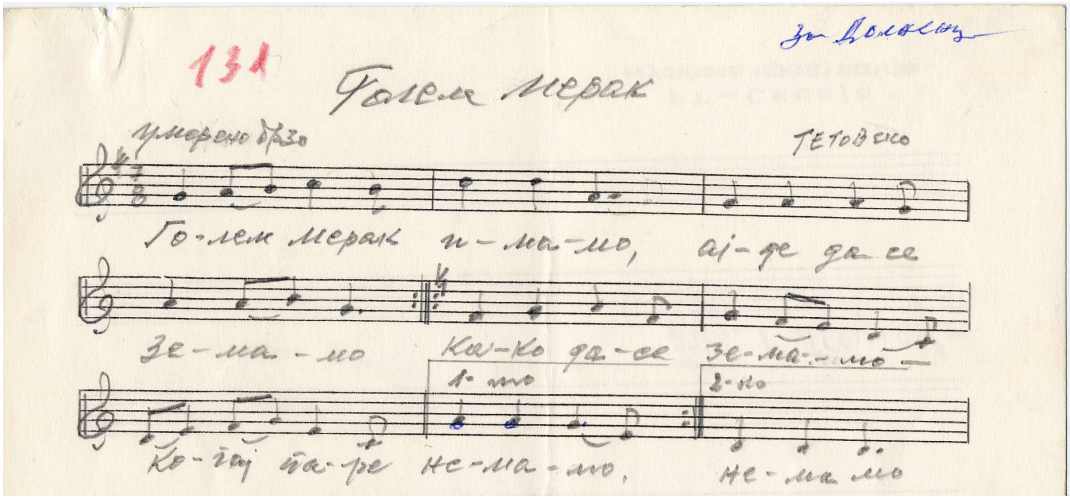
Ако паре немамо, барем севда имамо,
ако паре немамо, барем севда имамо,
когај севда имамо, паре ќе спечалимо,
когај севда имамо, паре ќе спечалимо.

Паре ќе спечалимо, куќа ќе направимо,
паре ќе спечалимо, куќа ќе направимо,
куќа ќе направимо, куќа сарајлија,
куќа ќе направимо, куќа сарајлија.

Куќа ќе направимо, пенџер ќошејлија,
куќа ќе направимо, пенџер ќошејлија,
пенџер ќошејлија, врата амајлија,
пенџер ќошејлија, врата амајлија.

Останати податоци на мелограмот: за браќа Стојанови, за Долнени, Тетовско

131 Голем мерак мамо

Голем мерак мамо, ќире да се земамо – 2
Како да се земамо која ќере немамо – 2

Ако ќере немамо, барем себе имамо – 2
Кога себе имо, ќере ке спеземмо – 2

Ќере ке спеземмо, куќа ке направиме – 2
Куќа ке направиме куќа сарајлија – 2

Куќа ке направиме, тенџер кашеџија – 2
Тенџер бакарџија, бравча алварџија. – 2

За Драга Стојанова – Јасенчу

248

Море доста оди Ѓорѓи ле, доста шета

Море доста оди Ѓорѓи ле, доста шета,
по казата, сину/Ѓорѓи ле, Малешевска,
по казата, сину/Ѓорѓи ле, Малешевска.

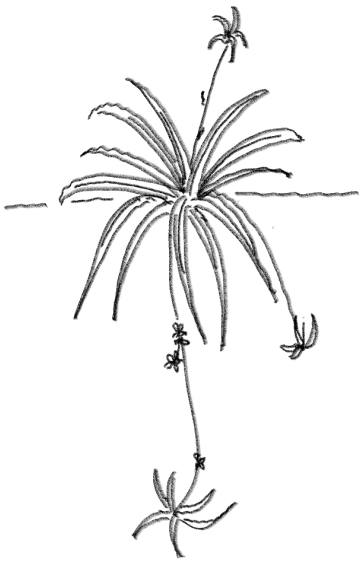
Море доста љуби, Ѓорши ле, млади моми,
млади моми, Ѓорѓи ле, малешевки,
млади моми, Ѓорѓи ле, малешевки.

Море ќе те фанат, Ѓорѓи ле, колџиите,
ќе те фанат, Ѓорѓи ле, ќе те врзат,
ќе те фанат, Ѓорѓи ле, ќе те врзат.

Море ќе ти стават Ѓорѓи ле букаџии,
букаџии Ѓорѓи ле, на нозете,
белезии, Ѓорѓи ле, на рацете.

Море ако фанат мајко ле, нека фанат,
нека фанат, мајко ле, нека фанат,
нека фанат, мајко ле, нека врзат.

Море не сум жена, мајко ле, да се плаша,
нит сум дете, мајко ле, да заплача,
нит сум дете, мајко ле, да заплача.

Останати податоци на мелограмот: Запис: Мате Грујовски, Исполнители: Славко и Томе Прчеви

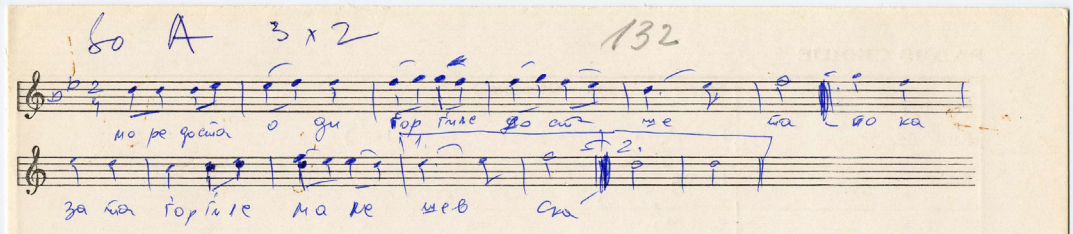
РАДИО СКОПЈЕ 132 248

Редни бр. .....
Регис бр. .....
Запис. Мите Трајков
Од кој крај:

Трае мин. | Обработил:
Исполнител: словци и Горе Адреса ул. бр.
Дрвеви
Наслов Море досто ори ле Горѓи, досто шеќа
Оркестар

Историјат:

СНИМЕНО				мес.	1968	1969	1970	1971	1972	1973
ден	Исполнител	број	мин	I						
				II						
				III						
				IV						
				V						
				VI						
				VII						
				VIII						
				IX						
				X						
				XI						
				XII						

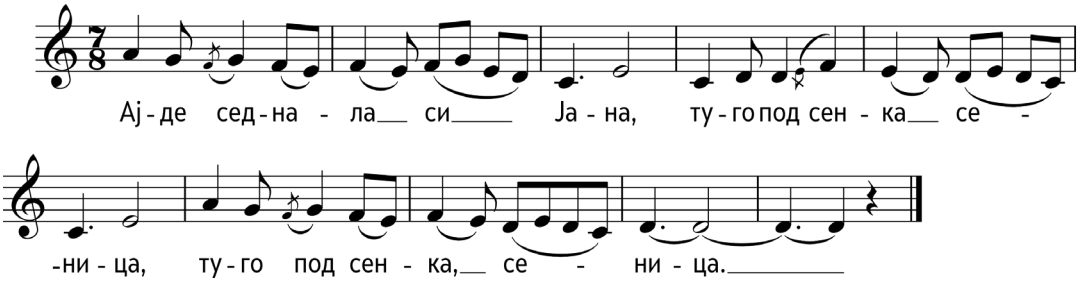

ТЕКСТ:

Море досто ори горѓи ле досто шеќа
~~досто шеќа горѓи~~ Сиќу ле Мокешевска
Море досто ори горѓи ле мори моми
мори моми горѓи ле Мокешевки
Море ќе ги фаќаш горѓи ле колните
ќе ги фаќаш горѓи ле ќе ги врзаш
Море ќе ги ставаш горѓи ле бурмини
бурмини горѓи ле ко возите
бележи горѓи ле ко родите
Море ако фаќаш момко ле ќерка фаќаш
жено фаќаш момко ле жена врзаш
Море ќе ори жено момко ле ро се плашо
#ми сом сете момко ле ја за тебе

249

Ајде седнала си Јана

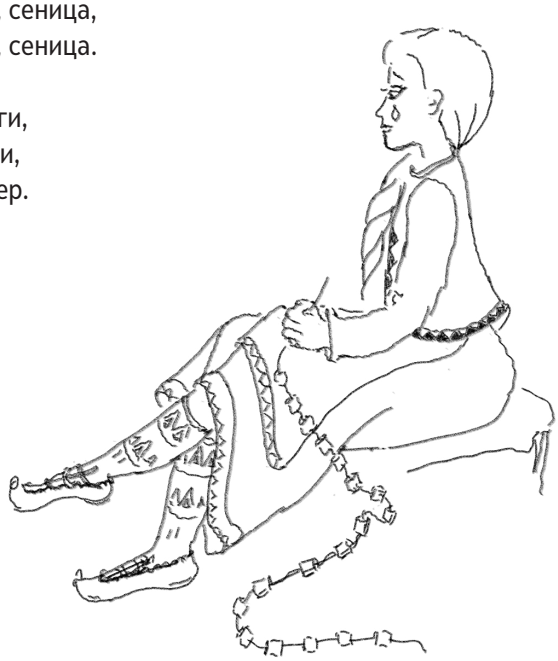
Ајде седнала си Јана,
туго под сенка, сеница,
туго под сенка, сеница.

Спружила си бели ноги,
ќе си сука тенки конци,
ќе си ниже ситен бисер.

Ситен бисер си нижеше,
дробни солзи си ронеше,
љуто мајка си колнеше.

Да би мајко ослепела,
што ме даде на старо аро,
старо аро недугаво.

Синојка на свадба бевме,
сите момци оро играт,
мојто старо крај огниште.

Останати податоци на мелограмот: Запис: Живко Фирфов, корек. М. Грујовски; Историјат: Извршена е текстуална и мелодиска корекција и прилагодена за програма – Мате Грујовски, Исполнител: Јорданка Смилевска, с. Кадино, Скопско, Народен оркестар

133

РАДИО СКОПЈЕ

249

Редни бр.....
Регис. бр.....

Трае мин. | Обработил:

Исполнител: Горданка Смилевска | Адреса ул. | бр. с. Кадино Скопско

Запис. Ж. Фирфов
корек. М. Трпковски

Наслов. Ајде седнала си јона

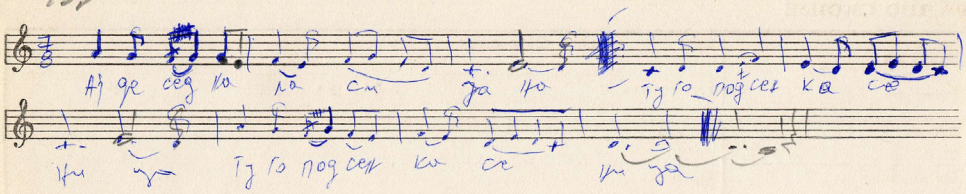
Од кој крај: Скопје

Оркестар: Н. О

Историјат: Мзбрането е мелодиско и текстуално коректур. и приготорена за штотрола Љубе Ленц

СНИМЕНО				мес.	1968	1969	1970	1971	1972	1973
ден	Исполнител	број	мин	I						
				II						
				III						
				IV						
				V						
				VI						
				VII						
				VIII						
				IX						
				X						
				XI						
				XII						

133

ТЕКСТ:

Ајде седнала си јона
Туго под сенка сеништа
Струшила си бели ноќи
ќе си сушка тенки конци
ќе си нанижеш ситен бисер

Ситен бисер си нанижеше
дробни солзи си рониеше
Ајто мајко си колнеше

За би мајко осиќела
што ќе вадре на студро аро
студро аро недурово.

Синој ка на свобода бевме
сите момци оро играи
мојто студро крој ог дишеј

250

Земај ме, земај

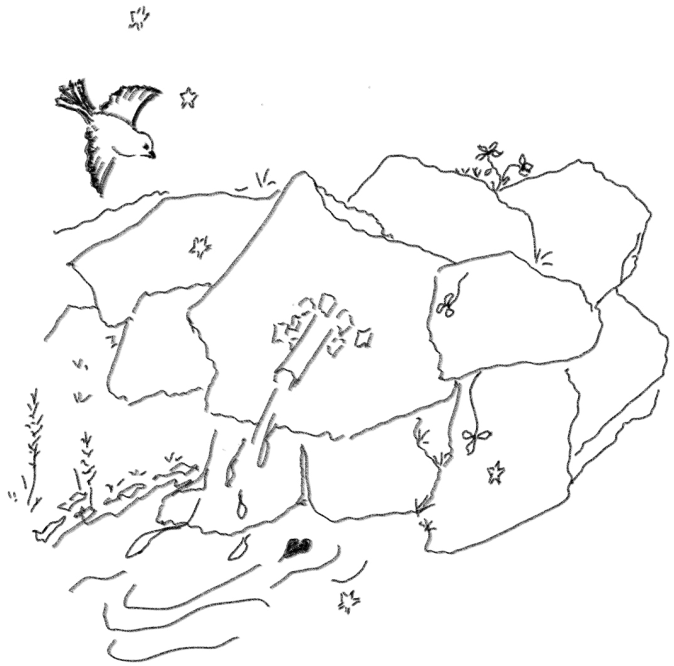

Земај ме, земај мори, мома гркино,
земај ме, земај мори, руса туркино.

Неќум те неќум, момче мајсторче,
дур не истаиш од камен вода.

Дур не истаиш од камен вода,
од камен вода, чешма шарена.

Ми се мачило момче мајсторче,
ми истаило от камен вода.

Ми истаило от камен вода,
от камен вода, чешма шарена.

Земај ме, земај ме, мома гркино,
земај ме, земај, руса туркино.

Останати податоци на мелограмот: Снимено во с. Велмеј, Охридско 8 август 1955 год., пеела: Ристовка Дичевска, дадено на Ј. Смилевска во јануар 1979

134

250

РАДИО СКОПЈЕ

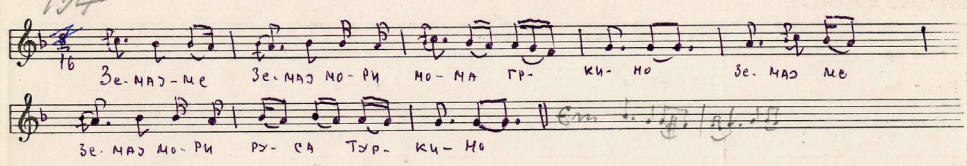
Редни бр.	Трае мин. / Обработил:
Регис бр.	Исполнител: Јорданка С Адреса ул. бр.
Запис. Ж. Фирфов	Наслов Земај ме, земај
Од кој крај:	Оркестар:

Историјат:

Снимено в. Велмеј-охридско 8-VIII 1955 г. пееле Ристорка Личевска.

СНИМЕНО ден	Исполнител	број	мин	мес.	1968	1969	1970	1971	1972	1973
				I						
				II						
				III						
				IV						
				V						
				VI						
				VII						
				VIII						
				IX						
				X						
				XI						
				XII						

134

7

ТЕКСТ:

Земај ме земај мома гркино
Земај ме земај руса туркино
Некум тенекум, момче мајсторче
Дур не истаиш од камен вода
Дур не истаиш од камен вода
Од камен вода чешма шарена

Ми се мачило момче мајсторче
Ми истаило от камен вода
Ми истаило от камен вода
От камен вода чешма шарена
Земај ме земај мома гркино
Земај ме земај руса туркино

Фрлен во Ј. Скопско во јануари 1979

Азбучен регистар на песните според насловите

А мори моме црноока (204) 6
Абер ми дојде (206) 10
Ај седнала ми Јана (209) 16
Ајде браќа на бојното поле (233) 64
Ајде пушка пукна (214) 26
Ајде пушка пукна бре, џанам (213) 24
Ајде седнала си Јана (249) 96
Ајде Стојанка је ле (219) 36
Аман лудо младо (223) 44
Бог да го бие море (210) 18
Вечерајте мила мамо (211) 20
Голем мерак (247) 92
Голем мерак имаме (212) 22
Девет години сум шетал Биро (218) 34
Делина платно белеше (242) 82
Дури се зора зазори (235) 68
Заплакала стара мајка (208) 14
Земај ме, земај (250) 98
Излези мамо до порта (215) 28
Ја те пратив Павло (220) 38
Јунак ми шета (205) 8
Карши, карши си седеа (228) 54
Македонијо (236) 70
Море доста оди Ѓорѓи ле, доста шета (248) 94
Мори лично милојчиња (229) 56
На Великден, мила, ле, мајко (203) 4
Не одред, а војска (237) 72
Ние си бевме деветмина браќа (201) 1
Овчарче младо чубанче (244) 86
Ој Јано, Јано ле (240) 78
Попленил Москов (234) 66
Пошла ми Дуда на воду, Дуда на воду (231) 60
Разви се гора зелена (243) 84
Развивај горо зелена (225) 48

Се свалила Митра (222) 42
Се свалила Митра (238) 74
Сељам да му чиниш Боје (232) 62
Силен бој ми се заврза (230) 58
Симни се Маре мори в градина (227) 52
Синоќа ми дојде лудото младо (216) 30
Слушај Јано (221) 40
Сношти сум бил јас на гости (217) 32
Софике мори (224) 46
Стамено (241) 80
Станој Румена (245) 88
Темен се (239) 76
Три пати поминав (207) 12
Четата Костадинова (202) 3
Чичо сака да се жени (246) 90
Што ми е мило мамо (226) 50

Содржина

Предговор кон првата книга vii
Предговор кон втората книга ix
Предговор кон третата книга xi
Предговор кон четвртата книга xiv
Предговор кон петтата книга xvii

201 Ние си бевме деветмина браќа 1
202 Четата Костадинова 3
203 На Великден, мила, ле, мајко 4
204 А мори моме црноока 6
205 Јунак ми шета 8
206 Абер ми дојде 10
207 Три пати поминав 12
208 Заплакала стара мајка 14
209 Ај седнала ми Јана 16
210 Бог да го бие море 18
211 Вечерајте мила мамо 20
212 Голем мерак имаме 22
213 Ајде пушка пукна бре, џанам 24
214 Ајде пушка пукна 26
215 Излези мамо до порта 28
216 Синоќа ми дојде лудото младо 30
217 Сношти сум бил јас на гости 32
218 Девет години сум шетал Биро 34
219 Ајде Стојанка је ле 36
220 Ја те пратив Павло 38
221 Слушај Јано 40
222 Се свалила Митра 42
223 Аман лудо младо 44
224 Софике мори 46
225 Развивај горо зелена 48
226 Што ми е мило мамо 50
227 Симни се Маре мори в градина 52
228 Карши, карши си седеа 54

229 Мори лично милојчиња 56
230 Силен бој ми се заврза 58
231 Пошла ми Дуда на воду, Дуда на воду 60
232 Сељам да му чиниш Боје 62
233 Ајде браќа на бојното поле 64
234 Попленил Москов 66
235 Дури се зора зазори 68
236 Македонијо 70
237 Не одред, а војска 72
238 Се свалила Митра 74
239 Темен се 76
240 Ој Јано, Јано ле 78
241 Стамено 80
242 Делина платно белеше 82
243 Разви се гора зелена 84
244 Овчарче младо чубанче 86
245 Стануј Румена 88
246 Чичо сака да се жени 90
247 Голем мерак 92
248 Море доста оди Ѓорѓи ле, доста шета 94
249 Ајде седнала си Јана 96
250 Земај ме, земај 98

Азбучен регистар на песните според насловите 101

ISBN 978-608-67089-4-8